

ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΛΑΡΙΣΑΣ

Επιχειρησιακό Σχέδιο

**«Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη της διευρυμένης
κοινότητας Καρυάς και
Αξιοποίηση των Φυσικών και Πολιτισμικών στοιχείων
του Ολύμπου»**

ΤΕΥΧΟΣ Ι/ Α' Μέρος

ΑΝΑΛΥΣΗ /ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

**Φορέας Εκπόνησης
ΑΕΝΑΛ Α.Ε**

Καρδίτσης 2, Τ. Κ. 41200, Τηλ: 0410-619580, Fax: 0410-6198750

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2002

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<u>ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΛΑΡΙΣΑΣ.....</u>	<u>1</u>
<u>Επιχειρησιακό Σχέδιο.....</u>	<u>1</u>
<u>A.0. Εισαγωγή.....</u>	<u>6</u>
<u>A.1. Οριοθέτηση της κοινότητας Καρυάς.....</u>	<u>10</u>
<u>A.1.1. Ανάλυση της κοινότητας Καρυάς.....</u>	<u>10</u>
<u>A.1.1.1. Η Συκαμινέα (Σκαμινιά).....</u>	<u>12</u>
<u>A.1.1.2. Η Κρυόβρυση.....</u>	<u>12</u>
<u>A.1.1.3. Η Καρυά Ολύμπου.....</u>	<u>12</u>
<u>A.2. Επισκόπηση προγενέστερων μελετών.....</u>	<u>15</u>
<u>A.3. Αναπτυξιακή φυσιογνωμία της περιοχής μελέτης.....</u>	<u>18</u>
<u>A.3.1. Πληθυσμός – Δημογραφικά στοιχεία.....</u>	<u>18</u>
<u>A.3.2. Μεταναστευτική τάση.....</u>	<u>26</u>
<u>A.3.3. Μορφωτικό επίπεδο – Εκπαίδευση.....</u>	<u>28</u>
<u>A.3.4. Παραγωγικό σύστημα.....</u>	<u>32</u>
<u>A.3.4.1. Εργατικό δυναμικό - Ανεργία.....</u>	<u>32</u>
<u>A.3.4.2. Απασχόληση.....</u>	<u>35</u>
<u>A.3.4.3 Μη ενεργός πληθυσμός - Συνταξιούχοι.....</u>	<u>39</u>
<u>A.3.4.4. Γεωργία.....</u>	<u>40</u>
<u>A.3.4.5. Κτηνοτροφία.....</u>	<u>45</u>
<u>A.3.4.6. Δάση.....</u>	<u>48</u>
<u>A.3.4.7. Αλιεία.....</u>	<u>49</u>
<u>A.3.4.8. Εξορυκτικές δραστηριότητες.....</u>	<u>49</u>
<u>A.3.4.9. Μεταποιητικές δραστηριότητες.....</u>	<u>49</u>
<u>A.3.4.10. Τουρισμός.....</u>	<u>49</u>
<u>A.4.1. Γεωγραφικά και φυσικά χαρακτηριστικά.....</u>	<u>51</u>
<u>A.4.1.1. Φυσικά όρια.....</u>	<u>51</u>
<u>A.4.1.2. Γεωλογία - Γεωμορφολογία.....</u>	<u>52</u>
<u>A.4.1.2.1. Μορφολογία εδαφών.....</u>	<u>52</u>
<u>A.4.1.2.2. Γεωλογικά χαρακτηριστικά.....</u>	<u>52</u>
<u>A.4.1.2.3. Υδρογεωλογικά χαρακτηριστικά.....</u>	<u>54</u>
<u>A.4.1.2.4. Υδατικό δυναμικό.....</u>	<u>55</u>
<u>A.4.1.3. Φυσικοί πόροι.....</u>	<u>56</u>
<u>A.4.1.4. Κλιματολογικά στοιχεία.....</u>	<u>57</u>
<u>A.4.1.4.1. Άνεμοι.....</u>	<u>57</u>
<u>A.4.1.4.2. Θερμοκρασία.....</u>	<u>57</u>
<u>A.4.1.4.3. Βροχοπτώσεις.....</u>	<u>58</u>
<u>A.4.1.5. Φυσικοί κίνδυνοι.....</u>	<u>59</u>
<u>A.4.1.5.1. Σεισμικότητα.....</u>	<u>59</u>
<u>A.4.1.5.2. Κατολισθήσεις-Πλημμύρες-Χιονοπτώσεις.....</u>	<u>59</u>
<u>A.4.2. Οικιστικό δίκτυο.....</u>	<u>60</u>
<u>A.4.2.1. Διοικητικές εξαρτήσεις.....</u>	<u>60</u>
<u>A.4.2.2. Κατοικίες.....</u>	<u>60</u>
<u>A.4.2.3. Πολεοδομικά χαρακτηριστικά.....</u>	<u>61</u>
<u>A.4.3. Χρήσεις γης.....</u>	<u>63</u>
<u>A.4.4. Υποδομές.....</u>	<u>67</u>
<u>A.4.4.1. Δίκτυο ύδρευσης.....</u>	<u>67</u>
<u>A.4.4.2. Αποχετευτικό δίκτυο.....</u>	<u>69</u>
<u>A.4.4.3. Σύστημα συλλογής και διάθεσης απορριμμάτων.....</u>	<u>70</u>

A.4.4.4. Μεταφορική υποδομή.....	70
A.4.4.5. Τηλεπικοινωνιακή υποδομή.....	73
A.4.4.6. Ενεργειακή υποδομή.....	73
A.4.4.7. Κοινωνικός εξοπλισμός.....	73
A.4.4.7.1. Εξοπλισμός εκπαίδευσης.....	73
A.4.4.7.2. Υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας.....	74
A.4.4.7.3. Εγκαταστάσεις πολιτισμού και αθλητισμού.....	74
A.4.4.7.4. Τουριστικός εξοπλισμός.....	75
A.4.4.7.5. Άλλες εξυπηρετήσεις.....	75
A.4.4.8. Αντιτυρική προστασία.....	76
A.4.5. Περιβάλλον.....	76
A4.5.1. Φυσικό περιβάλλον.....	76
A.4.5.1.1. Χλωρίδα.....	76
A.4.5.1.2. Πανίδα.....	78
A.4.5.1.3. Εθνικός Δρυμός Ολύμπου.....	78
A.4.5.1.4. Μονοπάτια.....	79
A.4.5.1.5. Περιοχές οικολογικού ενδιαφέροντος - προστατευόμενες περιοχές.....	80
A.4.5.1.6. Περιοχές αναψυχής.....	81
A.4.5.2. Οχλήσεις.....	82
A.4.5.2.1. Θόρυβος.....	82
A.4.5.2.2. Ατμοσφαιρική ρύπανση.....	82
A.4.5.2.3. Υποβάθμιση του τοπίου.....	82
A.4.5.2.4. Μόλυνση των υδάτων – ελάττωση του υδροφόρου ορίζοντα.....	83
A.4.5.3. Πολιτισμικό περιβάλλον.....	84
A.4.5.3.1. Ιστορική αναδρομή.....	84
A.4.5.3.2. Μνημεία.....	89
A.4.5.3.3. Ειδικές περιοχές τουριστικού ενδιαφέροντος.....	103
A.4.5.3.4. Πολιτιστικές εκδηλώσεις και Σύλλογοι.....	104
A.5. Χωροταξική ένταξη της περιοχής.....	106
A.6. Οργανωτικές δομές και λειτουργία.....	109
της τοπικής και δημόσιας διοίκησης.....	109
A.6.1. Οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού.....	109
A.6.1.1. Διευρυμένη κοινότητα Καρυάς.....	109
A.6.1.1.1. Διοικητικά όργανα.....	109
A.6.1.1.2. Οργανωτική λειτουργία.....	109
A.6.1.1.3. Διοικητικές υπηρεσίες.....	110
A.6.1.1.4. Χρηματοδοτικοί μηχανισμοί.....	111
A.6.2. Ενώσεις Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης νομού Λάρισας.....	111
A.6.2.1. Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων (Τ.Ε.Δ.Κ.).....	111
A.6.2.2. Ένωση των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης – Αποχέτευσης (Ε.Δ.Ε.Υ.Α.).....	112
A.6.3. Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λάρισας.....	112
A.6.3.1. Όργανα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.....	112
A.6.3.2. Υπηρεσίες.....	112
A.6.3.3. Οι επιχειρήσεις της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης.....	115
A.6.4. Περιφερειακή Διοίκηση.....	115
A.6.4.1. Όργανα.....	115
A.6.4.2. Υπηρεσίες.....	116
A.6.4.2.1. Υπηρεσίες με χωρική αρμοδιότητα την περιφέρεια.....	118

<u>A.6.4.2.2. Υπηρεσίες με χωρική αρμοδιότητα το νομό Λάρισας.....</u>	<u>120</u>
<u>A.7. Πολιτικές και εφαρμοζόμενα προγράμματα.....</u>	<u>121</u>
<u>στην περιοχή μελέτης.....</u>	<u>121</u>
<u>A.7.1. Προτεινόμενα από τη διευρυμένη κοινότητα έργα μέσω του ειδικού</u>	
<u>προγράμματος τοπικής αυτοδιοίκησης (ΕΠΤΑ).....</u>	<u>121</u>
<u>A.7.2. Προγραμματισμένα έργα από το Γ' κοινοτικό πλαίσιο στήριξης 2000-2006</u>	
<u>.....</u>	<u>124</u>
<u>Βιβλιογραφία.....</u>	<u>126</u>

A.0. Εισαγωγή

Η παρούσα μελέτη με τον τίτλο «Επιχειρησιακό Σχέδιο-Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη της διευρυμένης κοινότητας Καρυάς και Αξιοποίηση των Φυσικών και Πολιτισμικών στοιχείων του Ολύμπου» εκπονήθηκε από την

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ (ΑΕΝΑΛ Α.Ε) με τη συνεργασία της

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΡΥΑΣ ΟΛΥΜΠΟΥ (ΑΝΕΚ ΟΛΥΜΠΟΥ)

και εξωτερικούς συνεργάτες τους:

- ο Σωμαρά Χρήστο, χωροτάκτη – κάτοχο τίτλου MIS
- ο Δρ. Σουμπενιώτη Δημήτρη, Οικονομολόγο, Επίκουρο καθηγητή Πανεπιστημίου Μακεδονίας
- ο Δρ Γεωργόπουλο Νικόλαο, Οικονομολόγο, Επίκουρο καθηγητή Πανεπιστημίου Μακεδονίας
- ο Φαρασλή Γιάννη, Περιβαντολλόγο
- ο

Ειδικός συνεργάτης- σύμβουλος της ΑΝΕΚ ήταν ο Δημήτρης Κουγιώνης.

Σκοπός της μελέτης να αναδείξει τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της διευρυμένης κοινότητας Καρυάς και να χαράξει ένα στρατηγικό σχέδιο βιώσιμης ανάπτυξης.

Η περιοχή αναφοράς βρίσκεται στο όρος Όλυμπος, στο βορειοανατολικό τμήμα του νομού Λάρισας. Η κοινότητα Καρυάς αποτελείται από τους οικισμούς-πρώην κοινότητες, της Καρυάς, της Συκαμινέας και της Κρυόβρυσης οι οποίες ενώθηκαν κάτω από κοινό αυτοδιοικητικό μηχανισμό με την εφαρμογή του σχεδίου «Ι. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ».

Το επιχειρησιακό σχέδιο «ολοκληρωμένη ανάπτυξη της διευρυμένης κοινότητας Καρυάς και αξιοποίηση των φυσικών και πολιτισμικών στοιχείων του Ολύμπου», χρηματοδοτείται από ΣΑΕΠ ύστερα από απόφαση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Λάρισας, με προϋπολογισμό 30.000 Ευρώ.

Στόχος της μελέτης είναι η αποτύπωση και αποσαφήνιση των χαρακτηριστικών της περιοχής, με σκοπό να δρομολογηθεί η αναπτυξιακή της πορεία.

Η μελέτη καλείται να αποτελέσει το βασικό οδηγό για τις άμεσες και μελλοντικές παρεμβάσεις οι οποίες πρέπει να συμβαδίζουν με τα συμπεράσματα και τις κατευθύνσεις της επιδιωκόμενης ανάπτυξης.

Η χρονική εκπόνηση της μελέτης, ταυτόχρονα με την υλοποίηση του Γ' ΚΠΣ, της δίνει χαρακτήρα επιχειρησιακού εργαλείου για την αποτελεσματική υλοποίηση του αναπτυξιακού προγραμματισμού με αξιοποίηση των πόρων και δυνατοτήτων που δημιουργεί η εφαρμογή των τομεακών προγραμμάτων και πρωτοβουλιών καθώς και του ΠΕΠ Θεσσαλίας 2001-2006.

Η μελέτη αποτελείται από τρία Μέρη.

Το πρώτο Μέρος (ΤΕΥΧΟΣ Ι) περιλαμβάνονται στοιχεία ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης, στη διευρυμένη κοινότητα, όσον αφορά στον κοινωνικό, πολιτισμικό, οικονομικό, περιβαλλοντικό και χωροταξικό τομέα (ΑΝΑΛΥΣΗ /ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ). Εμφανίζονται τα προβλήματα σε καθένα από τους ως άνω τομείς και οριοθετείται το πλαίσιο δράσης.

Στο δεύτερο Μέρος (ΤΕΥΧΟΣ ΙΙ) περιλαμβάνεται η ανάλυση των αποτελεσμάτων επιτόπιας έρευνας η οποία πραγματοποιήθηκε στους τρεις οικισμούς της κοινότητας το χρονικό διάστημα Ιούλιος - Σεπτέμβριος 2002 με σκοπό την ιδιαίτερη διάγνωση των δημογραφικών, εργασιακών, παραγωγικών, περιουσιακών και άλλων στοιχεία του πληθυσμού της περιοχής μελέτης

Στο τρίτο Μέρος (ΤΕΥΧΟΣ ΙΙΙ) γίνεται διεξοδική αναφορά στις δράσεις που απαιτούνται για την ανάπτυξη της περιοχής αναφοράς και σχηματοποιείται το περίγραμμα και τα όρια της δραστηριοποίησης στους επί μέρους τομείς, με οδηγό το γενικό αναπτυξιακό σχεδιασμό (ΣΥΝΘΕΣΗ /ΠΡΟΤΑΣΗ).

Ο επιχειρησιακός χαρακτήρας της μελέτης σημαίνει σχέδιο δράσης και προτάσεις με δυνατότητα άμεσης προώθησης της υλοποίησής τους.

Τα στοιχεία που προέκυψαν από την επιτόπια έρευνα αποδίδουν τη σημερινή εικόνα της περιοχής μελέτης, ενώ, ταυτόχρονα, δίνουν τη δυνατότητα για ταυτοποίησή τους με τα απογραφικά στοιχεία της ΕΣΥΕ αλλά και με στοιχεία από επιστημονικές μελέτες που εκπονήθηκαν και περιελάμβαναν, ως τμήμα της περιοχής στόχου τους, τη διευρυμένη κοινότητα Καρυάς.

Στο πρώτο Μέρος της μελέτης γίνεται αναφορά στα χαρακτηριστικά των επί μέρους περιοχών που αποτελούν τη διευρυμένη κοινότητα Καρυάς. Παρατίθενται και αξιολογούνται στοιχεία για την πληθυσμιακή εξέλιξη, τα μεταναστευτικά ρεύματα, την ηλικιακή δομή και το μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού, ενώ γίνεται αναφορά στις μελλοντικές τάσεις. Παρατίθενται στοιχεία από άλλες μελέτες – έρευνες που έγιναν στην περιοχή.

Ακολουθεί η ανάλυση των οικονομικών χαρακτηριστικών του παραγωγικού συστήματος της περιοχής (απασχόληση, εκμεταλλεύσεις, προϊόν, εισόδημα) με αναφορά σε κάθε τομέα παραγωγής ξεχωριστά. Ταυτόχρονα αναδεικνύεται η ένταση φαινομένων όπως η ανεργία και διερευνώνται οι μελλοντικές προοπτικές της απασχόλησης.

Στη συνέχεια περιγράφεται η χωροταξική οργάνωση της περιοχής.

Γίνεται αναφορά στα γεωγραφικά, γεωμορφολογικά, υδρολογικά, κλιματολογικά χαρακτηριστικά, στους φυσικούς πόρους και κινδύνους που απειλούν το περιβάλλον.

Αναπτύσσεται η δομή του οικιστικού δικτύου και η διοικητική ένταξη - αυτοδιοικητική οργάνωση της διευρυμένης κοινότητας Καρυάς.

Αναλύονται οι χρήσεις γης και αναφέρονται οι βασικές υποδομές και ο κοινωνικός εξοπλισμός. Γίνεται διάγνωση των εξαρτήσεων και διεξόδων που υπάρχουν για την περιοχή όπως αυτές συνδέονται με το γεωγραφικό ανάγλυφο.

Στο τέλος αναφέρεται η οργανωτική δομή και το θεσμικό πλαίσιο δράσης της κοινότητας όπως και οι φορείς με τους οποίους, σε διοικητικό επίπεδο, μπορεί να συνεργασθεί. Περιγράφεται το πλαίσιο της εφαρμοζόμενης πολιτικής της διευρυμένης κοινότητας, της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και της περιφέρειας Θεσσαλίας και αναφέρεται το σύνολο των έργων που αφορά στην περιοχή.

Η παράθεση των χαρακτηριστικών της περιοχής γίνεται παράλληλα με την προσπάθεια ένταξης αυτής στον ευρύτερο περιβάλλοντα χώρο αναδεικνύοντας έτσι χωρικές και μη εξαρτήσεις της. Η χρήση εργαλείων όπως οι πίνακες, τα διαγράμματα και οι χάρτες δίνουν μια ολοκληρωμένη εικόνα και βοηθούν ευκολότερα στην ανάδειξη των αναγκαίων συμπερασμάτων.

Στο τεύχος ΙΙ / δεύτερο Μέρος της μελέτης αναφέρονται τα συμπεράσματα της έρευνας πεδίου που διενεργήθηκε στην περιοχή αναφοράς για το σκοπό αυτό. Τα συμπεράσματα αποτελούν το επιστέγασμα των στοιχείων που αναφέρονται στο πρώτο μέρος.

Στο τρίτο Μέρος της μελέτης αναλύεται το σύνολο των προτάσεων που αποτελούν το γενικότερο αναπτυξιακό πλαίσιο της περιοχής.

Βασικά χαρακτηριστικά τους είναι:

α. η εναρμόνιση με τις αναπτυξιακές στρατηγικές της πολιτείας σε Εθνικό, Περιφερειακό και Νομαρχιακό επίπεδο,

β. η σύνδεσή τους με σκοπό την υλοποίηση, για την περιοχή ευθύνης, μοντέλου αειφόρου – βιώσιμης ανάπτυξης και

γ. η προσαρμογή τους στο υφιστάμενο χρηματοδοτικό πλαίσιο.

Βασικές κατευθύνσεις της μελέτης αναδεικνύονται:

1. η ανάδειξη των ιδιαίτερων οικονομικών χαρακτηριστικών της κυρίως σε δραστηριότητες του πρωτογενή (κτηνοτροφία, γεωργία) και
2. η ανάπτυξη δραστηριοτήτων ήπιου τουρισμού (αγροτουρισμός – οικοτουρισμός). Μεγάλο βάρος δίνεται στην αξιοποίηση των πολιτιστικών και φυσικών – περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών της περιοχής .

Σε παραλληλία γίνεται αναφορά στις μεταποιητικές και εμπορικές δραστηριότητες που πρέπει να υλοποιηθούν για να προωθηθεί το αγροτικοκτηνοτροφικό προϊόν της περιοχής.

Η δομή της πρότασης βασίζεται σε αναφορά στόχων και ενεργειών-δράσεων, ανά σύνολο τομέων. Έτσι έχουμε:

1. παρεμβάσεις στο παραγωγικό σύστημα (τομέας 1),
2. παρεμβάσεις στις τεχνικές και κοινωνικές υποδομές (τομέας 2),
3. παρεμβάσεις στο ανθρώπινο εργατικό δυναμικό (τομέας 3) και
4. παρεμβάσεις στο φυσικό και πολιτισμικό περιβάλλον (τομέας 4).

Οι παρεμβάσεις αναλύονται και ακολουθεί το πλαίσιο κατευθύνσεων της γενικότερης πολιτικής, όπως αυτή υφίσταται στη χώρα μας (εθνική, περιφερειακή και κοινοτικές πρωτοβουλίες). Στο τελευταίο τμήμα της πρότασης γίνεται ειδική αναφορά σε ένα σύνολο προτάσεων που έχουν ήδη ενεργοποιηθεί ή πρέπει να μπουν στη διαδικασία επεξεργασίας και υποβολής σε κάποιο χρηματοδοτικό πλαίσιο.

A.1. Οριοθέτηση της κοινότητας Καρυάς

A.1.1. Ανάλυση της κοινότητας Καρυάς

Η περιοχή αναφοράς της παρούσας μελέτης περιλαμβάνει τα κοινοτικά διαμερίσματα-πρώην κοινότητες της Καρυάς, της Συκαμινέας και της Κρυόβρυσης οι οποίες μετά την εφαρμογή του σχεδίου «Ιωάννης Καποδίστριας» συνενώθηκαν και δημιούργησαν την **διευρυμένη κοινότητα Καρυάς**. Η συνολική έκταση που καταλαμβάνει είναι 158,685 km².

Η διευρυμένη κοινότητα της Καρυάς βρίσκεται στο βορειοανατολικό τμήμα του Νομού Λάρισας, καλύπτοντας τμήμα του νοτιοδυτικού Ολύμπου, στα δυτικά της κοιλάδας των Λειβιθρίδων Μουσών. Ανατολικά συνορεύει με το Νομό Πιερίας. Χαρακτηρίζεται ορεινή, δεδομένου ότι το υψόμετρο των τριών οικισμών που την αποτελούν ξεπερνά τα 900 μέτρα.

Πίνακας A.1.: Εκτάσεις, υψόμετρα και μορφολογία του εδάφους

Κοινοτικά διαμερίσματα	Έκταση σε km ²	Υψόμετρο σε μέτρα	Μορφολογία εδάφους
Καρυά	74,964	900	Ορεινό
Κρυόβρυση	36,467	1040	Ορεινό
Συκαμινέα	47,254	920	Ορεινό

Πηγή: Forest A.E, TEAM 4 Ε.Π.Ε, 2000

Στο βορειοδυτικό τμήμα της συνορεύει με το δήμο Ολύμπου και νότια με τους δήμους Ελασσόνας, Τυρνάβου, Αμπελώνα και Γόννων. Έδρα της διευρυμένης Κοινότητας είναι το Κοινοτικό Διαμέρισμα της Καρυάς.

Μια αναλυτική περιγραφή της περιοχής δίνεται από τον Τίτο-Λίβιο, στην διήγησή του για τις στρατιωτικές επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια του τρίτου Μακεδονικού Πολέμου και ειδικότερα στην αναφορά της πορείας του ύπατου Μάρκιου Φιλίππου το 169 π.Χ. διαμέσου του Κάτω Ολύμπου, από τη στιγμή που το στρατόπεδο του εγκαταστάθηκε ανάμεσα στις πόλεις Αζωρός και Δολίχη (σημείο όπου η Πάνω Περιοχή του Ολύμπου πλησιάζει τα όρη Καμβούνια).

Στην περιγραφή του ο Τίτος-Λίβιος ακολουθεί τον Πολύβιο και σύμφωνα με την μαρτυρία του, η περιοχή αποτελείται από υψηλά οροπέδια και κοιλάδες απομονωμένες από επιβλητικά βουνά και αδιάβατες τοποθεσίες.

Προς βορρά, ορθώνεται σαν ένα φυσικό απέραντο τείχος, η μεσημβρινή πλευρά του Πάνω Ολύμπου, που αφήνει μερικά δύσκολα περάσματα προς τη Μακεδονία. Πρόκειται για τις στενωπούς του Σαρανταπόρου (Βολουστάνα) και της Πέτρας στα βόρεια και της Ζηλιάνας (Συς) στα ανατολικά, πέρα από την πεδιάδα της Καρυάς.

Στα νότια μια άλλη οροσειρά φράσσει την δίοδο του οροπεδίου σε ευθεία γραμμή. Αρχίζει πάνω από την Ελασσόνα και συνεχίζεται μέσα από τον Κάτω Όλυμπο, σχηματίζοντας διαδοχικά πολλές άλλες κορυφές. Μπορεί κανείς προφανώς να την ταυτίσει με το όρος "Ottobus" (Κουκούλι) που ο Τίτος-Λίβιος θέτει δυτικά της διαδρομής του ρωμαϊκού στρατού.

Ο ορεινός όγκος χωρίζεται από υψηλές κορυφές του Ολύμπου με ένα αυλάκι που, από τη θάλασσα μέχρι την Ελασσόνα, ακολουθεί τις κοιλάδες του Συς και της Διαβάς. Ανάμεσα στις δύο κοιλάδες παρεμβάλλεται το οροπέδιο της Κονόσπολης. Τα δύο ρεύματα του νερού (Συς και Ελασσονίτικος), των οποίων οι πηγές είναι γειτονικές σ' αυτό το σημείο, κυλούν προς τις αντίθετες κατευθύνσεις, ο Συς προς την Ανατολή και ο Ελασσονίτικος προς τη Δύση.

Η ορεινή μάζα του Κάτω Ολύμπου, λιγότερο απεχθής απ' όση αυτή του Πάνω Ολύμπου, αφήνει στο ύψος της πεδιάδας της Καρυάς, τρία περάσματα σχετικά εύκολα προς το Νότο. Το ένα, δυτικά από το Γκονταμάνι (πέραςμα του Τσακίρη), το δεύτερο ανάμεσα στα βουνά Γκονταμάνι και Ανάληψη (πέραςμα των «Κλεφτών» στα 1079 μ.) και το τελευταίο, ανατολικά του όρους Ανάληψη, στα 1200 μ., που ενώνει την κοιλάδα του Συς με το λεκανοπέδιο της Καλλιπεύκης.

Ακόμη, άλλες δευτερεύουσες αλυσίδες διασχίζουν πλάγια την περιοχή σε όλο της το εύρος και την χωρίζουν σε τρία μέρη εντελώς διακριτά μεταξύ τους που πρέπει κανείς να τα διασχίσει ένα-ένα. Πρόκειται, από τα Δυτικά προς Ανατολικά, για την μικρή πεδιάδα του Σπαρμού, την πεδιάδα της Καρυάς και το λεκανοπέδιο της Καλλιπεύκης.

A.1.1.1. Η Συκαμινέα (Σκαμινιά)

Η Συκαμινέα είναι οικισμός που βρίσκεται βόρεια της πόλης της Λάρισας σε απόσταση 72 χλμ. μέσω Ελασσόνας. Είναι ορεινή περιοχή σε υψόμετρο 920 μέτρων. Σύμφωνα με στοιχεία του 1998 στη Συκαμινέα κατοικούσαν 300 κάτοικοι με κύριες απασχολήσεις τη γεωργία και την κτηνοτροφία, οι οποίες αποτελούν μέχρι σήμερα την κύρια πηγή εσόδων τους. Σύμφωνα με την απογραφή του 2001 ο πληθυσμός της Συκαμινέας είναι 171 κάτοικοι.

Η περιοχή, κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας, ήταν κεφαλοχώρι γνωστό για την ποιότητα των γαλακτοκομικών του προϊόντων. Τα κεφαλοχώρια ήταν συνοικισμοί ελεύθερων μικροϊδιοκτητών γης όπου ο έλεγχος από την μεριά των τούρκων ήταν περιορισμένος και η γη λιγότερο προσοδοφόρα. Το όνομα της προέρχεται από το δέντρο μουριά (σκαμινιά) το οποίο ευδοκίμούσε στην περιοχή. Κοντά στην Συκαμινέα βρίσκονται οι πηγές του Ελασσονίτικου ποταμού παραπόταμου του Πηνειού.

A.1.1.2. Η Κρυόβρυση

Ο οικισμός της Κρυόβρυσης βρίσκεται σε απόσταση 68 χλμ. από την πόλη της Λάρισας μέσω Ελασσόνας, στον Όλυμπο και σε υψόμετρο 1.040 μέτρων. Ο μόνιμος πληθυσμός της σύμφωνα με στοιχεία του 1998, είναι περίπου 400 κάτοικοι, ενώ ο πραγματικός της πληθυσμός έτσι όπως εμφανίζεται στην απογραφή του 2001 είναι 82 κάτοικοι. Κύρια ασχολία των κατοίκων είναι η γεωργία και η κτηνοτροφία.

Η περιοχή αποτελεί για τους φυσιολάτρες ιδανικό μέρος ξεκούρασης και χαλάρωσης κοντά στο δάσος το οποίο αποτελείται κυρίως από πεύκα. Εντός του χωριού υπάρχει ιστορικό μνημείο του παρελθόντος, η παλιά βρύση από την οποία προμηθεύονταν νερό οι κάτοικοι της περιοχής.

Η Κρυόβρυση είναι γνωστή για τις τριήμερες εορταστικές εκδηλώσεις που διοργανώνονται κάθε χρόνο την περίοδο του δεκαπενταύγουστου. Άλλη πολιτιστική εκδήλωση είναι οι καρναβαλικές εκδηλώσεις που διοργανώνονται την πρωτοχρονιά.

A.1.1.3. Η Καρυά Ολύμπου

Η Καρυά είναι ορεινή περιοχή σε υψόμετρο 900 μέτρων που απέχει από τη Λάρισα 77χλμ μέσω Ελασσόνας και 54 χλμ μέσω Ροδιάς Τυρνάβου. Είναι η πολυπληθέστερη από τους τρεις οικισμούς της διευρυμένης κοινότητας

Καρυάς, με 1.000 περίπου μόνιμους κατοίκους (833 κάτοικοι με την απογραφή της ΕΣΥΕ 2001). Η γεωργία και η κτηνοτροφία αποτελούν τις βασικές απασχολήσεις του πληθυσμού, όπως και στους άλλους οικισμούς.

Είναι περιοχή χτισμένη στον νοτιοδυτικό Όλυμπο κοντά στο νομό Πιερίας και χαρακτηρίζεται από φυσικό πλούτο. Βόρεια και ανατολικά του οικισμού σε έκταση 40.000 περίπου στρεμμάτων αναπτύσσονται δάση ελάτης, πεύκου, βελανιδιάς, οξιάς και άλλων ειδών χλωρίδας απαραίτητων για την διατήρηση του οικοσυστήματος.

Χαρακτηριστικό της περιοχής είναι τα ρυάκια που σχηματίζονται μέσα στο δάσος τα οποία συνιστούν μνημείο απaráμιλλης φυσικής ομορφιάς. Σημαντικές τοποθεσίες αναψυχής αποτελούν τα ρέματα του Ξερόλακα και του Αγ. Γεωργίου τα οποία έχουν εξελιχθεί, με τα φράγματα που έχουν τοποθετηθεί, σε ιδανικό ψαρότοπο.

Σημαντικό πλήθος στοιχείων προσδίδουν στην περιοχή της Καρυάς έντονο τουριστικό ενδιαφέρον. Το εθνικό μονοπάτι, με την ονομασία Ο₂, το οποίο ξεκινάει από την Καρυά και καταλήγει σε μία από τις κορυφές του Ολύμπου (Μύτικας), όπως και το δάσος Ανήλιο (βιότοπος για τα ζαρκάδια και τους αγριόχοιρους που ζουν και κινούνται στην περιοχή) έχουν ιδιαίτερη αξία.

Επιπρόσθετα, γύρω από την Καρυά, υπάρχουν αρκετά ιστορικά μνημεία, τα οποία αποτελούν για τα χωριά της περιοχής του Ολύμπου, συνδεδετικό κρίκο με το παρελθόν. Χαρακτηριστικά αναφέρονται:

- ο τα εναπομείναντα τμήματα του *Φρουρίου* στην κορυφή «Τιτνάτα» σε υψόμετρο 1700 μέτρων, που χρησιμοποιήθηκε στους κλασικούς και ρωμαϊκούς χρόνους και βρίσκεται βορειοανατολικά της Καρυάς (περίπου μία ώρα πεζοπορία).
- ο Η *Αγιατριάδα* που οφείλει το όνομα της στο μοναστήρι της *Αγ. Τριάδας των Κλημάδων* το οποίο ονομάζεται και μοναστήρι του *Αγ. Ελευθερίου του Κλήμεντος*,
- ο Η *Παναγία των Κανάλων* και ο *ναός του Αγ. Νικολάου* (1807) με ξυλόγλυπτο τέμπλο λαϊκής τεχνοτροπίας, κ.α.

Το μήνα Αύγουστο στην κορυφή Μπεχτέσι (1300 μέτρα υψόμετρο) γίνεται εκδήλωση για την σύσταση της πρώτης αντάρτικης ομάδας της περιοχής που έγινε το 1942. Την 28η Φεβρουαρίου γιορτάζεται η τελευταία νύχτα του χειμώνα από ομάδες νέων που με κουδούνες και καμπανάκια «κυνηγούν» τον χειμώνα και καλωσορίζουν την άνοιξη.

A.2. Επισκόπηση προγενέστερων μελετών

Η μελέτη βασίζεται ως ένα βαθμό σε συμπεράσματα και απόψεις προγενέστερων μελετών από τις οποίες αντλήθηκαν χρήσιμες πληροφορίες για την περιοχή της Καρυάς. Στην προσπάθεια για την όσο το δυνατό καλύτερη προσέγγιση των προβλημάτων, των πλεονεκτημάτων και των άλλων ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της περιοχής θα ήταν λάθος η παρούσα εργασία να στηριχθεί μόνο στις απόψεις της ομάδας μελέτης. Για το λόγο αυτό κρίθηκε απαραίτητη η μελέτη άλλων ερευνών-εργασιών που έχουν ασχοληθεί με την ευρύτερη ανάλυση των περιοχών του νομού Λάρισας.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται, σε γενικές γραμμές, ορισμένα από τα στοιχεία που αναφέρονται σε παρόμοιες έρευνες για την περιοχή της κοινότητας Καρυάς.

Η μελέτη με τίτλο **«Τουριστική αξιοποίηση του βορειοανατολικού Ολύμπου»** του Ι. Δ. Δημητριάδη που τελείωσε το Δεκέμβριο του 1985 αναφέρεται στη δημιουργία τουριστικού κυκλώματος ανάμεσα στις περιοχές της Λεπτοκαρυάς – Καρυάς – Καλλιπεύκης – Πλαταμώνα. Οι ως άνω περιοχές, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του συντάκτη, μπορούν να αποτελέσουν μία υψηλού ενδιαφέροντος τουριστική ζώνη η οποία θα συνδυάζει τον τουρισμό στο βουνό και τη θάλασσα.

Στην ίδια μελέτη φέρεται ως ιδιαίτερη ανάγκη η δημιουργία ενός ικανοποιητικού οδικού δικτύου, το οποίο θα συνδέει τις παραλιακές περιοχές του ν. Πιερίας με την περιοχή της Καρυάς και στη συνέχεια με τους διάφορους οικισμούς της περιοχής του κάτω Ολύμπου.

Στη μελέτη με τίτλο **«Διαχείριση του εσωτερικού τμήματος της Θεσσαλίας που ορίζεται από τους ορεινούς όγκους του Ολύμπου και του Κισσάβου, με στόχο την ήπια, οικολογική τουριστική ανάπτυξη του»** που εκπονήθηκε από την Forest A.E. και Team 4 Ε.Π.Ε το Σεπτέμβριο του 2000, προτείνεται η δημιουργία ενός «Κέντρου Μυθολογίας και Ιστορίας του Ολύμπου» στην περιοχή της Καρυάς.

Αναφορά, επίσης, γίνεται στην αξιοποίηση ενός από τα βασικά πλεονεκτήματα της περιοχής, του εθνικού μονοπατιού «Ο₂», που διασχίζει την ευρύτερη περιοχή της Καρυάς. Η αξιοποίησή του μπορεί να προσελκύσει ορειβατικούς συλλόγους και να προκαλέσει σημαντική εκδήλωση τουριστικού ενδιαφέροντος για τη περιοχή.

Αρκετά στοιχεία αντλούνται από τη **«Μελέτη ολοκληρωμένου προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης στο βορειοανατολικό τμήμα του Ν. Λάρισας»** των Θ. Στυλιανάκη και ΣΙΑ Ε.Ε. Σε αυτή παρουσιάζονται ορισμένα από τα πιο ουσιώδη προβλήματα της περιοχής της κοινότητας Καρυάς όπως επίσης και μία σειρά από προτάσεις για την καλύτερη αξιοποίηση της ευρύτερης περιοχής και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

Τέλος, στοιχεία αντλήθηκαν από το **«Χωροταξικό Σχέδιο Περιφέρειας Θεσσαλίας»**, των Κ. Δασκαλάκη και Σ. Τσακίρη όπου γίνεται μια γενικότερη αναφορά στα χαρακτηριστικά της περιφέρειας και στους τομείς που χρήζουν προσοχής. Το πλαίσιο που θέτει η συγκεκριμένη μελέτη καθόρισε τα όρια των δράσεων που τελικά επιλέγονται για την διευρυμένη κοινότητα της Καρυάς από τη παρούσα μελέτη.

Με βάση τα στοιχεία που συλλέχθηκαν από τις παραπάνω μελέτες και με τις απόψεις της μελετητικής ομάδας για την αξιοποίηση της διευρυμένης κοινότητας της Καρυάς, οριστικοποιήθηκε η παρούσα μελέτη.

Πρέπει να αναφερθεί ότι, στη παρούσα μελέτη «επιχειρησιακό σχέδιο ολοκληρωμένης ανάπτυξης της διευρυμένης κοινότητας Καρυάς και αξιοποίηση των φυσικών και πολιτισμικών στοιχείων του Ολύμπου», πολλές φορές γίνεται αναφορά στην έννοια του «Λαρισαϊκού Ολύμπου» (περιοχές του Ολύμπου που ανήκουν διοικητικά στο νομό Λάρισας, ήτοι: Δολίχη, Καλλιθέα, Καρυά, Κοκκινόγειο, Κοκκινοπηλός, Κρυόβρυση, Λιβάδι, Λόφος, Ολυμπιάδα, Πύθιο, Συκαμινέα, Φλάμπουρο, Αιγάνη, Γόννοι, Ιτέα, Καλλιπεύκη, Κρανέα, Πυργετός και Ραψάνη).

Η αναφορά βασίζεται στην προσπάθεια ένταξης της περιοχής στον ευρύτερο περιβάλλοντα χώρο και η σύγκρισή της με τα ισχύοντα σ' αυτόν στοιχεία.

Επομένως τα στοιχεία της μελέτης των Forest A.E. και Team 4 Ε.Π.Ε για τον λαρισαϊκό Όλυμπο εξυπηρέτησαν την ομάδα εργασίας όσον αφορά την ένταξη και σύγκριση της διευρυμένης κοινότητας Καρυάς στην ευρύτερη περιοχή του λαρισαϊκού Ολύμπου.

Με την ίδια λογική γίνεται επίσης και η αναφορά στον Πιερικό Όλυμπο, ο οποίος περιλαμβάνει τις περιοχές Πλαταμώνα, Παντελεήμονα, Πόρων, Σκοτίνας, Λεπτοκαρυάς, Λιτοχώρου, Δίου, Αγίου Σπυρίδωνα, Βροντούς, Καρίτσας, Κονταριώτισσας, Νέας Εφεσσού, Αγίου Δημητρίου, Λόφου, Μηλιάς, Μοσχοχωρίου, και Φωτεινών.

Ο συνολικός Όλυμπος περιλαμβάνει τις περιοχές του Πιερικού και Λαρισαϊκού Ολύμπου.

A.3. Αναπτυξιακή φυσιογνωμία της περιοχής μελέτης

A.3.1. Πληθυσμός – Δημογραφικά στοιχεία

Η διευρυμένη κοινότητα Καρυάς αποτελείται από τα κοινοτικά διαμερίσματα Καρυάς, Συκαμινέας και Κρυόβρυσης με έδρα το κοινοτικό διαμέρισμα Καρυάς. Σύμφωνα με την απογραφή του 1991 ο πληθυσμός της είναι 1.351 κάτοικοι, οι οποίοι μοιράζονται στα κοινοτικά διαμερίσματα ως εξής: Καρυά 801, Κρυόβρυση 323 και Συκαμινέα 227 κάτοικοι.

Πίνακας Α.2.: Μεγέθη και μεταβολές του πληθυσμού

Περιοχή	1971	1981	71-81	1991	81-91	71-91
Καρυά	903	750	-16,94%	801	6,80%	-11,30%
Κρυόβρυση	373	180	-51,74%	323	79,44%	-13,40%
Συκαμινέας	289	216	-25,26%	227	5,09%	-21,45%
Διευρ. Κοιν. Καρυάς	1565	1146	-26,77%	1.351	17,89%	-13,67%
Λαρισαϊκός Όλυμπος	20.214	18.170	-9,63%	17.514	-4,77%	-13,94%
Πιερικός Όλυμπος	22.819	24.495	7,34%	27.024	10,32%	18,43%
Συνολικός Όλυμπος	43.033	42.665	-0,86%	44.538	4,39%	3,50%

Περιοχή	2001	91-01	71-01
Καρυά	833	4,00%	-7,75%
Κρυόβρυση	82	-74,61%	-78,02%
Συκαμινέα	171	-24,67%	-40,83%
Διευρ. Κοιν. Καρυάς	1.086	-19,62%	-30,61%

Πηγή: Forest A.E, TEAM 4 Ε.Π.Ε, 2000, - ΕΣΥΕ, 2001.

Από την πρόσφατη απογραφή της ΕΣΥΕ του έτους 2001, προκύπτει ότι ο πληθυσμός της διευρυμένης κοινότητας της Καρυάς μειώθηκε σε σχέση με αυτόν του 1991 κατά 19,72%.

Για το 2001 προκύπτει ότι οι 1086 κάτοικοι του νέου ΟΤΑ, μοιράζονται: 833 στην Καρυά, 82 στην Κρυόβρυση και 171 στη Συκαμινέα.

**Πίνακας Α.3.: Πληθυσμιακή μεταβολή
κοινοτικού διαμερίσματος Καρυάς**

Έτος	Πληθυσμός	Δεκαετία	Ρ.Μ.Π.Δ	60ετία	Ρ.Μ.Π.60
1940	1572				
1951	1373	1940-1951	-12,66%		
1961	1231	1951-1961	-10,34%		
1971	903	1961-1971	-26,65%		
1981	750	1971-1981	-16,94%		
1991	801	1981-1991	6,80%		
2001	833	1991-2001	4,00%	1940-2001	-47,01%

Ρ.Μ.Π.Δ = Ρυθμός μεταβολής πληθυσμού ανά δεκαετία

Ρ.Μ.Π.60 = Ρυθμός μεταβολής πληθυσμού τα τελευταία 60 χρόνια

Πηγή: ΕΣΥΕ – Απογραφές 1940, 1951, 1961, 1971, 1981, 1991, 2001.

Για την έδρα της κοινότητας φαίνεται ότι η εξέλιξη του πληθυσμού στη διάρκεια της δεκαετίας 1971 – 1981 υπήρξε φθίνουσα (αρνητική μεταβολή κατά 16,94%) και η συνολική μείωση του πληθυσμού από το 1940 έως το 2001 έφτασε το 47%, ενώ κατά τις δεκαετίες '81 – '91 και '91 – '01 ο πληθυσμός παρουσίασε αύξηση σε ποσοστό 7% και 4% αντίστοιχα.

Στο κοινοτικό διαμέρισμα της Κρυόβρυσης (πίνακας Α.2.), υπήρξε έντονη μείωση του πληθυσμού κατά 51,74% την δεκαετία '71-'81, ενώ το '81-'91 παρατηρείται αύξηση η οποία έφτασε το 79,44%. Αν εξετάσουμε την συνολική μεταβολή από το 71-91 θα δούμε ότι στην περιοχή της Κρυόβρυσης παρουσιάστηκε μία έντονη μείωση του πληθυσμού της τάξεως του 13,40%. Η πρόσφατη απογραφή της ΕΣΥΕ για το έτος 2001, ολοκληρώνει την εικόνα και εξάγει το συμπέρασμα ότι η Κρυόβρυση έχει μια δραματική πληθυσμιακή μείωση της τάξεως του 78% από το 1971.

Αυτό βέβαια επηρεάζει τον πληθυσμό της διευρυμένης κοινότητας Καρυάς και τον οδηγεί σε μείωση της τάξεως του 30% για το διάστημα 1971-2001.

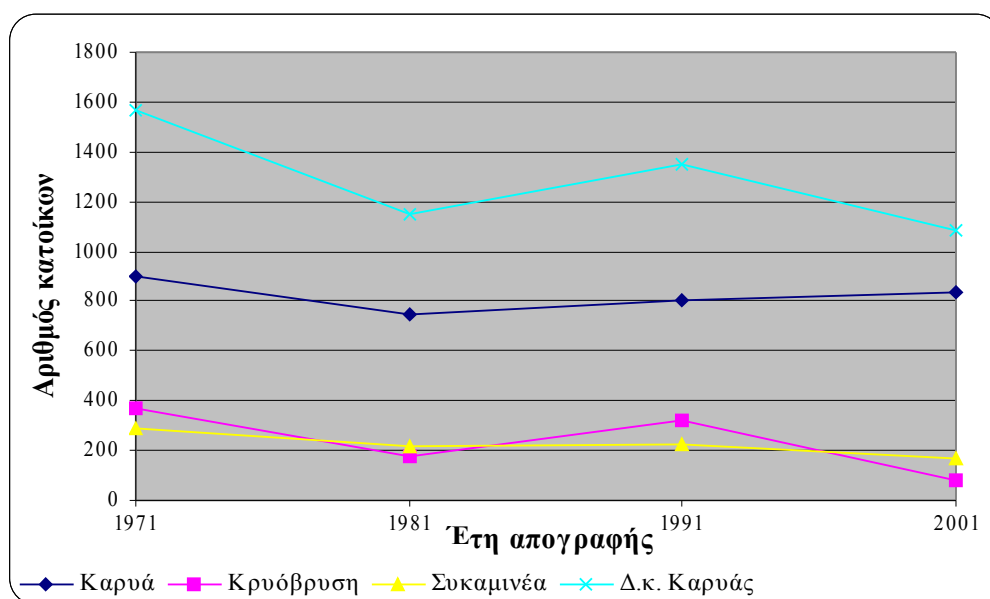
Για το κοινοτικό διαμέρισμα της Σουκαμινέας παρατηρήθηκαν ανάλογες μεταβολές. Συγκεκριμένα από το '71-'81 υπήρξε μείωση του πληθυσμού που έφτασε το 25,26%, ενώ κατά την δεκαετία 81-91 υπήρξε μία σχετική αύξηση της τάξεως του 5,09%. Κατά τη δεκαετία 91-01 ο πληθυσμός μειώθηκε σημαντικά κατά 24,67%.

Γενικά ο μόνιμος πληθυσμός της περιοχής παρουσίασε κατά τα έτη '71-'01 μείωση της τάξεως του 40,83%.

Εν τέλει, προκύπτει ότι οι δεκαετίες από το 1971 έως το 1981 και 1991-2001, θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως οι πιο κρίσιμες για την μείωση του πληθυσμού της διευρυμένης κοινότητας της Καρυάς. Η μείωση αυτή οφείλεται σημαντικά στην αρνητική εξέλιξη του πληθυσμού στα κοινοτικά διαμερίσματα της Κρυόβρυσης και της Συκαμινέας τη συγκεκριμένη περίοδο. Κατά την περίοδο 71-91 η μείωση έφτασε το 13,67%. Το συγκεκριμένο γεγονός συνδέεται απόλυτα με τη γενικότερη πληθυσμιακή εξέλιξη του συνόλου των περιοχών του Ολύμπου που βρίσκονται στο νομό Λάρισας. Απεναντίας για της περιοχές του Ολύμπου στο νομό Πιερίας υπάρχει αυξητική τάση στα πληθυσμιακά της μεγέθη.

Επιπλέον στο σύνολο του Ολύμπου φαίνεται να υπάρχει διαχρονικά μια σταθεροποίηση του πληθυσμού με μετατόπισή του προς τον Πιερικό Όλυμπο. Πάντως ο πληθυσμός της διευρυμένης κοινότητας της Καρυάς για το 1991, ξεπερνά το μέσο πληθυσμιακό μέγεθος ανά ΟΤΑ για τον λαρισαϊκό Όλυμπο (921 κάτοικοι), υπολείπεται αυτού του Πιερικού Ολύμπου (1930 κάτοικοι) και ταυτίζεται με αυτό που αντιστοιχεί για ολόκληρο τον Όλυμπο.

Η πυκνότητα σε πληθυσμό για τη διευρυμένη κοινότητα της Καρυάς (8,51 κάτοικοι/km²) είναι μικρότερη αυτής του Λαρισαϊκού Ολύμπου (20,31 κάτοικοι/km²), του Πιερικού Ολύμπου (43,87 κάτοικοι/km²) και ολόκληρου του Ολύμπου (30,12 κάτοικοι/km²).

Διάγραμμα Α.1.: Πληθυσμιακή μεταβολή της περιοχής μελέτης

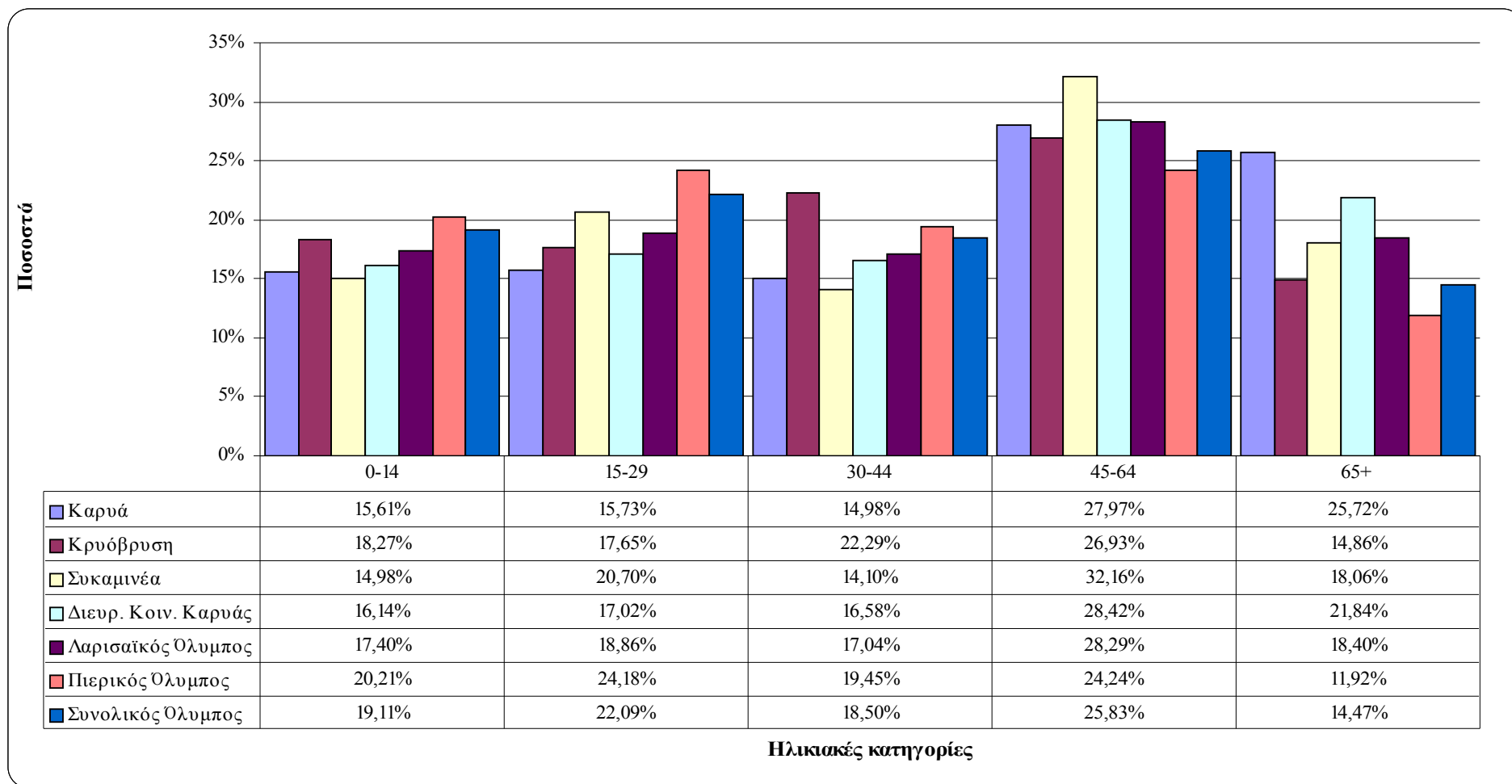
Πηγή: Απογραφές ΕΣΥΕ 1971, 1981, 1991, 2001, Ιδία επεξεργασία.

Πρέπει να επισημανθεί ότι η μείωση στο συνολικό πληθυσμό της περιοχής, που είναι απόρροια κυρίως της σημαντικής μείωσης στο πληθυσμό της Κρυόβρυσης και της Συκαμινέας είναι ένα στοιχείο που αποτελεί τροχοπέδη στην αναπτυξιακή διαδικασία.

Η διευρυμένη κοινότητα της Καρυάς παρουσιάζει μια σημαντική πληθυσμιακή γήρανση, αφού ο ένας στους δύο κατοίκους είναι πάνω από 45 ετών.

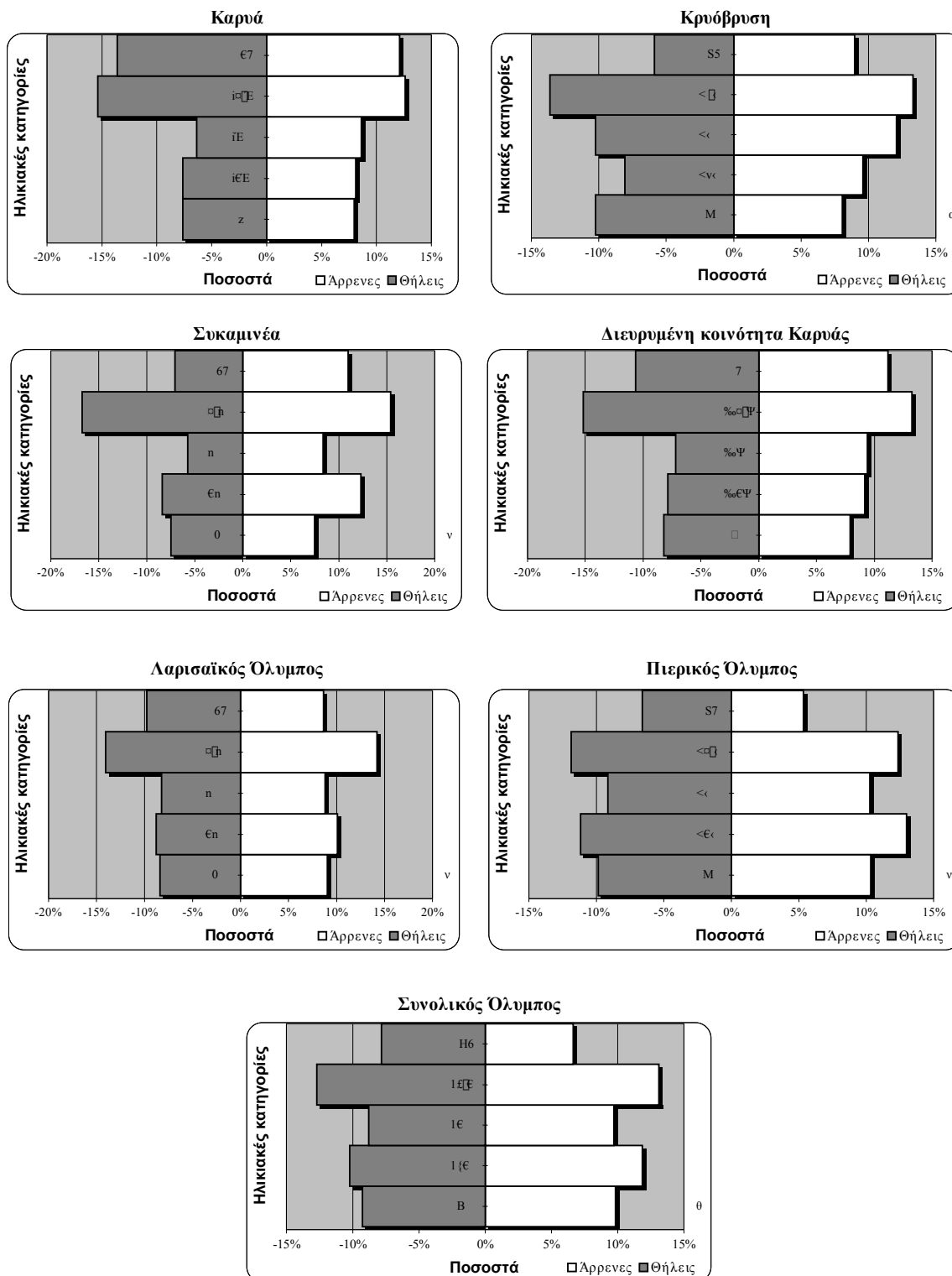
Επιπλέον, το 26% του πληθυσμού του κοινοτικού διαμερίσματος της Καρυάς ξεπερνά τα 65 έτη. Αντίστοιχα ποσοστά γήρανσης εμφανίζουν και οι κάτοικοι των περιοχών του Ολύμπου, πλην αυτών που ανήκουν στον Πιερικό Όλυμπο (περιλαμβάνονται και πεδινοί ΟΤΑ, στις παρυφές του Ολύμπου).

Διάγραμμα Α.2.: Κατανομή συνολικού πληθυσμού κατά ηλικιακές κατηγορίες σε γεωγραφική περιοχή το 1991

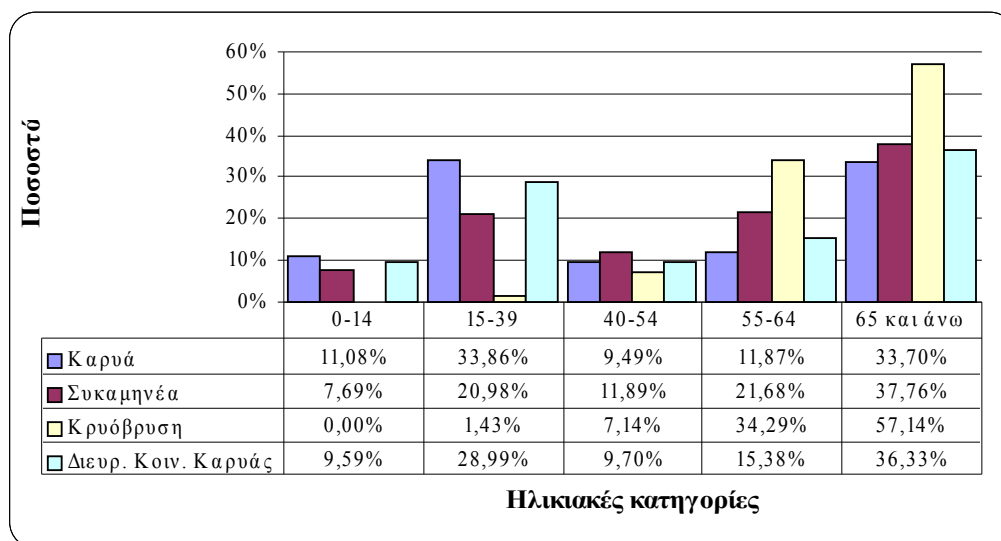
Πηγή: Forest A.E, TEAM 4 Ε.Π.Ε, 2000, Ιδία επεξεργασία.

Διάγραμμα Α.3.: Συμμετοχή αρρένων και θηλέων στο συνολικό πληθυσμό της γεωγραφικής περιοχής το 1991

Πηγή: Forest A.E, TEAM 4 Ε.Π.Ε, 2000, Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα Α.4.: Κατανομή συνολικού πληθυσμού κατά ηλικιακές κατηγορίες στα κοινοτικά διαμερίσματα το 2000

Πηγή: Μελέτη ολοκληρωμένου προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης στο ΒΑ τμήμα του Ν. Λάρισας, 2000

Τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξε η «Μελέτη ολοκληρωμένου προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης στο βορειοανατολικό τμήμα του Ν. Λάρισας» για το 2000 είναι περίπου ίδια με τα όσα προηγουμένως αναφέρονται σχετικά με τη γήρανση του πληθυσμού.

Η ηλικιακή κατηγορία 0-14 αντιπροσωπεύει το 9,59% του πληθυσμού της διευρυμένης κοινότητας με αξιοσημείωτο το γεγονός ότι για την περιοχή της Κρυόβρυσης δεν υπάρχουν άτομα που να διαμένουν μόνιμα στην περιοχή και να ανήκουν ηλικιακά σε αυτή την κατηγορία.

Για την διευρυμένη κοινότητα Καρυάς οι τρεις στους δέκα έχουν ηλικία μεταξύ 15-39 ετών. Στο κοινοτικό διαμέρισμα της Καρυάς το ποσοστό των ατόμων που εντάσσονται στην ηλικιακή κατηγορία 15-39 αντιστοιχεί στο 33,86% του πληθυσμού της ενώ για τη Συκαμινέα το ποσοστό είναι 21%. Για την Κρυόβρυση ισχύει ότι και στην προηγούμενη κατηγορία.

Τα άτομα που βρίσκονται ηλικιακά ανάμεσα στα 40-54 έτη αποτελούν μικρότερο ποσοστό στο πληθυσμό που κατοικεί στις περιοχές Καρυάς και Συκαμινέας (9,5% και 12% αντίστοιχα), ενώ το αντίθετο συμβαίνει για την Κρυόβρυση.

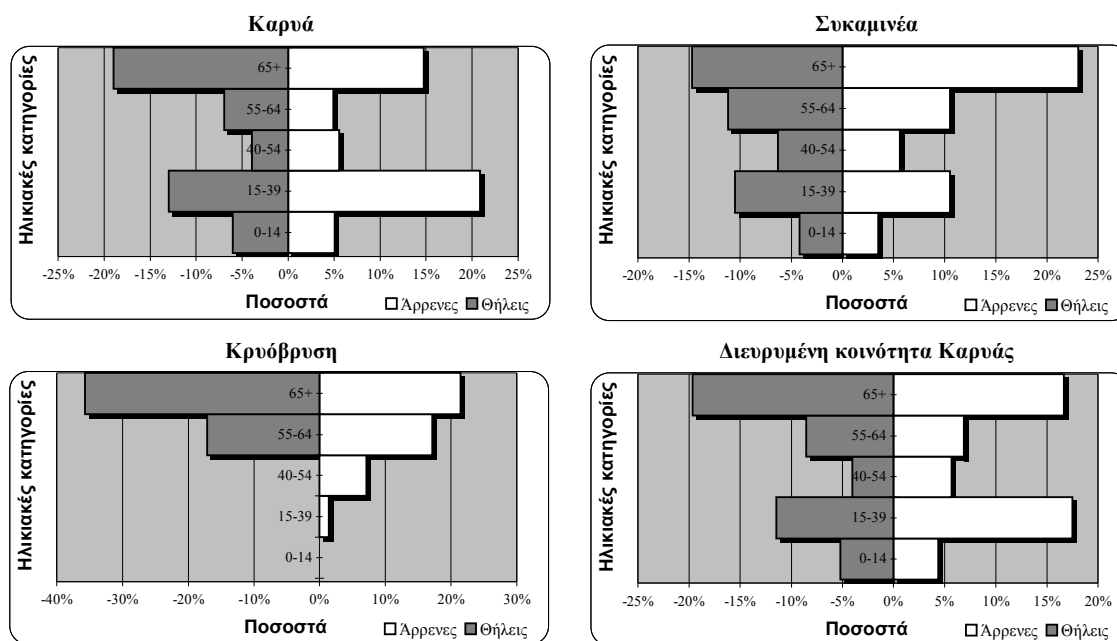
Γενικά για τη διευρυμένη κοινότητα ο ένας στους δέκα έχει ηλικία από 40-54 έτη.

Το κομμάτι του πληθυσμού με ηλικία από 55 έως 65 αποτελεί το 15% του συνολικού. Πρέπει να επισημανθεί ότι στην Κρυόβρυση οι τρεις στους δέκα ανήκουν ηλικιακά σε αυτή την κατηγορία ενώ για τη Συκαμινέα οι δύο στους δέκα και για την Καρυά ένας στους δέκα.

Τα άτομα που βρίσκονται ηλικιακά πάνω από 65 ετών συμμετέχουν με υψηλά ποσοστά στους πληθυσμούς των τριών περιοχών. Έτσι για την Κρυόβρυση οι έξι στους δέκα έχουν τέτοια ηλικία ενώ για την Καρυά και την Συκαμινέα τα άτομα της ηλικίας άνω των 65 αποτελούν το 34% και 38% του πληθυσμού τους.

Τέλος, η διευρυμένη κοινότητα παρουσιάζεται όπως και το 1991 αρκετά γερασμένη (οι μισοί κάτοικοι είναι πάνω από 55 ετών). Το γεγονός αυτό δικαιολογείται από το ορεινό της περιοχής και τη δυσκολία συγκράτησης του νεανικού πληθυσμού. Γίνεται επομένως κατανοητό ότι η προσπάθεια για ανάπτυξη θα αποτελούσε σημαντικό παράγοντα συγκράτησης των νέων ηλικιών στον συγκεκριμένο ΟΤΑ.

Διάγραμμα Α.5.: Συμμετοχή αρρένων και θηλέων στο συνολικό πληθυσμό για κάθε κοινοτικό διαμέρισμα το 2000

Πηγή: Μελέτη ολοκληρωμένου προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης στο ΒΑ τμήμα του Ν. Λάρισας, 2000

A.3.2. Μεταναστευτική τάση

Η συγκεκριμένη ενότητα σκοπό έχει να αναλύσει τη μεταναστευτική τάση που παρατηρήθηκε στη διευρυμένη κοινότητα Καρυάς κατά την τελευταία εικοσαετία. Στον πίνακα που ακολουθεί φαίνεται η κίνηση των κατοίκων της περιοχής ανά προορισμό καθώς επίσης και η συνολική μετανάστευση που σημειώθηκε κατά την περίοδο αυτή. Πρέπει να τονισθεί ότι λόγω έλλειψης στοιχείων και για τον προσδιορισμό της μεταναστευτικής τάσης αυτής της περιόδου επιλέχθηκε η εξαγωγή ενός μέσου πληθυσμού εικοσαετίας για τη περιοχή μελέτης με βάση τα στοιχεία των τριών πιο πρόσφατων απογραφών.

Πίνακας Α.4.: Μέσος πληθυσμός και συνολική κίνηση των κατοίκων τα τελευταία 30 χρόνια (1971-2001)

Περιοχή	Μέσος πληθυσμός	Μετανάστευση	Παλινοστούντες
Καρυά	795	10,19%	61,73%
Κρυόβρυση	195	24,62%	0,00%
Συκαμινέα	205	26,38%	11,11%
Σύνολο	1194	15,32%	30,60%

Περιοχή	Στην Αθήνα	Στη Λάρισα	Σε άλλες περιοχές	Στο εξωτερικό
Καρυά	11,11%	58,02%	27,16%	3,70%
Κρυόβρυση	20,83%	62,50%	12,50%	4,17%
Συκαμινέα	7,41%	53,70%	38,89%	0,00%
Σύνολο	12,57%	57,92%	26,78%	2,73%

Πηγή: Μελέτη ολοκληρωμένου προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης στο ΒΑ τμήμα του Ν. Λάρισας, 2000

Για τη διευρυμένη κοινότητα Καρυάς υπήρξε, κατά τα τελευταία είκοσι χρόνια, μία έντονη μεταναστευτική τάση της τάξεως του 15,32% γεγονός που αιτιολογεί τη μείωση του πληθυσμού. Πιο αναλυτικά στην Συκαμινέα και στη Κρυόβρυση περίπου τρεις στους δέκα κατοίκους μετανάστευσαν μέσα στη προηγούμενη εικοσαετία. Αντίθετα η Καρυά έχασε και τους λιγότερους κατοίκους αφού το ποσοστό της μετανάστευσης ήταν 10,19%.

Χώροι υποδοχής των κατοίκων που έφυγαν από την περιοχή μελέτης ήταν η Λάρισα η οποία συγκέντρωσε περίπου το 58% των μεταναστών, η Αθήνα στην οποία οδηγήθηκε το 12%, άλλες περιοχές της Ελλάδας (27%) και το εξωτερικό (3%). Ταυτόχρονα στη διευρυμένη κοινότητα Καρυάς,

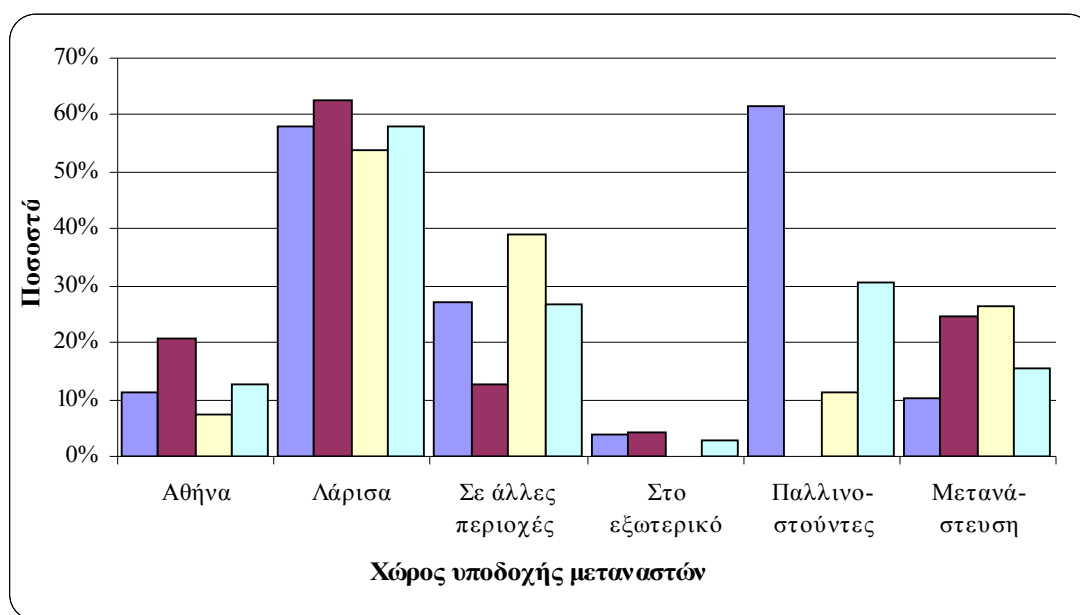
συν τω χρόνω, επέστρεψε το 30,6% των ατόμων που είχαν μεταναστεύσει, ποσοστό μικρό το οποίο δεν ανέστρεψε τη φθίνουσα πληθυσμιακή πορεία της περιοχής.

Πιο συγκεκριμένα, η Καρυά παρουσιάζει τη μικρότερη μεταναστευτική τάση. Το μεγαλύτερο τμήμα του πληθυσμού που εγκατέλειψε την περιοχή (58%) εγκαταστάθηκε στη Λάρισα ενώ στην Αθήνα οδηγήθηκε το 11%, σε άλλες περιοχές το 27% και στο εξωτερικό το 4%. Η σταθερή πληθυσμιακή εικόνα της Καρυάς δικαιολογείται από το γεγονός ότι οι έξι στους δέκα που έφυγαν, τελικώς επέστρεψαν στο κοινοτικό διαμέρισμα.

Από τους μετανάστες που είχαν ως τόπο διαμονής την Κρυόβρυση το μεγαλύτερο ποσοστό κινήθηκε προς την πόλη της Λάρισας (62,5%). Δεύτερος προορισμός με ποσοστό 21% ήταν η Αθήνα ενώ στις άλλες περιοχές της Ελλάδας μετανάστευσε το 12,5%. Οι μετανάστες προς το εξωτερικό αντιστοιχούν σε ποσοστό της τάξεως του 4%. Το σημαντικό για την περιοχή που δικαιολογεί την αρνητική πληθυσμιακή της πορεία είναι ότι μέχρι το 2000 δεν επέστρεψε κανένας από τους κατοίκους που εγκατέλειψαν την Κρυόβρυση τη προηγούμενη εικοσαετία.

Τέλος, η Λάρισα ως χώρος υποδοχής είναι η επιλογή του 54% των κατοίκων που έφυγαν από τη Συκαμινέα. Το 39% οδηγήθηκε σε άλλες περιοχές της Ελλάδας και το 7% μετανάστευσε στην Αθήνα. Στη Συκαμινέα επέστρεψε το 11% των κατοίκων που είχαν εγκαταλείψει την περιοχή τους.

Διάγραμμα Α.6.: Μεταναστευτική τάση

Πηγή: Μελέτη ολοκληρωμένου προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης στο ΒΑ τμήμα του Ν. Λάρισας, 2000

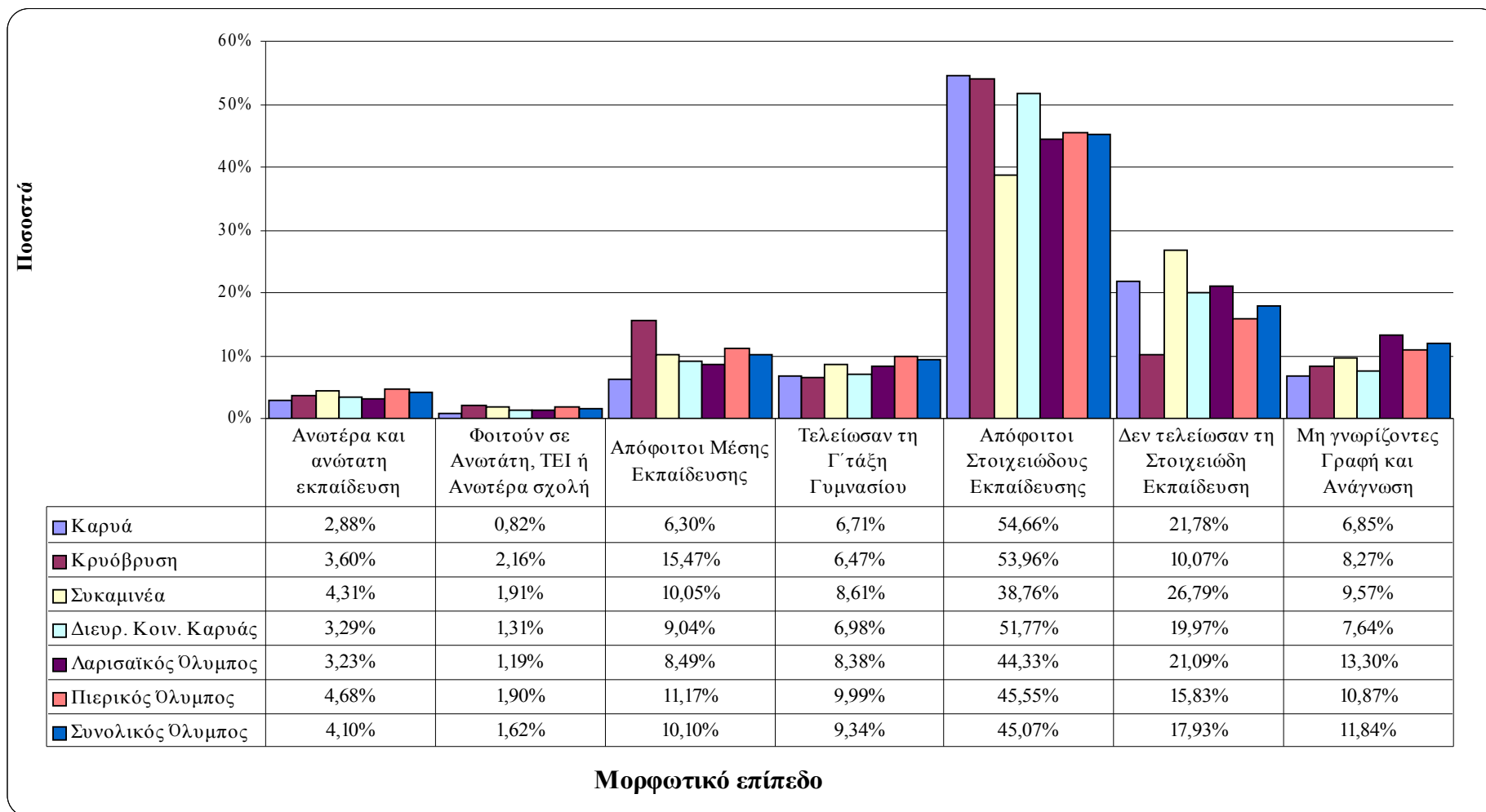
A.3.3. Μορφωτικό επίπεδο – Εκπαίδευση

Στοιχείο σημαντικό για την πλήρη αναγνώριση του πληθυσμού που κατοικεί σε μια περιοχή είναι το μορφωτικό του επίπεδο. Οι αναλφάβητοι στη διευρυμένη κοινότητα Καρυάς αγγίζουν το 1/10 του συνολικού πληθυσμού και είναι κατά τι λιγότεροι από την αναλογία που υπάρχει για τον συνολικό και Λαρισαϊκό Όλυμπο. Το κοινοτικό διαμέρισμα της Καρυάς έχει τους λιγότερους αναλφάβητους σε σχέση με τα άλλα δύο κοινοτικά διαμερίσματα.

Η Κρυόβρυση και η Συκαμινέα δείχνουν να προσεγγίζουν σε ποσοστά τα όσα ισχύουν για τον Όλυμπο, στις κατηγορίες εκπαίδευσης των αποφοίτων γυμνασίου και πάνω, ενώ υπερτερούν αυτών του Λαρισαϊκού Ολύμπου.

Για τη διευρυμένη κοινότητα Καρυάς ο ένας στους δύο κατοίκους έχει ολοκληρώσει τη στοιχειώδη εκπαίδευση πράγμα που συμπληρώνει τα χαρακτηριστικά που ισχύουν για τις ορεινές περιοχές της χώρας μας (πληθυσμός που γερνά, οι μισοί και παραπάνω κάτοικοι είναι πάνω από 45 χρονών και έχουν στοιχειώδη μόρφωση).

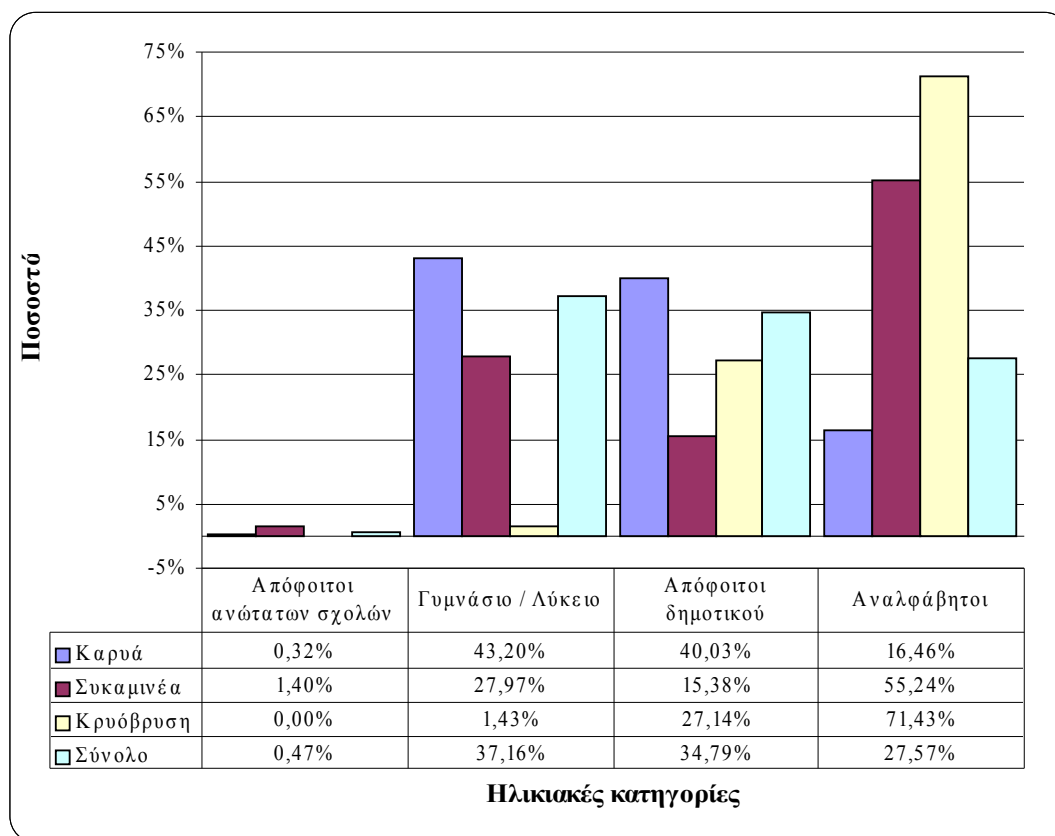
Διάγραμμα Α.7.: Κατανομή πληθυσμού κατά βαθμίδες μόρφωσης σε γεωγραφική περιοχή το 1991

Πηγή: Forest A.E, TEAM 4 Ε.Π.Ε, 2000, Ιδία επεξεργασία.

Από τη μελέτη του ολοκληρωμένου προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης στο ΒΑ τμήμα του Ν. Λάρισας φαίνεται ότι το μορφωτικό επίπεδο των κατοίκων, το έτος 2000, διαφοροποιήθηκε από αυτό που επικρατούσε το 1991. Περίπου οι τρεις στους δέκα κατοίκους της διευρυμένης κοινότητας δεν έχουν πάρει τις βασικές γνώσεις καθώς δεν έχουν πάει κατά το παρελθόν στο σχολείο. Το 35% αυτών έχει παρακολουθήσει το δημοτικό ενώ το 37% έχει πάρει γνώσεις γυμνασίου και λυκείου. Άξιο λόγου είναι ότι ελάχιστοι κάτοικοι, μόνο τέσσερις τον αριθμό, έχουν καταφέρει να αποφοιτήσουν από την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Διάγραμμα Α.8.: Κατανομή πληθυσμού κατά βαθμίδες μόρφωσης στα κοινοτικά διαμερίσματα το 2000

Πηγή: Μελέτη ολοκληρωμένου προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης στο ΒΑ τμήμα του Ν. Λάρισας, 2000

Εύκολα να συμπεραίνεται ότι η διευρυμένη κοινότητα Καρυάς αντιμετωπίζει έντονο πρόβλημα με το μορφωτικό επίπεδο των κατοίκων της.

Σε αυτό συμβάλει επίσης το γεγονός της έλλειψης σχολικών μονάδων και συνεπικουρικών δραστηριοτήτων που να παρέχουν τις βασικές γνώσεις στους νέους της περιοχής και να τους προετοιμάζουν για την εισαγωγή τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

A.3.4. Παραγωγικό σύστημα

Οι κάτοικοι είναι κυρίως αγρότες και ασχολούνται με τη γεωργία, την κτηνοτροφία και την υλοτομία. Οι κυριότερες καλλιέργειες είναι το σιτάρι, η μηδική και οι πατάτες. Οι βοσκότοποι που καλύπτουν το 73% της διευρυμένης κοινότητας Καρυάς χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την κτηνοτροφία. Εκτρέφονται κυρίως πρόβατα, αίγες και λίγα βοοειδή. Από τα δάση γίνεται υλοτομία για εμπορική ξυλεία και για ιδιωτική χρήση (καυσόξυλα).

Χαρακτηριστικό είναι ότι απουσιάζει ο δευτερογενής τομέας ανάπτυξης ενώ στο τριτογενή γίνονται δειλά βήματα. Πάντως η περιοχή χαρακτηρίζεται από το Χωροταξικό Σχέδιο Θεσσαλίας, 1998, ως περιοχή χωρίς εξειδίκευση.

A.3.4.1. Εργατικό δυναμικό - Ανεργία

Σημαντικό κομμάτι της ανάδειξης της ταυτότητας του πληθυσμού που κατοικεί στην περιοχή είναι η αποτύπωση των οικονομικών χαρακτηριστικών του. Έτσι παρακάτω γίνεται αναφορά στους οικονομικά ενεργούς κατοίκους και στις απασχολήσεις τους σε επίπεδο διευρυμένης κοινότητας, και επιμέρους, κατά κοινοτικό διαμέρισμα. Σε επόμενο στάδιο γίνεται διερεύνηση των παραπάνω χαρακτηριστικών κατά φύλλο.

Στην περιοχή της διευρυμένης κοινότητας Καρυάς υπάρχουν 532 οικονομικά ενεργοί κάτοικοι, οι οποίοι αποτελούν το 44% του συνολικού πληθυσμού. Από αυτούς το μεγαλύτερο μέρος είναι άνδρες με ποσοστό 69% ενώ το υπόλοιπο 31% είναι γυναίκες. Οι τρεις στις δέκα γυναίκες εργάζονται ενώ για τους άνδρες το ποσοστό είναι διπλάσιο. Το 97% των οικονομικά ενεργών έχει απασχόληση ενώ η ανεργία ανέρχεται στο 3%. Το σημαντικό όμως είναι ότι οι οχτώ στους δέκα ανέργους είναι άτομα νεαρής ηλικίας.

Τα αντίστοιχα ποσοστά για την περιοχή του Λαρισαϊκού Ολύμπου είναι ίδια όσον αφορά την ανεργία και απασχόληση των οικονομικά ενεργών πολιτών, ενώ είναι μικρότερη η εκπροσώπηση των νέων στον συνολικό αριθμό των ανέργων.

Έτσι, οι αδυναμίες που παρουσιάζει η κοινότητα Καρυάς εντάσσονται στο γενικότερο κλίμα που επικρατεί στις ορεινές περιοχές του Ολύμπου πράγμα που δημιουργεί έναν ευρύτερο προβληματισμό για την περιοχή και τους νέους ανθρώπους της.

Πίνακας Α.5.: Οικονομική διάθρωση του συνολικού πληθυσμού

Περιοχή	Οικονομικά ενεργοί				Μη ενεργοί	Οικονομικά ενεργοί (%)				Μη ενεργ (%)
	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Άνεργοι			(α)	Απασχολούμενοι	Άνεργοι		
			Από αυτούς Νέοι				Στους οικ. ενεργούς	Από αυτούς Νέοι		(α)
Καρυά	275	271	4	4	454	37,72	98,55	1,45	100,00	62,28
Κρυόβρυση	130	119	11	9	147	46,93	91,54	8,46	81,82	53,07
Συκαμινέα	127	124	3	1	82	60,77	97,64	2,36	33,33	39,23
Διευρ. κοιν. Καρυάς	532	514	18	14	683	43,79	96,62	3,38	77,78	56,21
Λαρισαϊκός Όλυμπος	6661	6374	287	189	8897	42,81	95,69	4,31	65,85	57,19

(α) = Στο συνολικό πληθυσμό

Πηγή: Forest A.E, TEAM 4 Ε.Π.Ε, 2000

Πιο συγκεκριμένα στους οικονομικά ενεργούς άνδρες το ποσοστό απασχόλησης φτάνει το 96% όπως και στις γυναίκες. Οι άνεργοι άνδρες είναι κατά 85% νέοι σε ηλικία, ενώ οι νεαρές άνεργες γυναίκες αποτελούν το 60% του γυναικείου πληθυσμού που παραμένει άνεργος.

Πίνακας Α.6.: Οικονομική διάθρωση του πληθυσμού των αρρένων

Περιοχή	Οικονομικά ενεργοί				Μη ενεργοί	Οικονομικά ενεργοί (%)				Μη ενεργοί (%)
	Σύνολο	Απασχο- λούμενοι	Άνεργοι	Από αυτούς Νέοι		(α)	Απασχο- λούμενοι	Άνεργοι	Από αυτούς Νέοι	
Καρυά	184	180	4	4	175	51,25	97,83	2,17	100,00	48,75
Κρυόβρυση	102	94	8	7	45	69,39	92,16	7,84	87,50	30,61
Συκαμινέα	81	80	1	0	35	69,83	98,77	1,23	0,00	30,17
Διευρ. κοιν. Καρυάς	367	354	13	11	255	59,00	96,46	3,54	84,62	41,00
Λαρισαϊκός Όλυμπος	4937	4751	186	108	2883	63,13	96,23	3,77	58,06	36,87

(α) = Στο συνολικό πληθυσμό

Πηγή: Forest A.E, TEAM 4 Ε.Π.Ε, 2000

Από τα στοιχεία φαίνεται ότι, πλήττονται περισσότερο από την ανεργία οι νέοι άνθρωποι γεγονός που τους οδηγεί στην εγκατάλειψη της περιοχής τους με σκοπό την αναζήτηση εργασίας σε άλλους τόπους.

Αναλυτικότερα, στο κοινοτικό διαμέρισμα της Καρυάς το 98% των οικονομικά ενεργών ανδρών απασχολούνται, ενώ το 2% είναι άνεργοι και όλοι είναι νέοι. Επιπλέον όλες οι οικονομικά ενεργές γυναίκες εργάζονται. Το σημαντικό είναι ότι μόλις οι τέσσερις από τους δέκα κατοίκους του οικισμού της Καρυάς είναι οικονομικά ενεργοί.

Στην Κρυόβρυση οικονομικά ενεργοί είναι οι πέντε στους δέκα κατοίκους. Μεγάλο μέρος του ανδρικού οικονομικά ενεργού πληθυσμού εργάζεται, ενώ το 8% δεν έχει εργασία. Το 88% των ανέργων είναι νεαρά άτομα. Εννέα στις δέκα οικονομικά ενεργές γυναίκες έχουν εργασία. Τέλος, το 67% των ανέργων γυναικών είναι νεαρές.

Πίνακας Α.7.: Οικονομική διάθρωση του πληθυσμού των Θηλέων

Περιοχή	Οικονομικά ενεργοί				Μη ενεργοί	Οικονομικά ενεργοί (%)				Μη ενεργ. (%)
	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Άνεργοι			(α)	Απασχολούμενοι	Άνεργοι	οικ. Από αυτούς Νέοι	
				Από αυτούς Νέοι			Στους ενεργούς οικ.	οικ. Από αυτούς Νέοι		(α)
Καρυά	91	91	0	0	279	24,59	100,00	0,00	-	75,41
Κρυόβρυση	28	25	3	2	102	21,54	89,29	10,71	66,67	78,46
Συκαμινέα	46	44	2	1	47	49,46	95,65	4,35	50,00	50,54
Διευρ κοιν. Καρυάς	165	160	5	3	428	27,82	96,97	3,03	60,00	72,18
Λαρισαϊκός Όλυμπος	1724	1623	101	81	6014	22,28	94,14	5,86	80,20	77,72

(α) = Στο συνολικό πληθυσμό

Πηγή: Forest A.E, TEAM 4 Ε.Π.Ε, 2000

Στη Συκαμινέα οικονομικά ενεργοί είναι οι έξι στους δέκα κατοίκους. Οι άνεργοι άνδρες αποτελούν το 1% των οικονομικά ενεργών ανδρών οι οποίοι όμως δεν είναι άτομα νεαρή ηλικίας. Το 3% των οικονομικά ενεργών γυναικών δεν εργάζεται. Τέλος, οι έξι στις δέκα άνεργες γυναίκες είναι νεαρές σε ηλικία.

Επιπρόσθετα, πρέπει να λεχθεί ότι στους οικονομικά μη ενεργούς κατοίκους της διευρυμένης κοινότητας Καρυάς μεγάλο τμήμα καταλαμβάνουν οι συνταξιούχοι και οι νοικοκυρές που δηλώνουν οικιακά.

A.3.4.2. Απασχόληση

Στην διευρυμένη κοινότητα Καρυάς παρατηρείται έντονη ενασχόληση των κατοίκων με τις δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα, σε ποσοστό 61%. Αντίστοιχο ποσοστό ισχύει για τον λαρισαϊκό Όλυμπο (56%).

Μικρότερο ποσοστό ατόμων απασχολείται στο δευτερογενή τομέα το οποίο αντιστοιχεί στο 13% του συνολικού ενεργού πληθυσμού όταν για την ευρύτερη περιοχή του λαρισαϊκού Ολύμπου το ποσοστό είναι 19%.

Στον τριτογενή τομέα παραγωγής υπάρχει ικανοποιητικό ποσοστό απασχόλησης αφού ο ένας στους τέσσερις οικονομικά ενεργός πολίτης του

ΟΤΑ έχει επιλέξει επάγγελμα σχετικό με το εμπόριο, τον τουρισμό και τις υπηρεσίες κατά αντιστοιχία με το λαρισαϊκό Όλυμπο.

Πίνακας Α.8. : Διάρθρωση της απασχόλησης κατά τομέα παραγωγής

Περιοχή	Α' γενής Τομέας	(α)	Β' γενής Τομέας	(α)	Γ' γενής Τομέας	(α)
Καρυά	176	65,43 %	28	10,41 %	65	24,16 %
Συκαμινέα	93	74,40 %	8	6,40 %	24	19,20 %
Κρυόβρυση	38	35,19 %	31	28,70 %	39	36,11 %
Διευρ. κοιν. Καρυάς	307	61,15 %	67	13,34 %	128	25,49 %
Λαρισαϊκός Όλυμπος	3.470	55,74 %	1.203	19,33 %	1.552	24,93 %

(α) = Επί του συνολικού ενεργού πληθυσμού

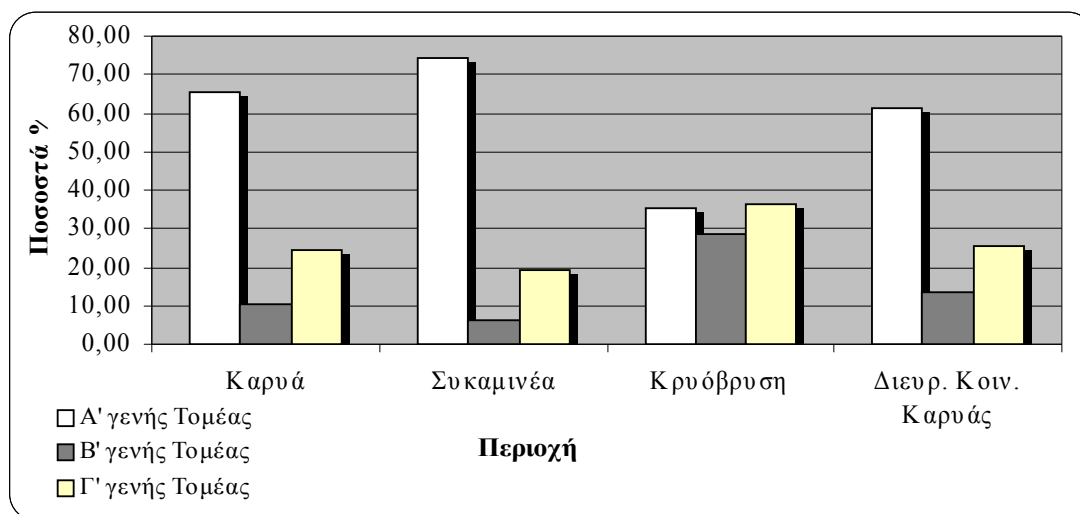
Πηγή: Forest A.E, TEAM 4 Ε.Π.Ε, 2000, Ιδία επεξεργασία.

Στην Καρυά ότι το 65% των οικονομικά ενεργών κατοίκων της απασχολείται στον πρωτογενή τομέα ενώ μεγαλύτερο είναι το ποσοστό αυτών που κατοικούν στη Συκαμινέα (74%) και μικρότερο αυτών που κατοικούν στην Κρυόβρυση (35%). Οι οικισμοί της Καρυάς και της Συκαμινέας μπορούν να χαρακτηρισθούν ως περιοχές με έντονη αγροτική δραστηριότητα (περισσότερο η Συκαμινέα).

Ο δευτερογενής τομέας απασχολεί λιγότερους κατοίκους σε σχέση με τον πρωτογενή τόσο στη Καρυά (10%) όσο και στη Συκαμινέα (6%). Αντίθετα στον οικισμό της Κρυόβρυσης οι τρεις στους δέκα εργάζονται σε μεταποιητικές δραστηριότητες.

Στον τριτογενή τομέα παρατηρούνται υψηλά ποσοστά απασχόλησης και για τις τρεις περιοχές. Στην περιοχή της Καρυάς δραστηριοποιείται το 24%, στη Συκαμινέα το 19% και στη Κρυόβρυση το 36%.

Διάγραμμα Α.9. : Διάρθρωση της απασχόλησης κατά τομέα παραγωγής

Πηγή: Forest A.E, TEAM 4 Ε.Π.Ε, 2000, Ιδία επεξεργασία.

Η ανάλυση της διάρθρωσης της απασχόλησης στα διάφορα επαγγέλματα των παραγωγικών τομέων για την διευρυμένη κοινότητα Καρυάς προσδίδει μια ολοκληρωμένη εικόνα στην παρούσα ανάλυση Έτσι οι περισσότεροι κάτοικοι είναι απορροφημένο σε δραστηριότητες όπως η γεωργία, η κτηνοτροφία, η δασοκομία και η αλιεία. Η εικόνα είναι φυσιολογική εξαιτίας του αγροτικού χαρακτήρα του νέου ΟΤΑ. Σε αυτό συμβάλει αρκετά η ποιότητα του εδάφους της περιοχής που είναι ορεινή και οι μεγάλες, προς εκμετάλλευση, εκτάσεις.

Μικρότερος αλλά σημαντικός αριθμός των κατοίκων έχει απορροφηθεί σε δραστηριότητες σχετικές με την παροχή υπηρεσιών. Οι κύριες απασχολήσεις είναι το εμπόριο, οι επικοινωνίες, οι μεταφορές, η ηλεκτροδότηση, η ύδρευση της περιοχής, και τα εστιατόρια ή ξενοδοχεία.

Στον τομέα της μεταποίησης πολύ λίγοι κάτοικοι βρίσκουν τα προς το ζειν. Ελάχιστα άτομα απασχολούνται στην βιοτεχνία, την οικοτεχνία και διάφορες άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες σε αντίθεση με το πληθυσμό που κατοικεί στις περιοχές του λαρισαϊκού Ολύμπου (ο ένας στους δέκα είναι στη μεταποίηση).

Η δημιουργία μονάδων αξιοποίησης των προϊόντων που παράγει ο νέος ΟΤΑ θα στήριζε και θα ενίσχυε σημαντικά την τοπική οικονομία

Τέλος, σημαντικός αριθμός απασχολείται στις κατασκευές όπου για τον λαρισαϊκό Όλυμπο ισχύει ακριβώς το ίδιο ποσοστό (8%).

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι στη διευρυμένη κοινότητα Καρυάς δεν υπάρχουν άτομα που να ασκούν παραδοσιακά επαγγέλματα.

Η παρουσία παραδοσιακών επαγγελμάτων μπορεί να θεωρηθεί ένα επιπρόσθετο στοιχείο στην ανάπτυξη του πολιτιστικού χαρακτήρα της περιοχής.

Πίνακας Α.9. : Διάρθρωση της απασχόλησης κατά είδος επαγγέλματος

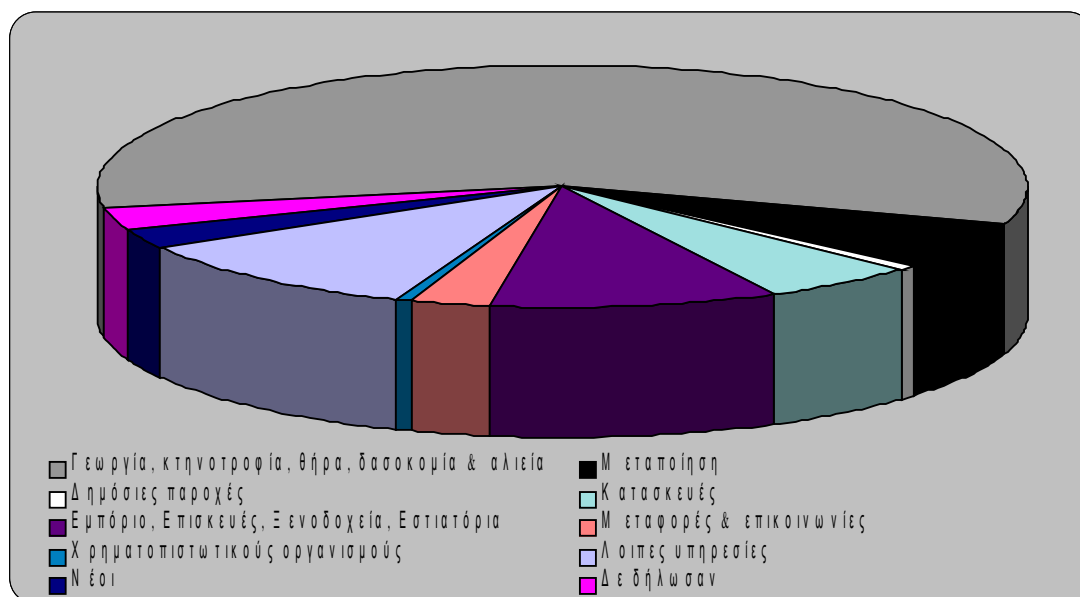
Περιοχή	αλιείαΓεωργία, κτηνοτρόφια, δασοκομία	Ορυχεία	Βιοτεχνία-Οικοτεχνία	Βιομηχανίες	Ηλεκτρ.-Υδρευση	Οικοδομή-Δημ. Έργα	Εμπόριο	Εστιατόρια Ξενοδοχεία	Μεταφορέ	Επικοινωνία	Τράπεζες	ΥπηρεσίεςΆλλες	Παραδοσια Επαγγέλματα
Καρυά	243	2	0	2	3	20	8	10	3	0	10	0	
Κρυόβρυση	25	0	0	0	0	3	1	1	0	0	0	0	
Συκαμινέα	60	0	0	0	1	1	5	2	1	0	0	0	
Διευρ. κοιν. Καρυάς	328	2	0	2	4	24	14	13	4	0	10	0	

Πηγή: Μελέτη ολοκληρωμένου προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης στο ΒΑ τμήμα του Ν. Λάρισας, 2000

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι η δραστηριοποίηση των κατοίκων προς τις υπηρεσίες, τον τουρισμό και το εμπόριο θέτει τις βάσεις για ανάπτυξη του συγκεκριμένου τομέα.

Ταυτόχρονα είναι απαραίτητη η στήριξη του πρωτογενούς τομέα με υποδομές αλλά και ο προσανατολισμός του προς πιο ποιοτικές και παραδοσιακές καλλιέργειες.

Διάγραμμα Α.10. : Διάρθρωση της απασχόλησης κατά είδος επαγγέλματος

Πηγή: Forest A.E, TEAM 4 Ε.Π.Ε, 2000, Ιδία επεξεργασία.

Α.3.4.3 Μη ενεργός πληθυσμός - Συνταξιούχοι

Όλα τα πληθυσμιακά και οικονομικά στοιχεία για τους κατοίκους και ο ορεινός γεωμορφολογικός χαρακτήρας της περιοχής μελέτης αναδεικνύουν ως ισχυρή πληθυσμιακή ομάδα τους ηλικιωμένους. Είναι, λοιπόν, απαραίτητο στο σημείο αυτό να γίνει σύντομη αναφορά στον αριθμό των ατόμων που έχει συνταξιοδοτηθεί καθώς και στο είδος ασφάλισης τους.

Στην κοινότητα Καρυάς υπάρχουν 318 συνταξιούχοι οι οποίοι εντάσσονται στον μη ενεργό πληθυσμό.

Πίνακας Α.10.: Κατάταξη συνταξιούχων κατά ασφαλιστικό ταμείο

Περιοχή	ΟΓΑ	ΙΚΑ – ΤΕΒΕ	Άλλων Ταμείων
Καρυά	205	14	2
Κρυόβρυση	40	0	0
Συκαμινέα	53	2	2
Σύνολο	298	16	4

Πηγή: Μελέτη ολοκληρωμένου προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης στο ΒΑ τμήμα του Ν. Λάρισας, 2000

Είναι επόμενο, εφόσον η κοινότητα Καρυάς είναι μία καθαρά αγροτική περιοχή, οι περισσότεροι ηλικιωμένοι της περιοχής να είναι ασφαλισμένοι στον ΟΓΑ. Λιγότεροι κάτοικοι βρίσκονται ασφαλισμένοι στο ΙΚΑ ή στο ΤΕΒΕ, ενώ σε άλλα ταμεία υπάρχει μικρότερος αριθμός.

Πιο αναλυτικά συνταξιούχοι του ΟΓΑ υπάρχουν και στα τρία διαμερίσματα, ενώ συνταξιούχοι του ΙΚΑ ή του ΤΕΒΕ μόνο στην Καρυά και την Σουκαμινέα. Τέλος, στην Κρυόβρυση δεν υπάρχουν συνταξιούχοι άλλων ταμείων.

A.3.4.4. Γεωργία

Η γεωργία αποτελεί έναν από τους βασικότερους τομείς απασχόλησης των κατοίκων της διευρυμένης κοινότητας Καρυάς. Ως αποτέλεσμα αυτού, το μεγαλύτερο κομμάτι εσόδων των κατοίκων της περιοχής βασίζεται στην απόδοση των γεωργικών τους εκμεταλλεύσεων. Όπως προκύπτει και από την μέχρι τώρα ανάλυση η οικονομική ανάπτυξη του νέου ΟΤΑ στηρίζεται κυρίως στην αγροτική και συγκεκριμένα στην γεωργική παραγωγή.

Στην διευρυμένη κοινότητα Καρυάς υπάρχουν συνολικά 201 εκμεταλλεύσεις οι οποίες φτάνουν σε έκταση τα 15.000 στρ. Αυτές αποτελούν σε έκταση και αριθμό περίπου το 1/10 των αντίστοιχων του λαρισαϊκού Ολύμπου, ο οποίος με τη σειρά του καταλαμβάνει το 26% των εκμεταλλεύσεων του νομού Λάρισας.

Φαίνεται ότι το 68% των εκμεταλλεύσεων χρησιμοποιούνται από τους κατοίκους με μικτή χρήση ενώ μόνο το 32% αυτών χαρακτηρίζονται ως αμιγώς γεωργικές. Οι αντίστοιχες εκτάσεις για το λαρισαϊκό Όλυμπο είναι 79% μικτές και το 21% αμιγώς γεωργικές εκμεταλλεύσεις .

Πίνακας Α.11.: Είδη εκμεταλλεύσεων και εκτάσεις

Περιοχή	Εκμεταλλεύσεις και καλλιεργούμενες εκτάσεις αυτών σύμφωνα με τον τόπο απογραφής του κατόχου						Συνολική Γεωργική Γάγονοι βοσκότοποι (στρ.)	Μη Καλλιεργούμενες Βοηθητικές (στρ)	Μέση Καλλ.έκταση / εκμεταλ.	Μέση Καλλ.έκταση / γεωργό	Γεωργοί
	Σύνολο Εκμεταλλεύσεων	Σύνολο Εκτάσεων (στρ.)	Πλήθος Μικτών (%)	Εκτάσεις Μικτών (%)	Πλήθος Γεωργικών (%)	Εκτάσεις Γεωργικών (%)					
Καρυά	118	9.000	67	80	33	20	9.838	357	76	51	176
Κρυόβρυση	32	1.383	63	77	38	23	2.108	187	43	36	38
Συκαμινέα	51	4.489	75	76	25	24	4.694	101	88	48	93
Διευρ. κοιν. Καρυάς	201	14.872	68	79	32	21	16.640	645	74	48	307
Λαρισαϊκός Ολύμπου	3.296	159.333	43	53	55	47	172.175	4.501	49	46	3470

Πηγή: Forest A.E, TEAM 4 Ε.Π.Ε, 2000, Ιδία επεξεργασία.

Τα αντίστοιχα ποσοστά για περιοχή του λαρισαϊκού Ολύμπου διαφέρουν κατά πολύ. Στη συγκεκριμένη ευρύτερη περιοχή, το 43% των συνολικών εκμεταλλεύσεων είναι μικτές, ενώ το 55% γεωργικές. Επίσης από την συνολική έκταση των 159.333 στρ. των 3.296 εκμεταλλεύσεων του λαρισαϊκού Ολύμπου το 53% ανήκει στις μικτές ενώ το 47% στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

Έτσι για την διευρυμένη κοινότητα Καρυάς τόσο οι εκτάσεις όσο και οι εκμεταλλεύσεις που είναι μικτές είναι περισσότερες αναλογικά, από αυτές του λαρισαϊκού Ολύμπου ενώ οι γεωργικές λιγότερες.

Επίσης, στη διευρυμένη κοινότητα Καρυάς παρατηρείται ότι η μέση καλλιεργούμενη έκταση ανά εκμετάλλευση είναι περίπου 74 στρ., έναντι 49 στρ. για τον λαρισαϊκό Όλυμπο. Η μέση καλλιεργούμενη έκταση ανά γεωργό στη διευρυμένη κοινότητα Καρυάς φτάνει τα 48 στρ. ενώ στο

λαρισαϊκό Όλυμπο τα 46 στρ. Στη Συκαμινέα ο μέσος κλήρος είναι 88 στρ. ενώ στη Καρυά 76.

Πρέπει να τονισθεί ότι μία εκμετάλλευση ανήκει σε περισσότερα από ένα άτομα όπως συμβαίνει σε πολλές αγροτικές οικογένειες, κατέχει εκτάσεις σε πολλά διαφορετικά σημεία και καλλιεργείται από περισσότερα από ένα μέλη με διάφορες καλλιέργειες. Στη διευρυμένη κοινότητα Καρυάς υπάρχουν 307 γεωργοί οι οποίοι μοιράζονται τις 118 εκμεταλλεύσεις.

Άλλο σημαντικό στοιχείο που συμπληρώνει την εικόνα στον τομέα της γεωργίας είναι ο αριθμός των εκτάσεων που αρδεύονται. Τα στοιχεία που υπάρχουν παρουσιάζουν ενδιαφέρον αφού υπάρχουν περιπτώσεις όπου πολλές εκμεταλλεύσεις δεν αξιοποιούνται πλήρως και περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει άρδευση σε όλες τις καλλιέργειες.

Πίνακας Α.12.: Αρδευόμενες εκμεταλλεύσεις και εκτάσεις

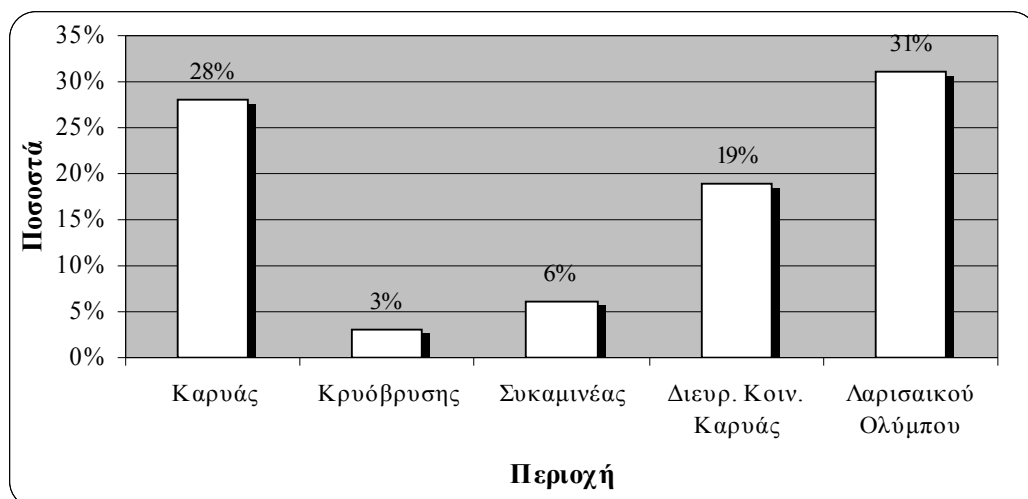
Περιοχή	Εκμεταλλεύσεις με καλλιεργούμενη έκταση	Εκτάσεις	Αρδευόμενες	
			Εκμεταλλεύσεις	Εκτάσεις
Καρυάς	118	9.000	99%	28%
Κρυόβρυση	32	1.383	9%	3%
Συκαμινέα	51	4.489	94%	6%
Διευρ. κοιν. Καρυάς	201	14.872	84%	19%
Λαρισαϊκός Όλυμπος	3.253	159.333	73%	31%

Πηγή: Forest A.E, TEAM 4 Ε.Π.Ε, 2000, Ιδία επεξεργασία.

Για την περιοχή της Καρυάς από τις εκμεταλλεύσεις που υπάρχουν, το 99% εξυπηρετείται από υποδομές άρδευσης.

Όμως από τις συνολικές εκτάσεις των εκμεταλλεύσεων αυτών αρδεύεται μόνο το 28% αυτών. Στην Κρυόβρυση παρατηρείται αρνητική εικόνα αφού μόνο το 9% των εκμεταλλεύσεων αρδεύεται (αντιστοιχεί σε 3% των συνολικών καλλιεργούμενων εκτάσεων) και στη Συκαμινέα αρδεύεται το 94% των εκμεταλλεύσεων, (αντιστοιχεί σε 6% των εκτάσεων αυτών).

Διάγραμμα Α.11.: Αρδευόμενες εκτάσεις

Πηγή: Forest A.E, TEAM 4 Ε.Π.Ε, 2000, Ιδία επεξεργασία.

Στην περιοχή του Λαρισαϊκού Ολύμπου από τις 3.253 εκμεταλλεύσεις που υπάρχουν αρδεύεται το 73% έναντι 84% που παρουσιάζεται στην περιοχή μελέτης. Επιπρόσθετα από τις συνολικές καλλιεργούμενες εκτάσεις του Ολύμπου αρδευόμενες είναι το 31% ενώ στην διευρυμένη κοινότητα Καρυάς το 19%.

Το μεγαλύτερο μέρος των εκτάσεων της περιοχής έρευνας καλλιεργείται από σιτάρι (7.700 στρ) Τη μεγαλύτερη σε έκταση καλλιεργούμενη γη με σιτάρι συγκεντρώνει η περιοχή της Συκαμινέας.

Πίνακας Α.13.: Είδη καλλιεργειών και εκτάσεις σε στρ.

Κοινοτικό Διαμέρισμα	Σιτηρά	Σίκαλη	Μηδική	Τριφύλλι	Πατάτες	Ακακίες	Φασόλια	Καρυδιές	Καστανιές	Μηλιές	Κοφτολιβαδα	Καπνά	Καλαμπόκι	Κριθάρι
Καρυά	2.500	2.300	600	1.800	400	150	80	200	0	0	0	0	0	0
Κρυόβρυση	1.200	0	0	0	100	1.000	100	200	300	0	0	20	50	500
Συκαμινέα	4.000	2.000	0	0	100	250	50	0	10	15	250	0	0	0
Σύνολο	7.700	4.300	600	1.800	600	1.400	230	400	310	15	250	20	50	500

Πηγή: Μελέτη ολοκληρωμένου προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης στο ΒΑ τμήμα του Ν. Λάρισας, 2000

Δεύτερη, σε συνολική έκταση, στα όρια του νέου ΟΤΑ, έρχεται η καλλιέργεια σίκαλης η οποία φτάνει τα 4.300 στρέμματα, εκ των οποίων τα 2.300 καλλιεργούνται στον οικισμό της Καρυάς.

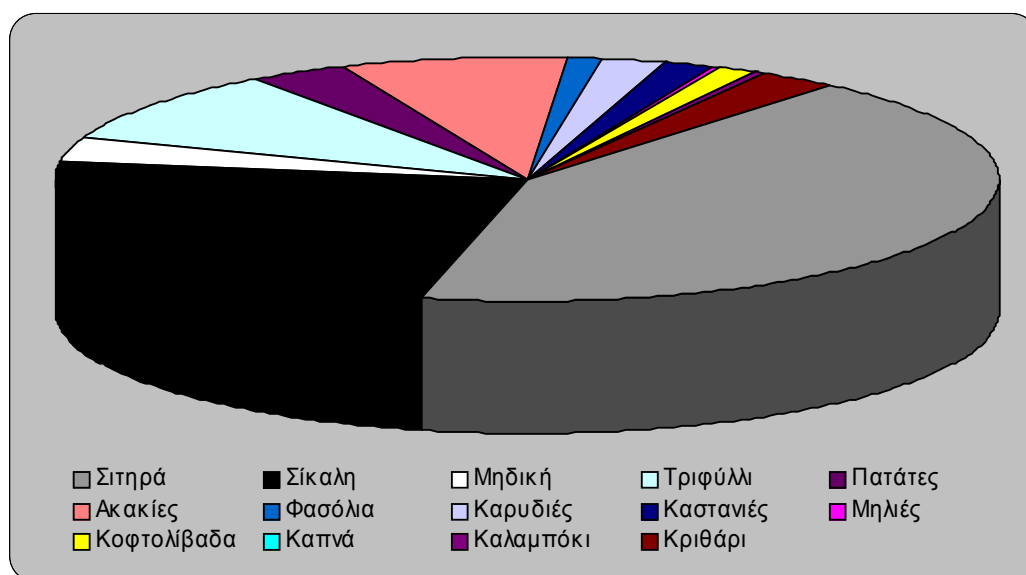
Δύο ακόμα σημαντικές καλλιέργειες για την περιοχή είναι το τριφύλλι που καταλαμβάνει 1.800 στρέμματα και η ακακία με 1400 στρέμματα.

Άλλες καλλιέργειες σε μικρότερη ένταση είναι αυτές με πατάτες, φασόλια, καστανιές, καρυδιές, μηλιές, κοφτολίβαδα, καπνά, καλαμπόκι, κριθάρι και με μηδική.

Στη Συκαμινέα υπάρχει το γκι ενώ στην Κρυόβρυση εγκαταλείφθηκαν τα σταφύλια, τα κεράσια και τα μήλα.

Αξίζει να αναφερθεί ότι τα φασόλια, οι πατάτες, τα καρύδια και τα κυδώνια ήταν προϊόντα που θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν ποιοτικά ή παραδοσιακά.

Διάγραμμα Α.12.: Ποσοστιαία απεικόνιση των εκτάσεων των κυριότερων καλλιεργειών

Πηγή: Μελέτη ολοκληρωμένου προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης στο ΒΑ τμήμα του Ν. Λάρισας, 2000, Ιδία επεξεργασία

Επίσης ο πληθυσμός συλλέγει διάφορα αρωματικά-φαρμακευτικά φυτά όπως η μέντα, το τσάι, το χαμομήλι, η ρίγανη και το τίλιο κυρίως για ιδιοκατανάλωση και μερική πώληση σε λαϊκές αγορές.

Από τις παρατηρήσεις στη μεταβολή που έχει σημειωθεί, κατά τα τελευταία χρόνια, στη συνολικά καλλιεργούμενη έκταση της περιοχής, φαίνεται ότι σε δύο από τους οικισμούς που αποτελούν την κοινότητα Καρυάς έχει επέλθει μικρή μείωση.

Πίνακας Α.14.: Μεταβολή των καλλιεργούμενων εκτάσεων

Περιοχή	1991	1995	Μεταβολή
Καρυά	9.000	8.848	-1,69%
Κρυόβρυση	1.383	1.376	-0,51%
Συκαμινέα	4.489	5.653	25,93%
Διευρ. κοιν. Καρυάς	14.872	15.877	6,76%
Λαρισαϊκός Όλυμπος	159.333	169.246	6,22%

Πηγή: Forest A.E, TEAM 4 Ε.Π.Ε, 2000, Ιδία επεξεργασία.

Συγκεκριμένα για την περίοδο 1991- 1995 προκύπτει ότι στους οικισμούς της Καρυάς και της Κρυόβρυσης έχει επέλθει μείωση στην συνολική καλλιεργούμενη έκταση της τάξεως του 2% και 0,5% αντίστοιχα.

Αντίθετα με τις περιοχές αυτές η Συκαμινέα δείχνει μια αυξητική τάση καθώς οι εκτάσεις της μεταβλήθηκαν θετικά κατά 26%.

Εν συγκρίσει με την περιοχή του λαρισαϊκού Ολύμπου η διευρυμένη κοινότητα Καρυάς ακολουθεί ακριβώς την ίδια πορεία.

A.3.4.5. Κτηνοτροφία

Η κτηνοτροφία μαζί με την γεωργία αποτελούν τη κυριότερη πηγή άντλησης εσόδων για τη διευρυμένη κοινότητα Καρυάς. Το ζωικό κεφάλαιο της περιοχής αποτελείται από βοοειδή, αιγοπρόβατα, χοιροειδή, ιπποειδή, κουνέλια, πουλερικά και μελίτσια τα οποία είναι ελευθέρως βοσκής.

Οι περισσότερες εκμεταλλεύσεις περιλαμβάνουν αιγοπρόβατα και πουλερικά με τους μεγαλύτερους αριθμούς κεφαλιών ανά εκμετάλλευση.

Ένα από τα δύο πρόβατα, γίδια και πουλερικά που υπάρχουν στη διευρυμένη κοινότητα Καρυάς ανήκει σε εκμεταλλεύσεις που βρίσκονται στο κοινοτικό διαμέρισμα της Καρυάς. Το ίδιο ισχύει και για τους ίππους. Επίσης, η Καρυά διαθέτει τις περισσότερες εκμεταλλεύσεις με αυτά τα ζώα και τις περισσότερες κυψέλες και χοίρους.

Η Συκαμινέα διαθέτει τα 2/3 των συνολικών κουνελιών, τα μισά βοοειδή και το 1/3 των πουλερικών και των προβάτων. Έχει τις λιγότερες εκμεταλλεύσεις σε βοοειδή και το 1/3 των εκμεταλλεύσεων των πουλερικών και των προβάτων.

Η Κρυόβρυση διαθέτει ικανοποιητικό αριθμό αιγών και αξιοσημείωτο αριθμό βοοειδών.

Πίνακας Α.15.: Ζωικό κεφάλαιο και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις

Περιοχή	Βοοειδή				Αιγοπρόβατα				Χοιροειδή	
	Σύνολο		Θηλυκά		Προβατοειδή		Αιγοειδή			
	(α)	(β)	(α)	(β)	(α)	(β)	(α)	(β)	(α)	(β)
Καρυά	40	255	40	204	37	4.463	37	2.006	3	47
Κρυόβρυση	9	157	9	136	8	991	11	1.266	6	6
Συκαμινέα	7	423	7	326	26	2.654	20	855	1	3
Διευρ κοιν. Καρυάς	56	835	56	666	71	8.108	68	4.127	10	56
Λαρισαϊκός Όλυμπος	226	4.064	226	3.229	1.049	107.844	1.194	35.680	453	1.564

Περιοχή	Ιπποειδή		Κουνέλια		Πουλερικά		Κυψέλες Μελισσών	
	(α)	(β)	(α)	(β)	(α)	(β)	(α)	(β)
Καρυά	43	55	2	55	100	1.543	5	420
Κρυόβρυση	9	12	1	10	17	474	0	0
Συκαμινέα	25	26	2	91	48	1.107	3	260
Διευρ κοιν. Καρυάς	77	93	5	156	165	3.124	8	680
Λαρισαϊκός Όλυμπος	781	1.069	154	3.272	2.037	42.146	37	1.527

(α) = Αριθμός εκμεταλλεύσεων (β) = Κεφάλια

Πηγή: Forest A.E. και TEAM 4 E.Π.Ε., 2000

Η διευρυμένη κοινότητα Καρυάς διαθέτει σοβαρή κτηνοτροφία σε σύγκριση με το λαρισαϊκό Όλυμπο αφού σχεδόν σε όλες τις κατηγορίες του ζωικού κεφαλαίου διαθέτει περισσότερα κεφάλια ανά εκμετάλλευση. Παρουσιάζει τον ίδιο αριθμό κεφαλιών ανά εκμετάλλευση με την περιοχή του λαρισαϊκού Ολύμπου στα ιπποειδή, πουλερικά, χοιροειδή, βοοειδή και κουνέλια. Αντίθετα στα αιγοπρόβατα και στις κυψέλες υπάρχει μεγάλη διαφορά στον αριθμό.

Πίνακας Α.16.: Κεφάλια ανά είδος κτηνοτροφικής εκμετάλλευσης

Περιοχή	Βοοειδή	Προβατοειδή	Αιγοειδή	Χοιροειδή	Ιπποειδή	Κουνέλια	Πουλερικά	Κυψέλες Μελισσών
Καρυά	6	121	54	16	1	28	15	84
Κρυόβρυση	17	124	115	1	1	10	28	0
Συκαμινέα	60	102	43	3	1	46	23	87
Διευρ. Κοιν. Καρυάς	15	114	61	6	1	31	19	85
Λαρισαϊκού Ολύμπου	18	103	30	3	1	21	21	41

Πηγή: Forest A.E. και TEAM 4 Ε.Π.Ε., 2000

Η παρουσίαση του αριθμού των κεφαλιών για τις περιοχές της διευρυμένης κοινότητας Καρυάς βοηθά στη διερεύνηση των αδυναμιών που μπορεί να υπάρχουν. Στην περιοχή της Καρυάς σε σχέση με το σύνολο του ΟΤΑ και το λαρισαϊκό Όλυμπο, παρατηρείται ικανοποιητική εικόνα αφού σχεδόν σε όλες τις κατηγορίες σημειώνεται ίδιος και λίγο μεγαλύτερος αριθμός κεφαλιών.

Στη Συκαμινέα τα κεφάλια ανά εκμετάλλευση στα βοοειδή, τα αιγοπρόβατα, τα κουνέλια και τις κυψέλες ξεπερνούν κατά πολύ σε αριθμό τα αντίστοιχα νούμερα για το σύνολο του ΟΤΑ και το λαρισαϊκό Όλυμπο. Οι μόνες μονάδες που έχουν μικρό αριθμό ζώων είναι αυτές που εκτρέφουν χοιροειδή και ίππους.

Στην Κρυόβρυση η κτηνοτροφία παρουσιάζει την εξής εικόνα. Ενώ σε απόλυτο αριθμό υστερεί στα κεφάλια σε όλες τις κατηγορίες ζωικού κεφαλαίου, επειδή διαθέτει λίγες εκμεταλλεύσεις, ο μέσος αριθμός κεφαλών ανά εκμετάλλευση είναι ικανοποιητικός, ως προς το εύρος της εκμεταλλεύσεως σε σύγκριση με το σύνολο του ΟΤΑ και του λαρισαϊκού Ολύμπου. Όμως Στην περιοχή υπάρχει μικρός αριθμός κεφαλιών ανά εκμετάλλευση στα ιπποειδή και τα χοιροειδή ενώ δεν υπάρχουν μελισσια. Οι κτηνοτροφικές μονάδες με τα περισσότερα ζώα είναι των αιγοπροβάτων και των πουλερικών.

Τα κύρια κτηνοτροφικά προϊόντα που παράγει η περιοχή είναι το γάλα, το κρέας, το τυρί, το γιαούρτι, το μαλλί και το μέλι. Από το γάλα το 90% δίδεται σε εμπόρους ενώ το υπόλοιπο μοιράζεται σε φίλους και κατακρατείται για τις ανάγκες της οικογένειας των κτηνοτρόφων.

Τα ζώα σφαγιάζονται συνήθως στη Καρυά, τη Καλλιθέα, την Ελασσόνα και τη Μηλέα και παρακολουθούνται από το κτηνιατρείο της Καλλιθέας Ολύμπου.

Όλο το τυρί που παράγεται από τους ντόπιους κτηνοτρόφους σε τυροκομεία της Ελασσόνας και της Ολυμπιάδας, παραμένει για ιδιοκατανάλωση ή δίδεται σε φίλους και γνωστούς. Μόνο στη Συκαμινέα το 40% της παραγωγής δίδεται σε έμπορο. Κάτι αντίστοιχο με το τυρί συμβαίνει με το μέλι, το οποίο στη Συκαμινέα προωθείται σε εμπόρους. Τέλος, το γιαούρτι που παράγεται παραμένει για ιδιοκατανάλωση.

Γενικά η διευρυμένη κοινότητα Καρυάς παρουσιάζει μία αρκετά ικανοποιητική εικόνα σε σχέση με την ευρύτερη περιοχή.

Χαρακτηριστικό της περιοχής είναι η έλλειψη πρότυπων κτηνοτροφικών μονάδων οι οποίες μπορούν να προσφέρουν πολλά στην οικονομική ανάπτυξη δημιουργώντας νέα εμπορεύσιμα αγαθά.

A.3.4.6. Δάση

Στη διευρυμένη κοινότητα Καρυάς γίνεται ξύλευση κυρίως στη Συκαμινέα και στη Καρυά ύστερα από άδεια και ειδική σήμανση της δασικής υπηρεσίας από το συνεταιρισμό που εδρεύει στο Λιβάδι Ελασσόνας και το δασικό συνεταιρισμό Καρυάς. Σχετικά με τη πυροπροστασία, τη διαχείριση και τα μέτρα ανανέωσης του δάσους, τη κατασκευή δασικών υποδομών και τη προστασία των θηραμάτων αποκλειστική ευθύνη φέρει το δασαρχείο Ελασσόνας και το δασοφυλακείο Καρυάς.

Επειδή το κοινοτικό διαμέρισμα της Καρυάς διαθέτει τις περισσότερες δασικές εκτάσεις υπάρχει δυνατότητα εμπορίας της ξυλείας σε ιδιώτες.

Αντίθετα στη Συκαμινέα η ξυλεία, που είναι μικρότερης ποσότητας, χρησιμοποιείται ως καύσιμη ύλη (καυσόξυλα).

A.3.4.7. Αλιεία

Λόγω του ορεινού της περιοχής δεν υπάρχουν οργανωμένες υποδομές αλιείας και η ενασχόληση των κατοίκων με το αντικείμενο είναι καθαρά ερασιτεχνική.

Για το κοινοτικό διαμέρισμα Καρυάς χώροι αλιείας μπορούν να χαρακτηρισθούν το ποτάμι του Ζηλιάνα και τα φράγματά του, όπου οι 30 ντόπιοι ψαράδες αλιεύουν κυρίως μπριάνα, κυπρίνους και караβίδες για ιδιοκατανάλωση. Στη Συκαμινέα τα φράγματα του Πετρογέφυρου και των Αλωνίων αποτελούν ψαρότοπους και συγκεντρώνουν τους 10 ντόπιους ερασιτέχνες ψαράδες οι οποίοι γεύονται τα μπριάνα, τους κυπρίνους, τις караβίδες και τα κοκκινόψαρα που υπάρχουν εκεί.

A.3.4.8. Εξορυκτικές δραστηριότητες

Υπάρχει εξόρυξη μαρμάρου από το Ρέμα Βίγλα από, το εκεί χωροθετημένο λατομείο και στο Ξηρόλακα (κατεύθυνση προς μονή Κανάλων) όπου γίνεται εξόρυξη πέτρας.

A.3.4.9. Μεταποιητικές δραστηριότητες

Αυτές σχετίζονται κυρίως με την επεξεργασία του ξύλου και την κατασκευή επίπλων από την ντόπια ξυλεία στα δύο ξυλουργεία της Καρυάς.

A.3.4.10. Τουρισμός

Όπως προκύπτει από την έρευνα της Forest A.E, TEAM 4 Ε.Π.Ε, 2000, η τουριστική υποδομή της Καρυάς σε κλίνες αποτελεί το 2% και σε ξενοδοχεία το 5% του συνόλου του νομού Λάρισας. Ακόμη οι δέκα κλίνες από τις εκατό που υπάρχουν στα ορεινά τμήματα της περιοχής μελέτης της προηγούμενης έρευνας βρίσκονται στη διευρυμένη κοινότητα Καρυάς.

Από, από την ίδια μελέτη προκύπτει ότι το κοινοτικό διαμέρισμα της Καρυάς έχει τις βάσεις για τουριστική εκμετάλλευση σε σχέση με το τουριστικό-πληθυσμιακό δυναμικό που διαθέτει και τα διαθέσιμα τουριστικά καταλύματα, με δεύτερο αυτό της Κρυόβρυσης.

Η απασχόληση στα τουριστικά επαγγέλματα αγγίζει το 5% ενώ στην περιοχή υπάρχουν διαθέσιμες μονάδες και καταλύματα τα οποία απαιτούν καλύτερη και μεθοδικότερη οργάνωση (βλ. Α.4.4.7.4. και Α.4.5.2.3.).

Το χωροταξικό σχέδιο Θεσσαλίας, 1998, αναδεικνύει ότι το νότιο ανατολικό τμήμα της περιοχής είναι ικανό για ένταξη σε υποστήριξη με τουριστικές υποδομές. Επίσης η περιοχή μελέτης είναι τμήμα του προς εξέλιξη άξονα ανάπτυξης από τη Λάρισα προς τον Όλυμπο.

A.4. Χωροταξική οργάνωση

A.4.1. Γεωγραφικά και φυσικά χαρακτηριστικά

A.4.1.1. Φυσικά όρια

Η παρούσα μελέτη αναφέρεται στην διευρυμένη κοινότητα της Καρυάς η οποία αποτελεί τμήμα του ΝΔ Ολύμπου. Είναι ορεινή περιοχή και βρίσκεται σε υψόμετρο πάνω από 900 μέτρα. Ο μέσος όρος υψομέτρου της περιοχής μελέτης είναι 954μ. όταν ο αντίστοιχος για τις ορεινές περιοχές του Λαρισαϊκού Ολύμπου είναι 872μ.

Η διευρυμένη κοινότητα της Καρυάς συνορεύει με τους ΟΤΑ που φαίνονται παρακάτω.

Πίνακας Α.17.: Περιοχές με τις οποίες συνορεύει η διευρυμένη κοινότητα της Καρυάς

Νομός Πιερίας	Κατεύθυνση
Δήμος Ανατολικού Ολύμπου	ΒΑ
Δήμος Λιτόχωρου	Β
Νομός Λάρισας	
Δήμος Αμπελώννα	ΝΑ
Δήμος Τυρνάβου	Ν
Δήμος Ελασσόνας	Ν
Δήμος Γόννων	Α
Δήμος Ολύμπου	Δ

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Η περιοχή μελέτης αποτελεί το 27,8% της έκτασης των ορεινών περιοχών του Ολύμπου (571,621 km²) στο νομό Λάρισας. Η ακριβής έκταση της διευρυμένης κοινότητας της Καρυάς (158,685 km²) προκύπτει από το άθροισμα της έκτασης των περιοχών (κοινοτικών διαμερισμάτων) που υπάγονται υπό τον αυτοδιοικητικό της μηχανισμό. Τα κοινοτικά διαμερίσματα που την αποτελούν είναι αυτά της Καρυάς, Σουκαμινέας και Κρυόβρυσης.

Η διευρυμένη κοινότητα της Καρυάς εντάσσεται σε μια ευρύτερη περιοχή όπου φυσικά όρια αποτελούν προς τα βόρεια ο Εθνικός Δρυμός του Ολύμπου, προς νότια και νοτιοδυτικά το ρέμα Σκαμνιάς (συνδέεται με

τον ποταμό Ζηλιάνα) και προς τα νοτιοδυτικά το Φλαμπουριώτικο ρέμα (συνδέεται με τον Ελασσονίτικο ποταμό).

Τη κοινότητα διασχίζει επαρχιακό δίκτυο όπως επίσης και το εθνικό μονοπάτι Ο₂. Ακόμη στα όρια της περιοχής υφίσταται το διεθνές μονοπάτι Ε₄. Στα βορειοδυτικά συνορεύει με το χιονοδρομικό κέντρο εκπαίδευσης στρατιωτικών μονάδων ΚΕΟΑΧ (τοποθεσία Βρυσσοπούλες).

A.4.1.2. Γεωλογία - Γεωμορφολογία

A.4.1.2.1. Μορφολογία εδαφών

Η διευρυμένη κοινότητα της Καρυάς βρίσκεται στην ευρύτερη περιοχή μεταξύ των δύο ορεινών όγκων του Ολύμπου και του Κάτω Ολύμπου. Πιο συγκεκριμένα στο ανατολικό τμήμα της υψώνεται η κορυφή Τούμπα με υψόμετρο 1163μ. ενώ στα δυτικά οι κορυφές Γυμνοκορφή και Καμπάνα με ύψη 1271μ. και 1143μ. αντίστοιχα. Επιπρόσθετα μεταξύ της Καρυάς και της Σουκαμνιάς παρεμβάλλεται η κορυφή Παλαιόκαστρο με ύψος 1450 μ.

Στα νότια των οικισμών της διευρυμένης κοινότητας βρίσκεται κάμπος στο εκεί υπάρχον οροπέδιο, το οποίο έχει μέσο υψόμετρο γύρω στα 850μ και διασχίζεται από το ρέμα Σουκαμνιάς. Η έκτασή του αγγίζει περίπου τα 20 χιλιάδες στρέμματα.

Προς τα βόρεια φαίνονται καθαρά οι κορυφές του όρους Όλυμπος.

A.4.1.2.2. Γεωλογικά χαρακτηριστικά

Οι γεωλογικοί σχηματισμοί που χαρακτηρίζουν την ευρύτερη περιοχή μελέτης είναι κυρίως αλπικοί και μεταλπικοί και ανήκουν στις γεωκτονικές ενότητες:

α. των μεταλπικών σχηματισμών, και

β, των αλπικών όπως των ιζηματογενών πετρωμάτων της Κρυόβρυσης-Καλλιπεύκης, των σχηματισμών της πελαγονικής ζώνης και των κρυσταλλικών ασβεστόλιθων της Όσσας – Ολύμπου.

■ Μεταλπικοί σχηματισμοί – κώννοι κορημάτων

Οι συγκεκριμένοι σχηματισμοί αποτελούνται από υλικά ποταμοχερσαίας και λιγότερο λιμναίας απόθεσης της κλειστής λεκάνης Σουκαμινιάς – Καρυάς, τα οποία είναι μέτρια διαβαθμισμένα και θεωρούνται

Πλειστοκαινικής ηλικίας. Είναι υλικά μικρής συνεκτικότητας, κυρίως άργιλοι και άμμοι με ασβεστικά συγκρίματα και κροκαλοπαγή. Το ορατό πάχος των σχηματισμών αυτών φτάνει τα 30 μέτρα.

Παλαιά και νέα κορήματα και κώνοι κορημάτων από αδρομερή υλικά με κροκαλολατύπες ποικίλου μεγέθους, αναπτύσσονται περιφερειακά της λεκάνης. Αυτά είναι ασύνδετα έως αλαφρά συγκολλημένα κατά κανόνα με ανθρακική συγκολλητική ύλη.

■ Ιζηματογενή πετρώματα της γεωκτονικής ενότητας Κρυόβρυσης-Καλλιπεύκης

Τα πετρώματα αυτά που είναι κυρίως γνεύσιοι και γνευσιοσχιστόλιθοι μεταμορφώθηκαν σε συνθήκες που χαρακτηρίζονται από υψηλή πίεση και χαμηλή θερμοκρασία και είναι ποικίλης σύστασης. Στην περιοχή υφίστανται οι πετρολογικοί τύποι των γλαυκοφανιτικών-μοσχοβίτικων, των σχιστόλιθων, των γνευσιοσχιστόλιθων, των γνεύσιων, των πρασινιτών και των σχιστόλιθων με επίδοτο- γλαυκοφανή-μοσχοβίτη.

■ Σχηματισμών της Πελαγονικής ζώνης

Οι σχηματισμοί αυτοί είναι γνεύσιοι κατά κανόνα ανοικτόχρωμοι, υποπράσινοι έως υπόλευκοι με γαλακτώδη όψη των αστριούχων συστατικών τους και καμιά φορά οφθαλμώδεις, με έντονο γνευσιακό χαρακτήρα και κατά θέσεις γρανιτικό ιστό. Αποτελούνται από χαλαζία, αστρίους και μαρμαρυγίες.

Οι σχηματισμοί αυτοί βρίσκονται επωθημένοι πάνω στους σχηματισμούς Κρυόβρυσης-Καλλιπεύκης και αποτελούν το παλαιοζωικό κρυσταλλικό υπόβαθρο της Πελαγονικής ζώνης.

■ Κρυσταλλικοί ασβεστόλιθοι της γεωκτονικής ενότητας Ολύμπου-Όσσας

Οι ασβεστόλιθοι που είναι μέσο - λεπτοστρωματώδεις καρστικοί σχηματισμοί, τέφροι και κατά θέσεις μελανότεφροι και βιτουμενούχοι, αποτελούν τα ανώτερα στρωματογραφικά μέλη της ανθρακικής σειράς της ενότητας Ολύμπου-Όσσας. Στο ανώτερο τμήμα τους υπάρχουν παρεμβολές φυλλιτών, συχνά με τη μορφή ενστρώσεων πάχους μέχρι 50 μέτρων περίπου.

A.4.1.2.3. Υδρογεωλογικά χαρακτηριστικά

Η σύνθετη και πολύπλοκη γεωλογική δομή της περιοχής που αναπτύχθηκε στην περίοδο της Αλπικής Πτύχωσης και παραπέμπει στις προαναφερθείσες γεωκτονικές ενότητες συνέβαλε κατά αντιστοιχία στη δημιουργία ίσων τον αριθμό υδροτεκτονικών ενοτήτων που ταυτίζονται χωρικά με τις γεωκτονικές. Κάθε μία από αυτές τις ενότητες παρουσιάζει ξεχωριστή υδρογεωλογική συμπεριφορά.

■ Μεταλπικοί σχηματισμοί – κώννοι κορημάτων

Οι συγκεκριμένοι σχηματισμοί της περιοχής είναι γενικά περατοί. Ισχύει ότι ανάλογα τη λιθολογική τους σύσταση και την κοκκομετρία των επιμέρους λιθολογιών τους επηρεάζεται το πρωτογενές πορώδες τους και η περατότητά τους. Χωρίζονται σε αδρομερείς (αρκετά περατοί με χαμηλό ποσοστό αργίλου) και λεπτομερείς (ελάχιστα περατοί αργιλικής σύστασης).

Οι κώννοι των κορημάτων που αναπτύσσονται στο νοτιο-νοτιοανατολικό τμήμα της διευρυμένης κοινότητας της Καρυάς συνίστανται από αδρομερή υλικά των οποίων η παρουσία ελατούται όσο οδηγούμαστε προς το νότο επηρεάζοντας εν τέλει αρνητικά την περατότητα των κώννων. Λόγω των μικρών εκτάσεως και πάχους τους δε παρουσιάζουν σημαντικό υδρογεωλογικό ενδιαφέρον.

■ Ιζηματογενή πετρώματα της υδροτεκτονικής ενότητας Κρυόβρυσης-Καλλιπεύκης

Οι συγκεκριμένοι λιθολογικοί σχηματισμοί χαρακτηρίζονται αδιαπέραστοι με προνομιακή κατά θέσεις υδροφορία σε περιοχές ρηγμάτων και σε ζώνες έντονης μωλυνιτώσης. Η επίτευξη της προνομιακής υδροφορίας γίνεται μόνο από την κατ' ευθείαν κατείσδυση στις τεκτονικές γραμμές. Αυτό γενικά είναι δύσκολο μιας και οι τεκτονικές ζώνες είναι επιμήκεις με μικρή επιφανειακή εξάπλωση με αποτέλεσμα να μην επιτυγχάνεται ικανοποιητική τροφοδοσία. Πάντως λόγω του γεγονότος ότι οι σχιστόλιθοι εμφανίζονται έντονα κερματισμένοι η ενότητα αυτή παρουσιάζει υδρογεωλογικό ενδιαφέρον.

■ Σχηματισμοί της Πελαγονικής ζώνης

Η Πελαγονική ζώνη αποτελείται από αδιαπέραστους σχηματισμούς που η προνομιακή τους υδροφορία εντοπίζεται σε περιοχές όπως αυτές των ιζηματογενών πετρωμάτων. Λόγω της δυσκολίας ανεύρεσης του υπόγειου νερού δε χρήζουν υδρογεωλογικού ενδιαφέροντος.

■ Κρυσταλλικοί ασβεστόλιθοι της υδροτεκτονικής ενότητας Ολύμπου-Όσσας

Όπου υπάρχουν ασυνέχειες στον χρόνο (στρώσεις) και στο χώρο (ρήγματα – κατακλαστικές ζώνες – διακλάσεις) επιτυγχάνεται η διάλυση από το νερό των ασβεστόλιθων με αποτέλεσμα τη δημιουργία συστήματος αγωγών και σπηλαίων. Εξαιτίας της μικρής απορροής του νερού των βροχοπτώσεων αυτό κατεισδύει στη μάζα των ασβεστόλιθων και μέσω μικρότερων αγωγών οδηγείται σε μεγαλύτερους φθάνοντας στη ζώνη κορεσμού (το καρστικό νερό). Το καρστικό νερό κινείται αργά και εξαιτίας των φυλλιτικών ενστρώσεων που υπάρχουν στην περιοχή σε επαφή με τους ασβεστόλιθους και οι οποίες είναι αδιαπέραστες, δημιουργείται τελικώς κρεμάμενο καρστ. Στη συγκεκριμένη περιοχή σε βάθος κάτω των 120 μέτρων υπάρχει κρεμάμενο καρστ το οποίο υδρομαστεύουν οι υπάρχουσες γεωτρήσεις.

A.4.1.2.4. Υδατικό δυναμικό

Την περιοχή τη διασχίζουν μικρά ρέματα οπότε μπορεί να χαρακτηριστεί φτωχή σε ποσότητες υδάτων. Επίσης η υδρογεωλογική ανάλυση απέδειξε το φτωχό των υπόγειων υδάτινων πόρων.

■ Υδατα επιφάνειας

Ανάλογα την εποχή, τα ρέματα που διαρρέουν την περιοχή εμπλουτίζουν το υδατικό της δυναμικό και συμβάλουν στην κάλυψη των αρδευτικών αναγκών της περιοχής. Αυτά είναι αρκετά αλλά μικρά, με σημαντικότερο αυτό του Σκαμνιά που συνδέεται με τον ποταμό Ζηλιάνα. Από τον τελευταίο καλύπτονται πολλές φορές οι ανάγκες της περιοχής με άντληση νερού κυρίως κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Περί τον Σκαμνιά υπάρχουν στην περιοχή της Συκαμινέας ακόμη πέντε μικρότερα ρέματα. Τις

ποσότητες νερού που χρησιμοποιούνται για άρδευση τις συμπληρώνουν αυτές που κατακρατούνται από τα επτά κοινοτικά φράγματα.

■ Πηγές

Στις τρεις κοινότητες Καρυάς, Κρυόβρυσσης και Συκαμινέας υπάρχουν αρκετές πηγές το νερό των οποίων χρησιμοποιείται στο σύνολό του για την κάλυψη των αναγκών ύδρευσης της περιοχής. Από αυτές δύο είναι οι πιο σημαντικές που χρησιμοποιούνται για υδροδότηση. (βλ. Α.4.4.1.)

■ Υπόγεια ύδατα

Οι κοινοτικές γεωτρήσεις που λειτουργούν στην περιοχή χρησιμοποιούνται για υδρευτικούς και αρδευτικούς σκοπούς. Λόγω της συνεχούς τους λειτουργίας περιορίζουν το υπόγειο υδάτινο δυναμικό της περιοχής.

Προκύπτει, λοιπόν, ότι απαιτείται παρέμβαση στο συγκεκριμένο τομέα για την εξεύρεση υδάτινων πόρων ώστε να ξεπερασθεί έτσι μια τροχοπέδη για την επίτευξη της ανάπτυξης της περιοχής

A.4.1.3. Φυσικοί πόροι

Για τη διευρυμένη κοινότητα της Καρυάς προκύπτει ότι οι υδάτινοι πόροι της περιορίζονται επιφανειακά σε αρκετά μικρά ρέματα με σημαντικότερο αυτό του Σκαμνιά, σε ποσότητες από τα υπάρχοντα φράγματα και υπογείως σε μικρές συγκεντρώσεις υδάτων που αντλούνται από τις υφιστάμενες γεωτρήσεις. Σημαντικό είναι το γεγονός ότι από τη συνολική έκταση μόλις τα 300 στρέμματα καλύπτονται από επιφανειακά νερά (0,19% της συνολικής έκτασης).

Η δασική έκταση στη διευρυμένη κοινότητα της Καρυάς αγγίζει τα 19.400 στρέμματα δηλαδή το 12,23% της συνολικής έκτασης. Σημαντικά δάση ιδιωτικής εκμεταλλεύσεως είναι αυτό της Καρυάς (9300 στρ.) και της Συκαμινέας (3600 στρ.). Πολύ κοντά στη περιοχή μελέτης βρίσκεται επίσης το ιδιωτικό δάσος της Καλλιπεύκης (4850 στρ.).

Όσον αφορά στον υπόγειο ορυκτό πλούτο υπάρχει εξόρυξη μαρμάρου από το Ρέμα Βίγλα από το εκεί χωροθετημένο λατομείο. Επίσης μετά το Ξηρόλακα (με κατεύθυνση προς τη μονή Κανάλων), γίνεται εξόρυξη πέτρας.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η περιοχή αποτελεί ένα πλούσιο φυσικό οικοσύστημα σε χλωρίδα και πανίδα το οποίο παρέχει οφέλη τους κατοίκους της περιοχής (θηράματα, βότανα, κ.α).

A.4.1.4. Κλιματολογικά στοιχεία

Το κλίμα της περιοχής είναι ορεινό ηπειρωτικό με ηλιοφάνεια πάνω από 300 μέρες το χρόνο. Σε αυτό συντελούν το μεγάλο υψόμετρο, το ανάγλυφο του εδάφους που παρουσιάζεται έντονο με υψηλούς ορεινούς όγκους της πλευράς της θάλασσας, απομονώνοντας την περιοχή από τους επιδράσεις της.

A.4.1.4.1. Άνεμοι

Η περιοχή γενικά δεν είναι ανεμόπληκτη. Συνήθεις άνεμοι είναι οι ψυχροί βόρειοι – βορειοδυτικοί, μικρών εντάσεων, ενώ κατά το Μάιο και τη θερινή περίοδο επικρατούν συνήθως οι θερμοί νότιοι (λίβας) και νοτιοδυτικοί που επηρεάζουν τις καλλιέργειες των σιτηρών.

A.4.1.4.2. Θερμοκρασία

Η ευρύτερη περιοχή της διευρυμένης κοινότητας Καρυάς χαρακτηρίζεται από μέσο όρο θερμοκρασιών κάτω ή πολύ κοντά στο μηδέν κατά την περίοδο Νοεμβρίου – Μαρτίου ενώ εξαιτίας του ορεινού της χαρακτήρα, το φαινόμενο αυτό μπορεί να επεκτείνεται τους μέσα στο τελευταίο δεκαήμερο του Οκτωβρίου και στο μήνα Απρίλιο έως και τις αρχές Μαΐου. Η ακόλουθη εξέλιξη των θερμοκρασιών επηρεάζει κατά πολύ και αρνητικά τη βλαστητική περίοδο.

Πίνακας Α.18.: Στοιχεία θερμοκρασίας για την περιοχή της Καρυάς για τα έτη 1987-1997

	ΙΑΝ	ΦΕΒ	ΜΑΡ	ΑΠΡ	ΜΑΙ	ΙΟΥΝ	ΙΟΥΛ
1	4,6	5,2	7,0	11,1	16,0	20,7	23,4
2	9,7	11,6	14,6	19,4	25	31,2	32,6
3	0,6	1	3,1	6,6	11,2	16,3	18,3
4	22,6	23	26,6	28	38,8	41,4	40,8
5	-10,7	-10	-6,6	-4,2	0,2	7,4	5,8

	ΑΥΓ	ΣΕΠ	ΟΚΤ	ΝΟΕ	ΔΕΚ	ΕΤΟΣ
1	23,4	19,4	14,5	8,9	6,0	13,4
2	32,3	28,3	22	14,5	10	20,9
3	17,9	14,5	11,2	5,2	2,8	9,9
4	43	37,8	35,8	29	22,6	32,5
5	10,8	6,2	-1,8	-7	-17	-2,2

1: Μέση θερμοκρασία αέρος 2: Μέση μέγιστη 3: Μέση ελάχιστη
 4: Απολύτως μέγιστη 5: Απολύτως ελάχιστη
 Πηγή: Μπελέσης Α., 2000

A.4.1.4.3. Βροχοπτώσεις

Στην περιοχή και πιο συγκεκριμένα στην Κρυόβρυση σε υψόμετρο 1000μ, υφίσταται μετεωρολογικός σταθμός που δίνει χρήσιμες πληροφορίες για τους κλιματολογικές συνθήκες.

Για το χρονικό διάστημα από το 1972 έως και το 1993 ο συγκεκριμένος μετεωρολογικός σταθμός έδωσε μέση ετήσια βροχόπτωση περί τα 635mm. Τους μήνες Νοέμβριο και Μάιο παρουσιάζεται το μεγαλύτερο ύψος βροχόπτωσης (72,6 και 68,7 mm αντίστοιχα), ενώ το Σεπτέμβριο αυτό φθάνει συνήθως τα 27,6mm.

Η μέση ετήσια σχετική υγρασία κυμαίνεται από 60-80 βαθμούς με μεγαλύτερη τιμή το Δεκέμβριο γύρω στα 85-90% και μικρότερη τον Ιούλιο 65-70%. Η μέγιστη ετήσια βροχόπτωση είναι 1330 χιλιοστά ενώ προκύπτει ότι συχνά το καλοκαίρι βρέχει καταρρακτωδώς.

Πίνακας Α.19.: Στοιχεία βροχοπτώσεων σε mm (μέσος όρος, ελάχιστη και μέγιστη τιμή κατά μήνα για την περίοδο 1972-1993)

	ΙΑΝ	ΦΕΒ	ΜΑΡ	ΑΠΡ	ΜΑΙ	ΙΟΥΝ	ΙΟΥΛ
Μ.Ο	55,9	58,2	61,8	60	68,7	45,8	35,9
ΜΑΧ	225	208	296	198,4	168,3	161	160,8
ΜΙΝ	0	0	3,5	0	1,5	0	0

	ΑΥΓ	ΣΕΠ	ΟΚΤ	ΝΟΕ	ΔΕΚ	ΕΤΟΣ
Μ.Ο	36	27,6	49,2	72,7	64	635,8
ΜΑΧ	144	112,5	136,3	127,3	175,5	1322,3
ΜΙΝ	0	0	0	0	22	8,4

Πηγή: Μπελέσης Α., 2000

A.4.1.5. Φυσικοί κίνδυνοι

A.4.1.5.1. Σεισμικότητα

Η χώρα χαρακτηρίζεται από έντονη σεισμική ενέργεια εξαιτίας της θέσης της σε σχέση με την επαφή τους σύγκλισης της Αφρικανικής με την Ευρασιατική λιθοσφαιρική πλάκα.

Η περιοχή μελέτης αλλά και η ευρύτερη περιοχή του νομού Λάρισας χαρακτηρίζεται από ένα σύγχρονο σεισμοτεκτονικό καθεστώς και ανήκει σε ένα χώρο σεισμικής επικινδυνότητας, κατατάσσεται δε στην κατηγορία ΙΙ τους ζώνης επικινδυνότητας. Αυτό προκύπτει από την ανάλυση των μηχανισμών γένεσης ισχυρών επιφανειακών σεισμών που έγιναν κατά την χρονική περίοδο 1956-1986.

Πίνακας Α.20.: Σεισμική δραστηριότητα ευρύτερης περιοχής γειτονικής με τη Λάρισα (Βόρεια , ΒΑ, ΒΔ)

Έτος	Βαθμοί κλίμακας Richter
1941	6,3
1942	5,6
1954	5,1
1957	5,2
1957	5,6

Πηγή: Μπελέσης Α., 2000

A.4.1.5.2. Κατολισθήσεις-Πλημμύρες-Χιονοπτώσεις

Στην περιοχή λόγω της μικρής ποσότητας επιφανειακών υδάτων και εξαιτίας του μορφολογικού ανάγλυφου τους είναι πολύ δύσκολο να υπάρξει πιθανότητα πλημμύρας.

Λόγω των καταρρακτωδών βροχών, κυρίως το καλοκαίρι, του χιονιού το χειμώνα αλλά και των ανέμων, υπάρχει έντονη διάβρωση των εδαφών. Δεν έχουν όμως παρουσιασθεί συχνά φαινόμενα κατολισθήσεων και σε αυτό σημαντικό ρόλο παίζουν τα δάση και η βλάστηση. Επικίνδυνα σημεία κατολισθήσεων δεν υπάρχουν πολλά, χαρακτηριστική είναι η περιοχή του επαρχιακού δικτύου, (από τη μονή Κανάλων προς το μονοπάτι του Ξέρξη), όπου παρατηρούνται κάποιες κατολισθήσεις.

Το χειμώνα λόγω των χαμηλών θερμοκρασιών και του χιονιού η περιοχή αποκλείεται συχνά, όμως οι ίδιοι οι κάτοικοι με ιδιωτικά μηχανήματα αναλαμβάνουν τον εκχιονισμό του βασικού επαρχιακού δικτύου. Ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται κατά την κίνηση των οχημάτων τα οποία απαιτείται να διαθέτουν αντιολισθητικές αλυσίδες.

A.4.2. Οικιστικό δίκτυο

Η διευρυμένη κοινότητα Καρυάς, η οποία προήλθε από την εφαρμογή του σχεδίου «Ι. Καποδίστριας», αποτελείται από τρεις οικισμούς (πρώην κοινότητες) την Καρυά η οποία είναι η έδρα της διευρυμένης κοινότητας, τη Συκαμινέα και την Κρυόβρυση.

Και οι τρεις οικισμοί είναι ορεινοί ενώ ο πληθυσμός του νέου ΟΤΑ ξεπερνά το μέσο πληθυσμιακό μέγεθος, ανά ΟΤΑ, για τον λαρισσαϊκό Όλυμπο (921 κάτοικοι) και ταυτίζεται με αυτό που αντιστοιχεί για ολόκληρο τον Όλυμπο. Η μέση πυκνότητα κατοίκησης είναι 8,5 κάτοικοι/km², από τις πιο μικρές που υπάρχουν για τους ΟΤΑ του Ολύμπου. (Forest A.E., TEAM 4 Ε.Π.Ε, 2000, ΕΣΥΕ, 1991)

A.4.2.1. Διοικητικές εξαρτήσεις

Η έδρα του νέου ΟΤΑ η Καρυά αποτελεί εξαρτημένο κέντρο 4^{ου} επιπέδου και εξαρτάται διοικητικά αρχικά από την Ελασσόνα (εξαρτημένο κέντρο 2^{ου} επιπέδου) και τη Λάρισα (κέντρο 1^{ου} επιπέδου). Από την Καρυά εξαρτώνται τρεις οικισμοί 5^{ου} επιπέδου η Συκαμινέα, η Κρυόβρυση και η Καλλιπεύκη. Αξίζει να αναφερθεί ότι για τις εξυπηρετήσεις και λειτουργίες τις οποίες δε διαθέτει η διευρυμένη κοινότητα Καρυάς υπάρχει σύνδεση και σχέση της με την Καλλιθέα, έδρα του δήμου Ολύμπου.

Όπως φαίνεται στον πίνακα Α.24. η οικιστική χρήση καταλαμβάνει έκταση 900 στρεμμάτων στα οποία αναπτύσσονται όλα τα δίκτυα των οικισμών.

A.4.2.2. Κατοικίες

Το σύνολο των κατοικιών στην διευρυμένη κοινότητα αγγίζει τις 569 από τις οποίες τα 3/5 βρίσκονται στην έδρα του ΟΤΑ.

Οι μισές στο σύνολο του ΟΤΑ, κατοικούνται μόνιμα ακολουθώντας τη τάση που υπάρχει για τον Λαρισσαϊκό Όλυμπο, αντίθετα με το τι συμβαίνει στη Συκαμινέα και Κρυόβρυση. Φαίνεται ότι στην Κρυόβρυση και τη Συκαμινέα οι κατοικίες χρησιμοποιούνται περισσότερο ως παραθεριστικές ενώ οι περισσότερες μόνιμες κατοικίες (Α' κατοικία) βρίσκονται στην Καρυά.

Η διευρυμένη κοινότητα Καρυάς έχει από τις μικρότερες πυκνότητες κατοικιών ανά εκτάριο σε σχέση με τον υπόλοιπο Όλυμπο (βλ. Forest A.E., TEAM 4 Ε.Π.Ε, 2000, χάρτη 3.Γ.2.).

Αξιοσημείωτο είναι ότι το ένα στα δέκα οικήματα του ΟΤΑ είναι εγκαταλελειμμένο, κάτι που είναι διπλάσιο για την Κρυόβρυση.

Πίνακας Α.21.: Χαρακτηριστικά κατοικιών

Περιοχή	Σύνολο οικημάτων	Μόνιμη		Περιοδική		Εγκαταλελειμμένη		Νέες άδειες
Καρυά	391	230	58,82%	129	32,99%	32	8,18%	53
Συκαμινέα	121	53	43,80%	53	43,80%	15	12,40%	10
Κρυόβρυση	129	30	23,26%	74	57,36%	25	19,38%	22
Διευρ. Κοιν. Καρυάς	641	313	48,83%	256	39,94%	72	11,23%	85
Λαρισσαϊκός Όλυμπος	8.097	4.930	60,89%	3.167	39,11%	-	-	-

Πηγή: Μελέτη ολοκληρωμένου προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης στο ΒΑ τμήμα του Ν. Λάρισας, 2000, Forest A.E., TEAM 4 Ε.Π.Ε, 2000.

Α.4.2.3. Πολεοδομικά χαρακτηριστικά

Γενικά η ρυμοτομία στην περιοχή εξαιτίας του μικρού κυκλοφοριακού φόρτου δεν προκαλεί προβλήματα. Οι δρόμοι εντός των οικισμών χαρακτηρίζονται από κάποια προβλήματα ολισθηρότητας λόγω των καιρικών συνθηκών, κακής βατότητας, μικρού πλάτους (4-6μ.) και σε πολλά σημεία απαιτούνται κάτοπτρα. Και στα τρία κοινοτικά διαμερίσματα υπάρχει ένας κεντρικός δρόμος απ' όπου διοχετεύεται όλη η κυκλοφορία προς τις άλλες οδούς.

Αξίζει να αναφερθεί ότι για το εσωτερικό των οικισμών ταυτόχρονα με τα έργα ύδρευσης που έχουν γίνει έχουν υπάρξει έργα εσωτερικής οδοποιίας βλ. Α.7.1.

Η διευρυμένη κοινότητα Καρυάς υπάγεται στο Πολεοδομικό Γραφείο Ελασσόνας. Ένα τεμάχιο γης είναι οικοδομήσιμο όταν έχει εμβαδόν τουλάχιστον 300 m², μέγιστο ύψος 7,5μ και μέγιστο αριθμό ορόφων τους δύο. Ο συντελεστής δόμησης είναι κλιμακωτός και ισχύουν τα παρακάτω. Στην περιοχή υπάρχει χαμηλή οικοδομική δραστηριότητα.

Πίνακας Α.22: Κλιμακωτός συντελεστής δόμησης

Εμβαδόν ιδιοκτησίας	Συντελεστής δόμησης
για τα πρώτα 100 m ²	1,6
από τα 100 m ² έως τα 200 m ²	0,8
από τα 200 m ² έως τα 300 m ²	0,6
για τα υπόλοιπα m ² πάνω από τα 300 m ²	0,4

Πηγή: Διευρυμένη Κοινότητα Καρυάς, Ιδία επεξεργασία

Ειδικότερα και σε σχέση με τις χρήσεις γης εντός των οικισμών θα μπορούσε να λεχθεί ότι υπάρχουν 3 πλατείες, και 3 πάρκα συνολικής έκτασης 3000 τμ. Στην παρ. Α.4.4.7.5. αναλύεται ο εξοπλισμός σε υπηρεσίες των οικισμών και επομένως οι χρήσεις γης των κτιρίων των οικισμών. Θα μπορούσε λοιπόν, να αναφερθεί ότι κύρια χρήση γης είναι η κατοικία (μόνιμη και παραθεριστική) ενώ υπάρχουν κτίρια που στεγάζουν πολιτιστικές λειτουργίες, διοικητικές υπηρεσίες (κυρίως στην Καρυά) και τουριστικές δραστηριότητες.

Πίνακας Α.23: Αστικό περιβάλλον

	Καρυά	Συκαμινέα	Κρυόβρυση
Πάρκα	1 (600τμ)	1 (1000τμ)	1 (650τμ)
Πλατείες	2 (750τμ)	1 (130τμ)	1
Αθλ. Εγκαταστάσεις	1 (7200τμ)	-	-
Σύνολο	-	-	-

Πηγή: Διευρυμένη κοινότητα Καρυάς

A.4.3. Χρήσεις γης

Η συνολική έκταση της διευρυμένης κοινότητας Καρυάς είναι 158,685 km².

Το κοινοτικό διαμέρισμα της Καρυάς καταλαμβάνει περίπου 75.000 στρέμματα από τα οποία τα 20.000 είναι δάσος, (10.000 δημόσιο και τα υπόλοιπα ιδιωτικό), τα 11.000 στρ. είναι καλλιεργήσιμα και τα υπόλοιπα 44.000 βοσκοτόπια (ημιδασικές - χορτολιβαδικές εκτάσεις).

Η Συκαμινέα κατέχει χώρο 47.000 στρεμμάτων από τα οποία τα 7.000 καλλιεργούνται και τα 40.000 είναι βοσκότοποι.

Τέλος η Κρυόβρυση καταλαμβάνει χώρο 37.000 στρεμμάτων με 4.000 στρ. καλλιεργούμενες εκτάσεις και 32.000 στρ. βοσκότοπους.

Το ποσοστό των καλλιεργήσιμων εκτάσεων σε σχέση με τη συνολική έκταση της διευρυμένης κοινότητας φθάνει το 14% όταν για τους ΟΤΑ του Λαρισαϊκού Ολύμπου το ποσοστό είναι περίπου το διπλάσιο. Τα βοσκοτόπια καταλαμβάνουν τα ¾ της συνολικής έκτασης ενώ ένα από τα δέκα στρέμματα της διευρυμένης κοινότητας είναι χαρακτηρισμένο ως δασική έκταση. Οι οικισμοί εκτείνονται σε 900 στρέμματα και αποτελούν μόλις το 0,6% της συνολικής έκτασης.

Πίνακας Α.24.: Κατανομή των εκτάσεων και βασικές κατηγορίες χρήσεων γης

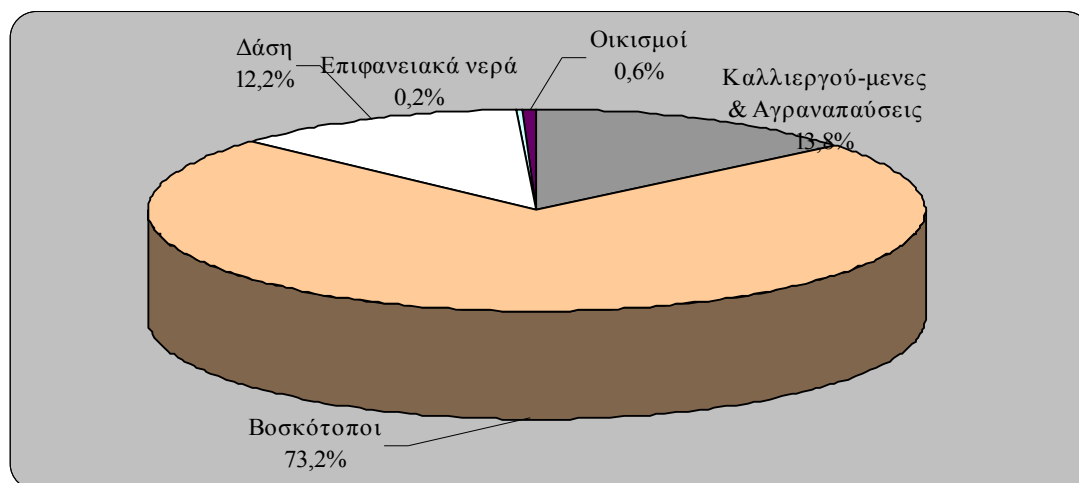
Περιοχή	Σύνολο εκτάσεων	Καλλιεργούμενες και Αγροαπαύσεις	συνόλου% εγ	Βοσκότοποι			συνόλου% εγ
				Δημόσιοι	Ιδιωτικοί	Σύνολο	
Καρυά	75,1	11,2	14,91	44,2	0	44,2	58,85
Κρυόβρυση	36,5	4	10,96	23,3	8,9	32,2	88,22
Συκαμινέα	47,3	6,8	14,38	0	39,9	39,9	84,36
Διευρ κοιν. Καρυάς	158,9	22	13,85	67,5	48,8	116,3	73,19
Λαρισαϊκός Όλυμπος	863,2	204,8	23,73	293,2	159,8	453	52,48

Περιοχή	Δάση	% επί του συνόλου	Επιφανειακά νερά	% επί του συνόλου	Οικισμοί	% επί του συνόλου	Άλλες εκτάσεις
Καρυά	19,1	25,43	0,1	0,13	0,5	0,67	-
Κρυόβρυση	0	0,00	0,1	0,27	0,2	0,55	-
Συκαμινέα	0,3	0,63	0,1	0,21	0,2	0,42	-
Διευρ. κοιν. Καρυάς	19,4	12,21	0,3	0,19	0,9	0,57	-
Λαρισαϊκός Όλυμπος	147,1	17,04	7	0,81	16	1,85	35,3

(εκτάσεις σε χιλιάδες στρέμματα)

Πηγή: Forest A.E., TEAM 4 Ε.Π.Ε, 2000.

Διάγραμμα Α.13.: Βασικές κατηγορίες χρήσεων γης

Πηγή: Forest A.E., TEAM 4 Ε.Π.Ε, 2000, *Ιδία επεξεργασία*

Προκύπτει ότι από τα 15.000 στρέμματα της διευρυμένης κοινότητας Καρυάς στα οποία υπάρχουν οργανωμένες καλλιέργειες τα 10.500 (ποσοστό 71,23%) είναι ετήσιες καλλιέργειες σιτηρών, καλαμποκιού, σίκαλης, τριφυλλιού, πατάτας, φασολιού κ.α.

Λόγω του ορεινού της περιοχής τα αμπέλια και οι δενδρώδεις καλλιέργειες (καρυδιές, μηλιές, καστανιές κ.α) είναι πολύ λίγες.

Το ποσοστό της αγροναπαύσης στην διευρυμένη κοινότητα αγγίζει το 26,8% όταν το αντίστοιχο για το Λαρισαϊκό Όλυμπο είναι 17,4%. Επίσης επτά στα δέκα στρέμματα καλλιεργειών στο Λαρισαϊκό Όλυμπο είναι ετήσιες όπως και στην περιοχή μελέτης.

Αυτό που είναι σημαντικό και επηρεάζει τα είδη καλλιεργειών κυρίως στις ετήσιες είναι το γεγονός ότι μόλις τα δύο στα δέκα στρέμματα αρδεύονται ενώ στο Λαρισαϊκό Όλυμπο ισχύει το διπλάσιο.

Διάγραμμα Α.25.: Διάρθρωση καλλιεργούμενων εκτάσεων

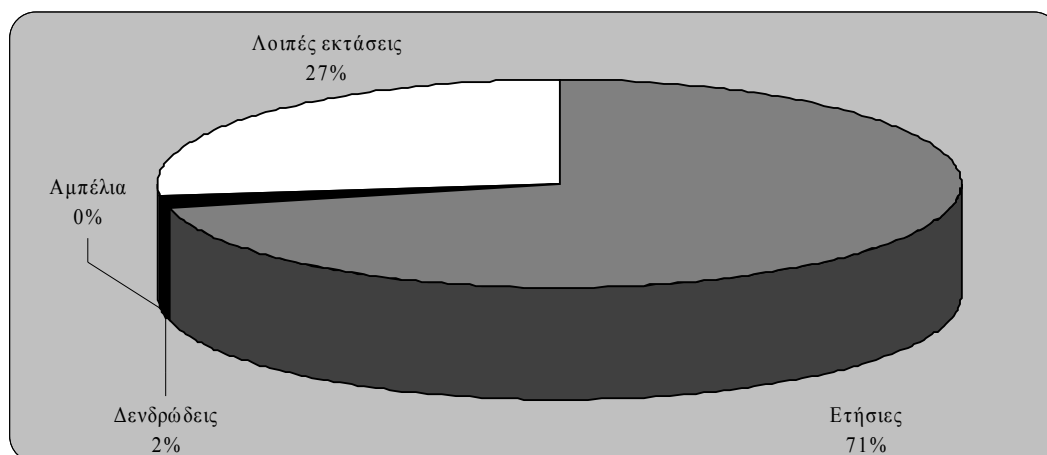
Περιοχή	Συνολικές εκτάσεις	Ετήσιες Καλλιέργειες	Δενδρώδεις καλλιέργειες	Αμπέλια	Λοιπές εκτάσεις (λιβάδια, βοσκότοποι, αγραναπαύσεις...)
Καρυά	9.000	5.756	200	-	3.044
Κρυόβρυση	1.383	884	44	4	451
Συκαμινέα	4.490	3.954	42	-	494
Διευρ. κοιν. Καρυάς	14.873	10.594	286	4	3.989
Λαρισαϊκός Όλυμπος	159.338	110.995	19.236	1.428	27.679

Περιοχή	Ετήσιες	Δενδρώδεις	Αμπέλια	Λοιπές εκτάσεις	Αρδ/μενες
Καρυά	63,96%	2,22%	0,00%	33,82%	28,17%
Κρυόβρυση	63,92%	3,18%	0,29%	32,61%	11,80%
Συκαμινέα	88,06%	0,94%	0,00%	11,00%	5,79%
Διευρ. κοιν. Καρυάς	71,23%	1,92%	0,03%	26,82%	20,58%
Λαρισαϊκός Όλυμπος	69,66%	12,07%	0,90%	17,37%	39,79%

Περιοχή	Συν/κα καλλ/μενες	Αρδ/μενες	Αρδ/θεισες
Καρυά	8.965	2.525	1.592
Κρυόβρυση	356	42	42
Συκαμινέα	4.389	254	218
Διευρ. κοιν. Καρυάς	13.710	2.821	1.852
Λαρισαϊκός Όλυμπος	125.387	49.892	39.150

Πηγή: Forest A.E., TEAM 4 Ε.Π.Ε, 2000

Διάγραμμα Α.14.: Είδη καλλιεργειών

Πηγή: Forest A.E., TEAM 4 Ε.Π.Ε, 2000, *Ιδία επεξεργασία*

Στην Καρυά από τα δάση που απλώνονται βόρεια και ανατολικά, τα 8.000στρ. είναι ιδιωτικό δάσος ενώ τα 11.100στρ. δημόσιο. Ακόμη τα 300στρ. στη Συκαμινέα ανήκουν στο δημόσιο.

Στην ευρύτερη περιοχή πέρα από τις δημόσιες δασικές εκτάσεις εκτείνονται τρεις σημαντικές ιδιωτικές οι δύο από τις οποίες δεν ανήκουν εξ' ολοκλήρου στην διευρυμένη κοινότητα. Αυτές αποτελούν το 28,1 % της συνολικής αναγνωρισμένης δασικής έκτασης του τμήματος του Εθνικού Δρυμού Ολύμπου που περιλαμβάνεται στα όρια του νομού Λάρισας.

Πίνακας Α.26.: Ιδιωτικές δασικές εκτάσεις

Περιοχή	Όνομασία δάσους	Ιδιοκτησιακή κατάσταση	Έκταση (στρ.)	ΟΤΑ
Συκαμινέα	Δημόσιο Δάσος Συκαμινέας	Ιδιωτικό	3.600	Τμήμα του υφίσταται στην δ.κ.Καρυάς
Καρυά	Δημόσιο Δάσος Καρυάς	Ιδιωτικό	9.300	δ.κ.Καρυάς
Καλλιπεύκη	Δημόσιο Δάσος Καλλιπεύκης	Ιδιωτικό	4.850	Τμήμα του υφίσταται στην δ.κ.Καρυάς
Δρυμός Ολύμπου	-	-	238.411	-
Νομός Πιερίας	-	-	175.161	-
Νομός Λαρίσης	-	-	63.250	-

Πηγή: Forest A.E., TEAM 4 Ε.Π.Ε, 2000

A.4.4. Υποδομές

A.4.4.1. Δίκτυο ύδρευσης

Οι υποδομές στο συγκεκριμένο τομέα μετά τα πρόσφατα έργα μπορούν να χαρακτηρισθούν επαρκείς. Από την άποψη της κάλυψης δεν υπάρχει σημαντικό πρόβλημα.

Τα δίκτυα της Καρυάς και της Συκαμινέας ήταν τα πιο παλιά σε ηλικία αφού η κατασκευή τους εντοπίζεται περίπου στις αρχές της δεκαετίας του '70 κάτι που ισχύει για τις έξι στις δέκα περιοχές του Λαρισαϊκού Ολύμπου.

Το υλικό από το οποίο ήταν κατασκευασμένοι οι σωλήνες υδροδότησης είναι μια μίξη αμιάντου και τσιμέντου, επιβλαβές για την υγεία. Επίσης εξαιτίας της κατάστασής τους παρατηρούνταν συχνά προβλήματα απωλειών κατά την μεταφορά. Αυτή ήταν η πραγματικότητα που οδήγησε την κοινότητα να διεκδικήσει και να πάρει κονδύλι 263 εκ δρχ. από το Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης - ΠΕΠ Θεσσαλίας και να κατασκευάσει νέο δίκτυο στο κοινοτικό διαμέρισμα της Καρυάς, αντικαθιστώντας τις αμιαντοσωλήνες με πλαστικές.

Επίσης, όπως φαίνεται από τον πίνακα που ακολουθεί η Συκαμινέα απέκτησε και αυτή καινούργιο δίκτυο ύδρευσης.

Τέλος, η Κρυόβρυση ήταν το πρώτο κοινοτικό διαμέρισμα που απέκτησε σύγχρονο δίκτυο με πλαστικούς σωλήνες.

Η Καρυά διαθέτει δυο δεξαμενές στη θέση Αγ. Ελευθέριος με συνολική απόδοση $250\text{m}^3/\text{h}$ και δύο πηγές στις θέσεις Παναγιά (2.500μ από τον οικισμό) και Αγ. Νεκτάριος (600μ από τον οικισμό). Η Συκαμινέα χρησιμοποιεί για την υδροδότησή της μία δεξαμενή 200m^3 στη θέση Ράχη. Τέλος, η Κρυόβρυση υδροδοτείται από μια δεξαμενή θέση Γκολίντα.

Οι έξι γεωτρήσεις που βρίσκονται στην Καρυά έχουν συνολική δυναμικότητα 450m^3 ανά ώρα (θέσεις Κοκκινόγια: 50μ από τον οικισμό - $80\text{m}^3/\text{h}$, Λιανόπετρες: 150μ - $120\text{m}^3/\text{h}$, Μεγάλη Βρύση: 250μ- $150\text{m}^3/\text{h}$, Αγ. Ελευθέριος: 50μ - $30\text{m}^3/\text{h}$, Αγ. Ανάληψη: 250μ - $30\text{m}^3/\text{h}$ και Ριζα: 800μ - $30\text{m}^3/\text{h}$). Υπάρχουν ακόμη δύο στην Κρυόβρυση (θέσεις Παναγιά: 2500μ - $80\text{m}^3/\text{h}$, Αλώνια: 170μ - $30\text{m}^3/\text{h}$) και μια στη Συκαμινέα (Ράχη Πονηρού: 50μ - $25\text{m}^3/\text{h}$).

Πίνακας Α.27.: Ανάλυση υποδομής ύδρευσης

Κοινοτικό διαμέρισμα	Ηλικία σε έτη	Πλαστικοί (PVC)	Επάρκεια	Τρόπος Ύδρευσης
Καρυά	1	9,8	Ναι	2 Πηγές, 2 Δεξαμενές, 6 Γεωτρήσεις
Συκαμινέα	1	6,5	Ναι	1 Γεώτρηση, 1 Δεξαμενή
Κρυόβρυση	6	3,8	Ναι	2 Γεωτρήσεις, 2 1 Δεξαμενή

Πηγή: Διευρυμένη κοινότητα Καρυάς

Σχετικά με τις υποδομές άρδευσης της διευρυμένης κοινότητα Καρυάς αναφέρεται ότι αυτή επιτυγχάνεται με τη χρήση φραγμάτων, ιδιωτικών γεωτρήσεων και μέσω των ρεμάτων. Επιπρόσθετα στην Καρυά υπάρχει ως έργο το αρδευτικό δίκτυο το οποίο όμως δε λειτουργεί ενώ θα μπορούσαν να αρδεύονται 500στρ καλλιεργειών. (Δασκαλάκης Κ., Τσακίρης Σ., 1998).

Πίνακας Α.28.: Ανάλυση υποδομής άρδευσης

Κοινοτικό διαμέρισμα	Υποδομή άρδευσης	Θέση	Απόσταση από τον οικισμό
Καρυά			
	3 φράγματα	Ρέμα Αγ. Γεωργίου	2-3χλμ
Συκαμινέα	φράγμα	Πετρογέφυρο	1,2χλμ
	ρέματα	2 Πετρογέφυρο	2χλμ
		Σχολικό 2 Αλώνια	1,8χλμ 2χλμ
Κρυόβρυση			
	φράγματα	Χαλατζίκα Ψιφιλη Τραλλομαναρι	1χλμ 2,5χλμ 15,4χλμ

Πηγή: Διευρυμένη κοινότητα Καρυάς

Οι βοσκότοποι οι οποίοι αποτελούν το 73% της συνολικής έκτασης του ΟΤΑ έχουν εξοπλιστεί με υποδομές για την καλύτερη υποστήριξη του κτηνοτροφικού έργου. Χαρακτηριστικές υποδομές είναι οι ποτίστρες, οι γέφυρες, οι ράμπες κ.α.

Πίνακας Α.29.: Υποδομές βοσκοτόπων

Κοινοτικό διαμέρισμα	Ποτίστρες	Υπόστεγα	Φράγματα	Μπάρες	Γεφύρια	Παρατηρήσεις
Καρυά	15	2	0	0	5	3 χλμ. δρόμοι
Κρυόβρυση	12	0	1	3	4	30 χλμ δρόμοι, 50 χλμ μονοπάτια
Συκαμινέα	7	0	0	0	2	40 χλμ δρόμοι

Πηγή: Μελέτη ολοκληρωμένου προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης στο ΒΑ τμήμα του Ν. Λάρισας, 2000

Α.4.4.2. Αποχετευτικό δίκτυο

Τόσο τα ακάθαρτα όσο και τα όμβρια ύδατα απομακρύνονται από την περιοχή με τη χρήση ιδιωτικών αποχετεύσεων (βόθρων) και τη συμβολή των υπαρχόντων ρεμάτων ή χειμάρρων τα οποία αποτελούν τους βασικούς αποδέκτες.

Στην Καρυά υπάρχει δίκτυο ομβρίων σε καλή κατάσταση μήκους 4χλμ το οποίο χρησιμοποιείται για την προώθηση των ακαθάρτων των αποχετεύσεων στο ρέμα Σμίξη.

Στην Κρυόβρυση το δίκτυο ακαθάρτων καλύπτει το 30% του οικισμού (μήκος 580μ.) αλλά είναι ανενεργό λόγω ελλείψεως τελικού αποδέκτη.

Συνολικά στο συγκεκριμένο τομέα υπάρχει πρόβλημα στη διάθεση των ακαθάρτων για την περιοχή της Κρυόβρυσης ενώ τα άλλα δύο κοινοτικά διαμερίσματα καλύπτονται, μέσω των ρεμάτων, από τον τελικό αποδέκτη που είναι ο ποταμός Ζηλιάνας.

Πίνακας Α.30.: Ανάλυση υποδομής αποχέτευσης

Κοινοτικό διαμέρισμα	Ακάθαρτα		Όμβρια			
	Τρόπος Διάθεσης	Αποδέκτης	Τρόπος Διάθεσης	Ηλικία	Χλμ	Αποδέκτης
Καρυά	Ιδιωτική – απορροφητικοί	Ρέματα	Ελεύθερα	1-20	2	Ρέματα
Συκαμινέα	Ιδιωτική - σηπτικοί	Ρέματα	Ελεύθερα	1-10	0,4	Ρέματα
Κρυόβρυση	Ιδιωτική - σηπτικοί	Πρόβλημα στη διάθεσή τους	Ελεύθερα	10	0,5	Ρέματα

Πηγή: Διευρυμένη κοινότητα Καρυάς

A.4.4.3. Σύστημα συλλογής και διάθεσης απορριμμάτων

Στη διευρυμένη κοινότητα Καρυάς τα απορρίμματα συγκεντρώνονται σε ελαστικές σακούλες και μεταφέρονται με το νεοαποκτηθέν αυτοκίνητο καθαριότητας στους χώρους διάθεσης. Η διάθεση για την Κρυόβρυση γίνεται σε υποτυπώδη χωματερή (ημιελεγχόμενη απόρριψη) στη θέση Χαλατζικά, ενώ στους άλλους δύο οικισμούς στις θέσεις Ποταμιά (Καρυά) και Αλώνια (Συκαμινέα). Σε κανένα κοινοτικό διαμέρισμα δεν υπάρχει πρόγραμμα ανακύκλωσης.

Πίνακας Α.31.: Ανάλυση συστήματος συλλογής και διάθεσης απορριμμάτων

Κοινοτικό διαμέρισμα	Προσωρινή αποθήκευση	Αποκομιδή		Χώρος διάθεσης	Ανακύκλωση
		Τρόπος	Τακτικότητα (φορές ανά εβδομάδα)		
Καρυά	Σακούλες	Απορριμματοφορο	2	Ημιελεγχόμενη απόρριψη	Όχι
Συκαμινέα	Σακούλες	-	2	Ημιελεγχόμενη απόρριψη	Όχι
Κρυόβρυση	Σακούλες	-	2	Ημιελεγχόμενη απόρριψη	Όχι

Πηγή: Forest A.E., TEAM 4 Ε.Π.Ε, 2000, Διευρυμένη κοινότητα Καρυάς

A.4.4.4. Μεταφορική υποδομή

Η διευρυμένη κοινότητα Καρυάς εξυπηρετείται από τρεις επαρχιακές οδούς. Η πρώτη συνδέει τα τρία κοινοτικά διαμερίσματα μεταξύ τους και με τη Λεπτοκαρυά, στα ανατολικά και την Ελασσόνα, στα δυτικά. Στο μεγαλύτερο τμήμα της είναι ασφαλτοστρωμένη.

Το τμήμα της οδού από την Καλλιθέα έως τη Λεπτοκαρυά είναι σημαντικό για την ανάδειξη του Ολύμπου, διότι μπορεί να παίξει το ρόλο περιφερειακής οδού. Επιπλέον δίνει διέξοδο προς τα παράλια των νομών Πιερίας και Λάρισας.

Παράλληλα ικανοποιεί την πρόσβαση προς ορεινές περιοχές φυσικού κάλους, πολιτιστικού ενδιαφέροντος και αναψυχής (Τουρτοφωλιά - αιωροπτερισμός, Μονή Κανάλων, Μονή Σπαρμού, Βρυσσούλες - χιονοδρομικό κέντρο).

Η δεύτερη συνδέει την έδρα της διευρυμένης κοινότητας με την Καλλιπεύκη και τους Γόνους, απ' όπου υπάρχει δυνατότητα σύνδεσης με το κόμβο των Τεμπών. Η συγκεκριμένη οδός είναι ασφαλτοστρωμένη και αποτελεί σημαντική είσοδο στον Όλυμπο.

Η οδός δίνει τη δυνατότητα πρόσβασης, μέσω δικτύου δασικών δρόμων, σε περιοχές όπως η Κρανιά, η Αιγάνη, η Ραψάνη και ο Πυργετός συνδέοντας έτσι το όρος Όλυμπος με τον Κάτω Όλυμπο.

Η τρίτη συνδέει τη Συκαμινέα με τη Ροδιά απ' όπου υπάρχει δυνατότητα σύνδεσης με Αμπελώνα και Λάρισα. Το μεγαλύτερο τμήμα της είναι χωματόδρομος, υπό κατασκευή. Η ολοκλήρωσή της θα βοηθήσει στην άμεση πρόσβαση των κατοίκων της Λάρισας στις περιοχές φυσικού κάλους του Ολύμπου.

Επιπλέον, μέσω της Κρυόβρυσης, υπάρχει σύνδεση με το χιονοδρομικό κέντρο στη περιοχή Βρυσσούλες. Η πρόσβαση θα πρέπει να βελτιωθεί διότι οι Βρυσσούλες είναι είσοδος προς τις κορυφές του Ολύμπου για πεζοπορία και ορειβασία.

Πίνακας Α.32.: Χαρακτηριστικά οδικών οδών και συνδέσεις

Οδός	Απόσταση σε χλμ	Είδος οδού	Προορισμός
Καρυά – Λεπτοκαρυά	24	Άσφαλτος	κόμβος της Λεπτοκαρυάς
Καρυά - Συκαμινέα	5	Άσφαλτος	κοινοτικό διαμέρισμα Συκαμινέας
Συκαμινέα-Κρυόβρυση	4	Άσφαλτος	κοινοτικό διαμέρισμα Κρυόβρυσης
Κρυόβρυση-Ελασσόνα (μέσω Καλλιθέας και Μικρού Ελευθεροχωρίου)	27	Άσφαλτος	Ελασσόνα
Καρυά – Γόνιοι (μέσω Καλλιπεύκης)	33	Άσφαλτος	κόμβος των Τεμπών
Συκαμινέα – Ροδιά	22	15 χλμ άσφαλτος 7 χλμ χωματόδρομος	Αμπελώνας, Τύρναβος, Λάρισα
Κρυόβρυση-Βρυσοπούλες (χιονοδρομικό κέντρο)	23	8 χλμ άσφαλτος 15 χλμ χωματόδρομος	χιονοδρομικό κέντρο

Πηγή: *Ελλάς οδικοί τουριστικοί χάρτες, 1995, Χάρτης Όλυμπος, Route editions*

Στο σύνολο της κοινότητας υπάρχουν 65χλμ αγροτικών δρόμων, δύσβατων και με μικρό πλάτος.

Ακόμη υπάρχουν 72χλμ δασικών δρόμων από τα οποία τα 7 είναι ασφαλτοστρωμένα (προς Καλλιπεύκη), χωρίς σημαντικά προβλήματα.

Προβλήματα προσπελασιμότητας υπάρχουν κατά τη διάρκεια της χειμερινής περιόδου όταν η κυκλοφορία λόγω του χιονιού και του παγετού γίνεται με δυσχέρεια ή διακόπτεται εντελώς.

Άλλο σημαντικό πρόβλημα είναι η μικρή συχνότητα δρομολογίων των υπεραστικών λεωφορείων. Πραγματοποιούνται μόνο δύο ημερησίως από Ελασσόνα προς Καρυά, ενώ στην περιοχή υπάρχει μόνο ένα αγοραίο ταξί και ένα φορτηγό δημόσιας χρήσης.

Απαραίτητα έργα είναι η ασφαλτόστρωση των εναπομεινάντων οδών όπως επίσης και η χαλικόστρωση των περισσότερων αγροτικών οδών.

A.4.4.5. Τηλεπικοινωνιακή υποδομή

Το τηλεπικοινωνιακό δίκτυο στην περιοχή της Κρυόβρυσης είναι ψηφιακό ενώ στις άλλες δύο περιοχές παραμένει αναλογικό. Οι συνδέσεις αγγίζουν τις 332 σε σύνολο 569 κατοικιών από τις οποίες οι 50 είναι ψηφιακές. Κατά την περίοδο του χειμώνα παρατηρούνται διακοπές στις τηλεφωνικές συνδέσεις Συκαμινέας και Καρυάς. Πρόβλημα υπάρχει και με την κινητή τηλεφωνία.

A.4.4.6. Ενεργειακή υποδομή

Το ηλεκτρικό δίκτυο της διευρυμένης κοινότητας Καρυάς εξυπηρετείται από τον ΥΗΣ Γαλανόβρυσης. Στην περιοχή υπάρχουν 15 κατοικίες χωρίς ηλεκτροδότηση (Καρυά). Οι υπόλοιπες 554 καλύπτονται ικανοποιητικά παρά τα μικρά προβλήματα διακοπών εξαιτίας των καιρικών συνθηκών (κεραυνοί, βροχοπτώσεις κ.α).

A.4.4.7. Κοινωνικός εξοπλισμός

A.4.4.7.1. Εξοπλισμός εκπαίδευσης

Στη διευρυμένη κοινότητα υπάρχουν τέσσερα κτίρια για εκπαιδευτικούς σκοπούς από τα οποία λειτουργούν τα δύο, καλύπτοντας τις ανάγκες του πληθυσμού. Τα κτίρια αυτά βρίσκονται στην έδρα της διευρυμένης κοινότητας.

Το πρώτο αποτελείται από τέσσερις αίθουσες, ένα γραφείο και μια αποθήκη. Συστεγάζει το νηπιαγωγείο και το δημοτικό σχολείο. Διδάσκουν δύο δάσκαλοι και φοιτούν συνολικά 25 μαθητές (διθέσιο). Στο νηπιαγωγείο διδάσκει μία νηπιαγωγός η οποία είναι υπεύθυνη για 14 μικρούς μαθητές (στοιχεία για το σχολικό έτος 1999-2000).

Το δεύτερο που λειτουργεί ως γυμνάσιο αποτελείται από τρεις αίθουσες και ένα γραφείο. Το σχολικό έτος 1999-2000 δίδασκαν 6 καθηγητές και φοιτούσαν 15 μαθητές. Το σχολείο διαθέτει ηλεκτρονικό υπολογιστή για γραμματειακή υποστήριξη με δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο, μια υπηρεσία ιδιαίτερα πολύτιμη για απομακρυσμένες περιοχές.

Η περιοχή θεωρείται απομακρυσμένη και οι διδάσκοντες εκεί καθηγητές πριμοδοτούνται με περισσότερα μόρια (τα περισσότερα στο νομό Λάρισας). Οι μαθητές του Λυκείου (μόλις 7) μεταφέρονται με έξοδα της Νομαρχίας στο Λύκειο Καλλιθέας. Για τη φροντιστηριακή τους υποστήριξη τους (ξένη γλώσσα ή άλλα μαθήματα), οι μαθητές οδηγούνται στην Καλλιθέα.

Πίνακας Α.33.: Ανάλυση εκπαιδευτικής υποδομής δημοτικών σχολείων για το εκπαιδευτικό έτος 1999-2000.

Κοινοτικό διαμέρισμα	Δάσκαλοι	Μαθητές	Αίθουσες	Παρατηρήσεις
Καρυά	2	25	4	Δέχεται επίσης τα παιδιά των γειτονικών κοινοτήτων. Προοπτική συνεχούς λειτουργίας.
Κρυόβρυση	-	-	2	Δε λειτουργεί
Συκαμινέα	-	-	2	Δε λειτουργεί

Πηγή: Μελέτη ολοκληρωμένου προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης στο ΒΑ τμήμα του Ν. Λάρισας, 2000

A.4.4.7.2. Υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας

Η διευρυμένη κοινότητα Καρυάς εξυπηρετείται, ως προς την πρωτοβάθμια ιατρική περίθαλψη, από το κέντρο υγείας Ελασσόνας. Στην έδρα της κοινότητας υπάρχει περιφερειακό Ιατρείο που διαθέτει εξοπλισμό για τις πρώτες βοήθειες και το οποίο επισκέπτεται, μία φορά την εβδομάδα, γιατρός. Είναι εξοπλισμένο με καρδιογράφο και λοιπά ιατρικά εργαλεία.

Απαιτείται ανανέωση του ήδη υπάρχοντος ιατρικού εξοπλισμού και προμήθεια νέου, συμπληρωματικού, για την καλύτερη αντιμετώπιση των επειγόντων περιστατικών.

Στην περιοχή δεν υπάρχει φαρμακείο και οι ανάγκες καλύπτονται, μέσω ΚΤΕΛ, από την Ελασσόνα ή την Καλλιθέα.

Τέλος στην έδρα της διευρυμένης κοινότητας υπάρχει γραφείο του ΟΓΑ που εξυπηρετεί τους ασφαλισμένους.

A.4.4.7.3. Εγκαταστάσεις πολιτισμού και αθλητισμού

Στην έδρα της διευρυμένης κοινότητας, σε διώροφο παραδοσιακό κτίριο 400τμ, στεγάζεται το πνευματικό κέντρο. Βρίσκεται σε καλή κατάσταση και διαθέτει αίθουσα εκδηλώσεων χωρητικότητας 400 ατόμων

και βιβλιοθήκη. Η Καρυά διαθέτει ανοιχτό γήπεδο ποδοσφαίρου, γήπεδο μπάσκετ και γήπεδο βόλεϊ.

Στην περιοχή της διευρυμένης κοινότητας Καρυάς υπάρχουν 14 εκκλησίες και 2 μονές.

A.4.4.7.4. Τουριστικός εξοπλισμός

Στην Καρυά λειτουργούν δύο ξενοδοχειακές μονάδες Γ' κατηγορίας, το «ΔΙΑΝΤΡΟΝ» και ο κοινοτικός ξενώνας «ΚΑΡΥΑ», με συνολικά 40 κλίνες και απασχολούν 5 άτομα. Επιπλέον υπάρχουν 20 ελεύθερα δωμάτια με 40 κλίνες.

Στη Σουκαμινέα λειτουργεί κοινοτικός ξενώνας με 8 κλίνες και υπάρχουν 4 ελεύθερα δωμάτια με 8 κλίνες.

Κοντά στη διευρυμένη κοινότητα, στην πλαγιά πάνω από το Μαυρατζόρεμα (περιοχή Βρυσσοπούλες), υπάρχει καταφύγιο με 60 κλίνες, σε υψόμετρο 1800μ. Σε αυτό οδηγεί δρόμος από την Ελασσόνα αλλά υπάρχει επίσης δυνατότητα πρόσβασης, μέσω Κρυόβρυσης. Στην ίδια περιοχή λειτουργούν στρατιωτικές εγκαταστάσεις, κέντρο εκπαίδευσης και χιονοδρομικό κέντρο που το διαχειρίζεται ο Στρατός (ΚΕΟΑΧ).

A.4.4.7.5. Άλλες εξυπηρητήσεις

Στην περιοχή μελέτης λειτουργεί αστυνομικός σταθμός με 1 αστυφύλακα στην έδρα της κοινότητας.

Τρεις φορές την εβδομάδα έρχεται ταχυδρόμος από την Ελασσόνα.

Λόγω έλλειψης πυροσβεστικού σταθμού οι επείγουσες καταστάσεις αντιμετωπίζονται από την Πυροσβεστική της Ελασσόνας.

Για τις τραπεζικές τους συναλλαγές οι κάτοικοι χρησιμοποιούν τις τράπεζες Ελασσόνας.

Και στα τρία κοινοτικά διαμερίσματα υπάρχουν κοινοτικά γραφεία.

Τέλος η περιοχή εξυπηρετείται από το δασοφυλακείο του κοινοτικού διαμερίσματος Καρυάς και το δασαρχείο Ελασσόνας.

Άλλες υπηρεσίες της περιοχής η περιοχή φαίνονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας Α.34.: Λειτουργίες της διευρυμένης κοινότητας

Δραστηριότητα	Κοινοτικό διαμέρισμα	Απασχολούμενοι
Περίπτερο	2 στη Καρυά	
Παντοπωλείο	1 στη Σουκαμινέα, 1 στη Κρυόβρυση	2 & 1
Καφενείο	3 στη Καρυά, 1 στη Κρυόβρυση, 2 στη Σουκαμινέα	3 & 1 & 4
Φούρνος	1 στη Καρυά	2
Μπακάλικο	5 στη Καρυά	7
Ψιλικατζίδικα	2 στη Καρυά	2
Εμπορικό	2 στη Καρυά	2
Ψησταριά - Εστιατόριο	7 στη Καρυά	14
Ξυλουργείο	2 στη Καρυά	6
Σιδηρουργείο	1 στη Καρυά	2
Μάνδρες υλικών	3 στη Καρυά	6
Κρεοπωλείο	2 στη Καρυά	2
Πρατήριο βενζίνης	1 στη Σουκαμινέα	2
Υδραυλικός	1 στη Σουκαμινέα, 1 στη Καρυά	1 & 1
Ηλεκτρολόγος	2 στη Καρυά	2

Πηγή: Μελέτη ολοκληρωμένου προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης στο ΒΑ τμήμα του Ν. Λάρισας, 2000

Α.4.4.8. Αντιπυρική προστασία

Στην περιοχή Μπεχτές θέση Καλλιθέα υπήρχε πυροφυλάκειο το οποίο χρησιμοποιούνταν ως παρατηρητήριο για τον εντοπισμό πυρκαϊών. Το πυροφυλάκειο τα τελευταία χρόνια έχει εγκαταλειφθεί.

Στην περιοχή δεν είναι ορατά έργα αντιπυρικής προστασίας.

Τέλος, υπάρχει δασοφύλακας με κύριο μέλημά του την προστασία από την παράνομη υλοτομία.

Α.4.5. Περιβάλλον**Α4.5.1. Φυσικό περιβάλλον*****Α.4.5.1.1. Χλωρίδα***

Η περιοχή μελέτης αποτελεί μέρος του συμπαγούς δάσους του Ολύμπου με πλούσια βλάστηση και βρίσκεται μεταξύ περιοχών, που συμμετέχουν στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα Natura 2000.

Το δάσος της Καρυάς Ολύμπου είναι στρατηγικής σημασίας για την οικονομία της περιοχής και η διαρκής εκμετάλλευσή του συμβάλλει στην ανάπτυξη της διευρυμένης κοινότητας και στην αύξηση του εισοδήματος πολλών οικογενειών. Στην περιοχή υπάρχει δυνατότητα ανάπτυξης μορφών δασοτουρισμού και οικοτουρισμού.

Η αντιπροσωπευτικότητα της χλωρίδας της περιοχής είναι τοπική και εν μέρει εθνική. Υπάρχουν περίπου 15 είδη χλωρίδας, εκ των οποίων τα 2 είναι προστατευόμενα. Οι τύποι οικοτόπων, που συναντούνται στην περιοχή είναι ορεινά και μεσογειακά χερσαία εδάφη με ακανθώδεις θάμνους, εύκρατα χέρσα εδάφη και λόχμες, δάση σκληρόφυλλων που χρησιμοποιούνται για βοσκή (*Dehesas*), φυσικοί λειμώνες, φυσικές και ημιφυσικές χλωώδεις διαπλάσεις, βραχώδεις οικότοποι και σπήλαια, δάση οξιάς, δάση καστανιάς, δάση ελάτης και δάση ορεινών κωνοφόρων.

Το σημαντικότερο είδος από άποψη μεγέθους και οικονομικής εκμετάλλευσής είναι η *Μαύρη Πεύκη (Pinus Nigra)*, που καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος της δασικής έκτασης με εμβαδόν 26,65 Ha. Η Μαύρη Πεύκη σε άλλες συστάδες είναι αμιγής και σε άλλες μικτή. Σε κάποια τμήματα του δάσους έρχεται σε μίξη με τη λευκοδέρμο Πεύκη, κυρίως στα ανώτερα σημεία των συστάδων και πάνω από τα 1600 μέτρα.

Ένα άλλο κυρίαρχο δασικό είδος είναι η *Ελάτη (Abies Hybridogenus)*, της οποίας η συνολική δασοσκεπής έκταση ανέρχεται σε 163,42 Ha. Η Ελάτη εμφανίζεται ως αμιγής ή ως μικτή με την Οξιά ή την Πεύκη. Σπουδαίο είδος του δάσους της Καρυάς είναι η *Δρυς (Quercus Pubences)*. Η συνολική δασοσκεπής έκταση της Δρυός μαζί με το νεαρό δάσος είναι 242,67 Ha. Σε ορισμένες συστάδες είναι μικτή με τη Μαύρη Πεύκη, ενώ σε άλλες είναι αραιό δάσος με πολύ φτέρη.

Η *Οξιά (Fagus Silvatika)* εμφανίζεται ως μικτή με την Ελάτη ή ως αμιγής και καταλαμβάνει έκταση (αμιγής και μικτή) 59,21 Ha . Η *Λεύκη (Populus_Tremula)* καλύπτει πολύ μικρές επιφάνειες. Εμφανίζεται ως αμιγής και στα χαμηλότερα σημεία σε μικτές συστάδες με τη Δρυ. Επίσης, έρχεται σε μίξη με τη Μαύρη Πεύκη.

Υπάρχουν επιπλέον άλλα *Πλατύφυλλα*, όπως η Όστρια, ο Γαύρος και η Καστανιά, τα οποία φύονται κατά άτομο και με άλλα δασοπονικά είδη. Τέλος, υπάρχουν *Αείφυλλα πλατύφυλλα*, τα οποία εμφανίζονται μόνο σε ορισμένα τμήματα του δάσους και μάλιστα στα χαμηλότερα σημεία. Τα

κυριότερα δασοπονικά είδη αείφυλλων πλατύφυλλων είναι η Αριά, η Κουμαριά, το Πουρνάρι κ.ά.

Στην περιοχή επίσης, αναπτύσσονται διάφορα αρωματικά φυτά και βότανα, όπως το τσάι, η μέντα, η ρίγανη, ο αγριοδυόσμος, το σαλέπι κ.ά.

A.4.5.1.2. Πανίδα

Στην ευρύτερη περιοχή της μελέτης υπάρχουν ζώα τα οποία βρίσκουν φυσικό καταφύγιο στη βλάστηση του δάσους Ανήλιου της Καρυάς. Υπάρχει όμως απειλή εξαφάνισής διάφορων ειδών. Συγκεκριμένα, ο Λυγξ είναι ένα από τα είδη που τείνει να εξαφανιστεί. Τα τελευταία χρόνια έχουν ήδη εξαφανιστεί από την περιοχή η Αρκούδα, το ελάφι και η πεδινή πέρδικα.

Η νότια πλευρά του Ολύμπου έχει χαρακτηριστεί σημαντική περιοχή για τα πουλιά της Ελλάδας. Πολλά όμως από αυτά τελούν υπό εξαφάνιση με κυριότερα τον αετό, τον γυπαετό, τον μαυρόγυπα, το λαγδάρι και την ορεινή πέρδικα. Η φυσική προστασία της περιοχής μέσω περιβαλλοντικών προγραμμάτων προβάλλει πλέον ως αδήριτη αναγκαιότητα.

Αξιοσημείωτη είναι επίσης, η παρουσία μεγάλης ποικιλίας ειδών ορνιθοπανίδας. Η μεγάλη ποικιλία δείχνει ότι η όλη περιοχή συνιστά ένα υγιές οικοσύστημα στο οποίο υπάρχει απόλυτη αρμονία στα διάφορα επίπεδα της τροφικής αλυσίδας, με μεγάλες δυνατότητες τουριστικής αξιοποίησης.

Αναλυτικά, στην περιοχή έχουν αναφερθεί τα εξής είδη *ζωοπανίδας*: το ζαρκάδι, ο αγριόχοιρος (δάσος Ανήλιο), ο λύκος, ο αγριόγατος, τα αγριοκάτσικα και ο λυγξ (ελάχιστα άτομα).

Τα είδη *πτηνοπανίδας* αποτελούν ο αετός, το γεράκι (διάφορα είδη), ο γυπαετός, το λαγδάρι (είδος γερακιού που κυνηγά κυρίως λαγούς) και η ορεινή πέρδικα.

Τέλος, στο ρέμα της Ζηλιάνας, και στα φράγματα του Αγίου Γεωργίου, Πετρογέφυρο και Αλώνια συναντούμε είδη *ιχθυοπανίδας*, όπως μπριάννα, κυπρίνος, κοκκινόψαρα και караβίδες.

A.4.5.1.3. Εθνικός Δρυμός Ολύμπου

Στα βόρεια της Καρυάς, υπάρχει το εθνικό μονοπάτι O₂, από το οποίο μπορεί κάποιος να φτάσει στον Εθνικό Δρυμό Ολύμπου. Από το 1938, ο Όλυμπος (μαζί με τον Παρνασσό) αποτέλεσε αντικείμενο προστασίας. Στις

9.6.1938 τμήμα του Ολύμπου, που ανήκει κυρίως στην Πιερία, χαρακτηρίστηκε Εθνικός Δρυμός.

Η έκταση του πυρήνα του δημόσιου Εθνικού Δρυμού καταλαμβάνει 44.500 στρέμματα. Η περιοχή αυτή ορίζεται από τις κορυφές Μύτικας, Στεφάνι, Σκολιό, Σκάλα, Προφήτης Ηλίας, Αγ. Αντώνιος, Πάγος, που περιβάλλουν την πυκνοδασωμένη χαράδρα Μαυρόλογγος, το οροπέδιο των Μουσών και την κοιλάδα του Ενιπέα.

Σήμερα βρίσκεται σε εξέλιξη διαδικασία αναθεώρησης του πυρήνα και καθορισμού της περιφερειακής ζώνης του Δρυμού.

Το 1981 η UNESCO ανακήρυξε τον Εθνικό Δρυμό Ολύμπου απόθεμα βιοποικιλότητας. Η φυσική και οικολογική αξία του Εθνικού Δρυμού είναι ιδιαίτερα σημαντική και παρέχει στις γύρω περιοχές μεγάλες δυνατότητες αξιοποίησης τους.

Η Καρυά μαζί με τον Κοκκινοπηλό είναι από τις περιοχές του νομού Λάρισας που βρίσκονται πιο κοντά στον Εθνικό Δρυμό.

A.4.5.1.4. Μονοπάτια

Όλο το βουνό διασχίζεται από πολλά και καλοσημαδεμένα μονοπάτια. Άξιο λόγου είναι το τμήμα του διεθνούς μονοπατιού E₄ (Πυρηναία - Ν. Γαλλία - Ελβετία - Βουλγαρία - Κρήτη - Γιβραλτάρ, 5.500 χλμ). Το τμήμα που βρίσκεται στην περιοχή του Ολύμπου χαρακτήρηκε τα τελευταία χρόνια και ξεκινά από το βουνό Πιέρια περνώντας από το Δίο, το Λιτόχωρο, τη χαράδρα του Ενιπέα, τα Πριόνια, το καταφύγιο «Σπήλιος Αγαπητός», το Σκολιό, τη Μεγάλη και Μικρή Γούρνα, το Πύθιο στους δυτικούς πρόποδες του Ολύμπου και καταλήγει στο χωριό Λιβάδι του βουνού Τίταρος.

Η απόσταση από το Λιτόχωρο έως τη κορυφή του Μύτικα, μέσω του καταφυγίου «Σπήλιος Αγαπητός» και της Κακόσκαλας είναι 2.600 μ (από ανατολικά προς τα δυτικά).

Στη θέση του καταφυγίου του Σταυρού (θέση Γκορτσιά ή Διασταύρωση) ξεκινά μονοπάτι το οποίο μέσω των περιοχών Μπάρμπα, Πετρόστρουγγα, Σκούρτα, Λαιμός, του οροπεδίου των Μουσών και τα Ζωνάρια καταλήγει στο Μύτικα. Η απόσταση μεταξύ της αρχής και του τελικού σημείου, με πορεία από τα ανατολικά προς τα δυτικά, είναι 1.800μ.

Από το Λιτόχωρο ξεκινά άλλο μονοπάτι το οποίο μέσω Λιβαδακίου, Καλογέρου, Αγ. Αντωνίου καταλήγει στο Μύτικα .

Στην πορεία από δυτικά προς τα ανατολικά υπάρχει η διαδρομή από Κοκκινοπηλό, Σταλαματιά, Σκολιό προς το Μύτικα.

Επίσης οι ορειβάτες μπορούν να απολαύσουν τη διαδρομή από Ξερολλάκι, Σκολιό με τελικό προορισμό το Μύτικα με πορεία από βορρά προς το νότο.

Άλλο σημαντικό μονοπάτι το οποίο συνδέεται με το E₄ κοντά στη κορυφή του Μύτικα και στο καταφύγιο «Σπήλιος Αγαπητός» είναι το O₂ (Κορυφές Ολύμπου – Ζαγορά Πηλίου, 150 χλμ.). Τμήμα του ξεκινά από τη Καρυά και οδηγεί στην κορυφή Αγ. Αντώνης περνώντας από Γουμαρόσταυλο, Κακάβρακα, Πηγές και συνδέεται εν τέλει με το E₄.

Η διαδρομή Καρυά – Πηγές (6 ώρες πεζοπορία και ορειβασία) ξεκινά από τη πλατεία της Καρυάς και με κατεύθυνση προς τα βορειοδυτικά, αφού περάσουμε από το ξωκλήσι της Παναγίας, συναντάμε έναν αγροτικό δρόμο, που κινείται πάνω σε ράχη. Έπειτα, βορειοανατολικά συναντάμε τη σήμανση του O₂ που μας οδηγεί στο Γουμαρόσταυλο.

Από το Γουμαρόσταυλο υπάρχει άλλο μονοπάτι το οποίο συνεχίζει προς τα Σαράντα Καγκέλια, Γρίβα, Ράχη Αχριάνη και οδηγεί στο Λιβαδάκι. Μετά από πορεία αρκετών ωρών συναντάται το διάσελο μεταξύ των κορυφών του «Κακάβρακα» (2.618 μ.) δυτικά και της «Μεταμόρφωσης» (2.699 μ.) ανατολικά, για να υπάρξει κατάληξη στις Πηγές λίγο πριν τη κορυφή του Μύτικα.

Όμορφες διαδρομές από την Καρυά είναι αυτές προς την Τούμπα, τον Προφήτη Ηλία Ραψάνης, τον Καλόγερο και του Φράγκου το Αλώνι.

Τέλος, μονοπάτι ξεκινά από την Ολυμπιάδα και με ανάβαση προς τον Αγ. Αντώνιο και τις στρατιωτικές εγκαταστάσεις του ΚΕΟΑΧ καταλήγει στις κορυφές του Ολύμπου (η απόσταση από το ΚΕΟΑΧ ως το Μύτικα είναι 1.120μ από νότο προ βορρά, ανάβαση με ορειβατικά σκι,). Μια άλλη όμορφη ανάβαση ξεκινά από το Μαυρατζόρεμα (εκκίνηση κοντά στη μονή Σπαρμού) και καταλήγει στις κορυφές.

A.4.5.1.5. Περιοχές οικολογικού ενδιαφέροντος - προστατευόμενες περιοχές

Κοντά στην διευρυμένη κοινότητα Καρυάς υπάρχουν πολλές κορυφές, αλπικές ράχες, ρεματιές με σημαντική οικολογική σημασία οι οποίες όμως δεν είναι θεσμοθετημένες (οι ρεματιές Ξερολάκκι, Παπά Ρέμα, τα δάση Αγ.

Διονυσίου, Σπαρμού και Βροντούς). Ακόμη η κοιλάδα της Ζηλιάνας και ειδικότερα η περιοχή όπου βρίσκεται το δάσος της Καλλιπεύκης αποδεικνύονται σημαντικές ως προς τη βιοποικιλότητα τους. Σημαντικός υγρότοπος στα δυτικά είναι ο Ελασσονίτικος ποταμός όπως προκύπτει από την καταγραφή του ΕΚΒΥ.

Στην πλευρά του Λαρισαϊκού Ολύμπου παρατηρούνται φαινόμενα εκτεταμένης λαθροθηρίας η οποία αποτελεί επικίνδυνο παράγοντα στη μείωση των πληθυσμών της πανίδας και την υποβάθμιση του οικοσυστήματος της περιοχής. Πρόβλημα αντιμετωπίζει από αυτό το φαινόμενο η αγριόγιδα.

Για αυτό το σκοπό υπάρχουν περιοχές προστασίας από τη κυνηγετική δραστηριότητα οι οποίες καλύπτουν έκταση 81.000 στρεμμάτων. Είναι σημαντική η έκταση που καλύπτουν μιας και αποτελεί το 1/5 των περιοχών προστασίας που υφίστανται σε Κίτσαβο, Μαυροβούνι και Όλυμπο (457.082 στρ.).

Πίνακας Α.35.: Περιοχές πλήρως απαγορευμένης ή ελεγχόμενης κυνηγετικής δραστηριότητας

Τοποθεσία	Κατηγορία	Έκταση
Ρέμα-Βρύση Γκούρα, περιοχή Συκαμινιάς	Καταφύγιο Άγριας Ζωής	41.300
Καρυά	Καταφύγιο Άγριας Ζωής	40.000

Πηγή: Forest A.E. και TEAM 4 Ε.Π.Ε., 2000

Γενικότερα το όρος του Ολύμπου (GR1250001) και ο Εθνικός Δρυμός (GR1250005) αποτελούν περιοχές βιογενετικού αποθέματος και προστασίας πουλιών (το 26% του Ολύμπου και το 100% του Εθνικού Δρυμού). Επίσης, ως καταφύγιο θηραμάτων υπάρχει θεσμοθετημένο το 8% της έκτασης του όρους Ολύμπου και το όρος Τίταρος.

Α.4.5.1.6. Περιοχές αναψυχής

Στα όρια της διευρυμένης κοινότητας Καρυάς υπάρχουν πολλές περιοχές όπου ο επισκέπτης μπορεί να απολαύσει το τοπίο και να απολαύσει τη φύση. Πιο συγκεκριμένα, κοντά στον οικισμό της Καρυάς, υπάρχει η θέση Ξερόλακας όπου βρίσκεται η Βρύση Σαμαρά με αρκετές ψησταριές. Ακόμη μπορεί να οδηγηθεί στις περιοχές του Παλαιοκάστρου,

Καλλιθέας και Τούμπας οι οποίες δεν έχουν πλήρως αξιοποιηθεί. Άλλες φυσικές ομορφιές είναι τα δάση του Ανήλιου με τις καστανιές του Ολύμπου, οι τοποθεσίες Μπεχτές και Παλαιοκονόσπολη. Την εικόνα συμπληρώνουν η περιοχή NATURA 2000, το ρέμα-φαράγγι του Ζηλιάνα και η τοποθεσία του Αγ. Γεωργίου.

Στην Κρυόβρυση, η θέση Αη Ηλίας, στην Παναγία, είναι ιδανική για αναψυχή. Διαθέτει υποδομές και μπορεί να αξιοποιηθεί ως κατασκηνωτικός χώρος με τουριστικό περίπτερο. Ακόμη τα τρία σπήλαια στη θέση «Βαγιώμια» (800μ. από την επαρχιακή οδό Καρυάς – Ελασσόνας), αποτελούν σημείο αναφοράς για τους εξερευνητές αφού προσφέρουν μια διαφορετική αίσθηση και εικόνα της φυσικής ομορφιάς.

Παράλληλα σημεία φυσικής ομορφιάς είναι οι θέσεις Κολίντα, Λιβαδάκι, Λιμνοκορφή και Ράχη Βαγγέλη.

Στη Συκαμινέα η θέση Ράχη Πονηρού είναι αξιοποιημένη τοποθεσία με εξαιρετική θέα, ικανή να φιλοξενήσει το εκδρομικό πικ-νικ πολλών επισκεπτών της περιοχής. Ακόμη σημαντικές τοποθεσίες είναι η Χαβαλόβρυση και η ράχη Τσίμου.

Τέλος, ο επισκέπτης που θα βρεθεί στην περιοχή μπορεί να συνδυάσει δραστηριότητες οικολογικού, πολιτιστικού και θεραπευτικού τουρισμού, κυνηγιού, ψαρέματος, αναρρίχησης, πεζοπορίας, κ.α.

A.4.5.2. Οχλήσεις

A.4.5.2.1. Θόρυβος

Εξαιτίας των δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται και της περιορισμένης κυκλοφοριακής κίνησης δεν υπάρχουν σημαντικές πηγές θορύβου ή όχλησης στην περιοχή.

A.4.5.2.2. Ατμοσφαιρική ρύπανση

Σημαντικές ενδείξεις ατμοσφαιρικής ρύπανσης δεν υπάρχουν αφού η κυκλοφορία των οχημάτων είναι μικρή και στη περιοχή βρίσκεται μόνο μια μονάδα επεξεργασίας ξύλου (δασικός συνεταιρισμός Καρυάς).

A.4.5.2.3. Υποβάθμιση του τοπίου

Η ημιελεγχόμενη διάθεση των απορριμμάτων κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, τα ρέματα που είναι αποδέκτες των ακαθάρτων, η περιοχή του

λατομείου μαρμάρου στο ρέμα Βίγλα και οι πιθανή ανόρυξη νέων γεωτρήσεων, κυρίως στην περιοχή Συκαμινέα – Καρυά – Καλλιπεύκη, οδηγούν σε υποβάθμιση του τοπίου, όμως αυτή είναι σημειακή. Ακόμη τα ποιμνιοστάσια τα οποία ανέρχονται στα 67 (30 εντός των οικισμών και 37 εκτός), προκαλούν δυσοσμία και μόλυνση του περιβάλλοντος από τα απόβλητά τους.

Η πιθανή εκμετάλλευση και ο εξοπλισμός του χιονοδρομικού κέντρου στη θέση Βρυσοπούλες μπορεί να επιφέρει τουριστική ανάπτυξη αλλά θα υποβαθμίσει την ποιότητα της περιβάλλουσας περιοχής και θα δημιουργήσει μια αισθητική σύγκρουση μεταξύ του Εθνικού Δρυμού και του χιονοδρομικού κέντρου. Γι' αυτό και η πολιτική γενικότερα αξιοποίησης της περιοχής τείνει να οδηγείται σε ηπιότερες μορφές τουρισμού.

A.4.5.2.4. Μόλυνση των υδάτων – ελάττωση του υδροφόρου ορίζοντα

Σημαντική μόλυνση των υδάτων δεν υπάρχει. Η διάθεση των ακαθάρτων σε διάφορα ρέματα και τελικά στον Ζηλιάνα προκαλεί μερική μόλυνση.

Αυτό που πρέπει να επισημανθεί είναι ότι εξαιτίας των λίγων υδάτινων πόρων η αλόγιστη χρήση των πηγαίων υδάτων και αυτών των γεωτρήσεων μπορεί να επιφέρει ελάττωση του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα.

A.4.5.3. Πολιτισμικό περιβάλλον

A.4.5.3.1. Ιστορική αναδρομή

Η περιοχή της μελέτης είναι μια περιοχή με ιδιαίτερη ιστορική αξία. Σύμφωνα με τη μυθολογία, στην περιοχή κατοικούσαν οι δώδεκα Τιτάνες (στο βουνό Τιτνάτα) και οι επτά Μούσες (στα Λείβηθρα).

Η περιοχή πιθανολογείται ότι κατοικούνταν τους προϊστορικούς χρόνους, ενώ έχουν ανακαλυφθεί οι αρχαίες πόλεις Κονόσπολη και Λείβηθρα. Η ευρύτερη περιοχή λεγόταν Περαιβία και οι κάτοικοι της ήταν οι Περαιβοί. Στην περιοχή της Καρυάς βρίσκονταν τα όρια της Πιερίας και της Περαιβίας. Το 4^ο αιώνα π.Χ. έγινε Μακεδονική περιοχή, ενώ το 197 π.Χ. καταλήφθηκε από τους Ρωμαίους. Απ' εκεί πραγματοποιήθηκε η διέλευση των περσικών στρατευμάτων του Ξέρξη και αργότερα, η εκστρατεία των Ρωμαίων κατά των Μακεδόνων.

Στη συνέχεια, η Καρυά και η ευρύτερη περιοχή δέχθηκε επιδρομές από Γαλάτες, Γότθους, Βανδάλους, Σλάβους, Αβάρους, Βούλγαρους, Φράγκους, Ενετούς και Τούρκους. Κατά την περίοδο αυτή, δημιουργήθηκαν βυζαντινά μοναστήρια, τα οποία αργότερα αναπτύχθηκαν και χρησιμοποιήθηκαν ως κέντρα αντίστασης μέχρι την περίοδο της κατοχής των Γερμανών.

Η Καρυά, όπως και τα άλλα δύο χωριά της σημερινής κοινότητας, ανέκαθεν ήταν σύμβολα ελευθερίας και αντίστασης. Στη Καρυά (Κοζ-κιοϊ για τους Τούρκους), στα δύσκολα χρόνια της Τουρκοκρατίας, οι κάτοικοι δεν έπαψαν να αντιστέκονται στο να αλλάξουν την πίστη ή την ταυτότητά τους. Κράτησαν τη θρησκεία με τα κρυφά σχολειά, που λειτουργούσαν στα μοναστήρια της περιοχής και αναπτύχθηκαν οικονομικά με την κτηνοτροφία, τη γεωργία και την παραγωγή υφαντών.

Οι Καρυώτες χαρακτηρίζονται για την φιλοπρόοδη διάθεσή τους. Τα τρία χωριά της σημερινής κοινότητας, υπήρξαν κέντρα στρατολόγησης κλεφτών και αρματολών, προσφέροντας μεγάλη συμπαράσταση στον επαναστατικό αγώνα, με αποτέλεσμα πολλές φορές να καούν από τους εκάστοτε κατακτητές.

Οι κάτοικοι της περιοχής συνέβαλαν τα μέγιστα κατά τον Μακεδονικό Αγώνα με την προώθηση πυρομαχικών, που έκρυβαν στις μονές. Τελικά, τον Οκτώβριο του 1912, η περιοχή απελευθερώθηκε (όπως και η

Μακεδονία) από τον ελληνικό στρατό του οποίου ηγούνταν ο στρατιωτικός και μετέπειτα Πρωθυπουργός Νικόλαος Πλαστήρας.

Οι κάτοικοι των τριών χωριών της σημερινής κοινότητας είχαν ενεργή συμμετοχή και κατά τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής.

Στα μέσα Απριλίου του 1943, τρία τάγματα Γερμανών έκαναν επιδρομή στα τρία χωριά, προκειμένου να κάμψουν το φρόνημα των κατοίκων, επειδή αυτοί υποστήριζαν την Εθνική Αντίσταση με την φιλοξενία του Αρχηγείου Ολύμπου των ανταρτών και τη μεταφορά όπλων και τροφίμων. Τελικά, οι Γερμανοί έβαλαν φωτιά και στα τρία χωριά. Στη διάρκεια του πολέμου, μόνο στη Καρυά χάθηκαν 93 κάτοικοι. Αργότερα, πολλοί κάτοικοι έλαβαν μέρος στον εμφύλιο πόλεμο και πολλοί απ' αυτούς έγιναν πολιτικοί πρόσφυγες στις χώρες της κεντροανατολικής Ευρώπης και στη Σοβιετική Ένωση.

Ακολούθησε κύμα της Μετανάστευσης στην Αυστραλία, στον Καναδά, στην Γερμανία και αλλού και φαινόμενα αστυφιλίας, με αποτέλεσμα να παρουσιάζει η κοινότητα τις τελευταίες δεκαετίες πληθυσμιακή μείωση.

■ Περραιβία

Σύμφωνα με τις αρχαίες μαρτυρίες, τον 11ο αιώνα περίπου π.Χ., ορεινά Ελληνικά φύλα από την Πίνδο κατηφόρισαν προς το Νότο και κατέλαβαν τις διάφορες χορτολιβαδικές εκτάσεις που υπήρχαν. Έτσι τις πεδιάδες της Θεσσαλίας κατέλαβαν οι Θεσσαλοί, στην άνω Μακεδονία εγκαταστάθηκαν οι Μακεδόνες, ενώ ένα τμήμα τους αποσπάστηκε και με αρχηγό το Μάγνητα κατέλαβε το όρος Πήλιο (Μαγνήτες).

Την ίδια περίοδο ήρθαν στη βόρεια λεκάνη της Θεσσαλίας, οι Περραιβοί, τραχείς κτηνοτρόφοι, που απλώθηκαν από τα Αντιχάσια και Καμβούνια βουνά ως τον Κάτω Όλυμπο, συμπεριλαμβανομένης και της περιοχής μελέτης. Το δυναμικό αυτό φύλο ανέπτυξε, μετά από μερικές εσωτερικές μετακινήσεις, μια ενιαία πολιτική και πολιτισμική ταυτότητα. Οι Περραιβοί και οι Μακεδόνες από τον 11ο αιώνα, ζουν σε τόπους με τις ίδιες πάνω κάτω εδαφολογικές και κλιματολογικές συνθήκες και αναπτύσσουν μια ενιαία πολιτιστική παράδοση που συνεχίζεται στους επόμενους αιώνες.

Οι επιγραφικές μαρτυρίες, δείχνουν ότι οι Περραιβοί μέχρι τον 4ο αιώνα π.Χ. μιλούσαν ένα γλωσσικό ιδίωμα το οποίο ανήκει μαζί με το αντίστοιχο των Μακεδόνων, στη λεγόμενη δωρική διάλεκτο. Έκτοτε τα δύο γειτονικά ελληνικά φύλα, μιλούν και γράφουν στην αττική διάλεκτο.

• *Η ιστορία των Περραιβών*

Οι Περραιβοί αναφέρονται στον ομηρικό κατάλογο με τα πλοία που πήραν μέρος στα Τρωικά, ως αυτόνομος λαός. Σύμφωνα με νεώτερες αρχαίες μαρτυρίες, οι Περραιβοί υπήχθησαν στους Αλευάδες της Λάρισας και πλήρωναν φόρους υποτέλειας σ' αυτούς μέχρι το τέλος του 5ου αιώνα π.Χ. Επιγραφικές μαρτυρίες αναφέρουν ότι η Περραιβική Τρίπολη, που την συγκροτούσαν οι πόλεις Αζωρός, Δολίχη, και Πύθιο, υπαγόταν από την εποχή του Αμύντα του 3ου, (394 - 370 π.Χ) στην εδαφική περιφέρεια του οργανωμένου κράτους των Μακεδόνων. Οι υπόλοιπες Περραιβικές πόλεις συγκροτούσαν αυτή την εποχή ένα ομόσπονδο ανεξάρτητο κράτος.

Το 357 π.Χ. ήρθε για πρώτη φορά στη Θεσσαλία ο Φίλιππος ο Β', μετά από πρόσκληση των Λαρισαίων για την αντιμετώπιση των Φερέων τυράννων και αφού απελευθέρωσε τις πόλεις από αυτή την κυριαρχία, επέβαλε με διπλωματία την επιρροή του στη Θεσσαλία.

Όσον αφορά στην Περραιβία απέσπασε από τους Λαρισαίους το υπόλοιπο τμήμα της και το ενσωμάτωσε στο κράτος του. Η Μακεδονική επιρροή στη Θεσσαλία, διαρκεί μέχρι το 197 π.Χ., χρονιά κατά την οποία ο βασιλιάς Φίλιππος ο Ε' νικήθηκε από τους Ρωμαίους στις Κυνός Κεφαλές.

Το 196 π.Χ. επανασυστάθηκε το «κοινό των Θεσσαλών», ενώ οι Περραιβικές πόλεις ανεξαρτητοποιήθηκαν και συγκρότησαν για δεύτερη φορά κοινό διοικητικό όργανο με την επωνυμία «Κοινό των Περραιβών» με έδρα την Ολοσσόνα.

Η Περραιβία εμπλέκεται στα γεγονότα του Τρίτου Μακεδονικού πολέμου (171 - 167 π.Χ.) μεταξύ του βασιλιά της Μακεδονίας Περσέα και των Ρωμαίων. Το 169 π.Χ. ο Ρωμαίος ύπατος Μάρκος Φίλιππος έκανε μια επίπονη πορεία μέσα από τις δύσβατες περιοχές του κάτω Ολύμπου προκειμένου να υπερφαλαγγίσει τις δυνάμεις του Μακεδόνα βασιλιά.

Το 146 π.Χ. διαλύθηκε το αυτόνομο Περραιβικό Κράτος. Όλες σχεδόν οι πόλεις υπήχθησαν ξανά στο κοινό των Θεσσαλών. Από το 28 π.Χ., όταν ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Οκταβιανός Αύγουστος επέφερε μεγάλες μεταρρυθμίσεις στις επαρχίες, οι Περραιβοί έπαψαν να αναφέρονται και ως όνομα. Μια λατινική επιγραφή του 101 μ.Χ. καθορίζει τα γεωγραφικά όρια του Μακεδονικού Δίου και της Ολοσσόνας.

- *Σύνορα και δρόμοι της Περραιβίας*

Τα σύνορα της αρχαίας Περραιβίας ορίζονταν από τη Κονόσπολη - Καρυά - Πέτρα Ολύμπου - Λιβιάδι - Σαραντάπορο - Παλαιοκαρυά της Κρανιάς - Οξιά - Μεγ. Ελευθεροχώρι - Πηνειός - Γόννοι - λίμνη Ασκουρίς - Κονόσπολη.

Μέσα σ' αυτόν τον χώρο οι Περραιβοί έχτισαν πόλεις-κράτη, με ισχυρή δύναμη, δημιούργησαν ανώτερο πολιτισμό και ενδιαφέρουσα ιστορία. Ο πολιτισμός τους φανερώνεται από τον τρόπο διοίκησης, τα ιερά, τα έργα τέχνης και τις επιγραφές. Η συμμαχία και η συνένωση τριών πόλεων-κρατών με κοινό δήμαρχο όπως η Τρίπολη (Πύθιο-Δολίχη-Αζωρός) είναι ένα φαινόμενο μοναδικό για κείνα τα χρόνια. Αυτό το είδος του πολιτικοκοινωνικού ή πολιτικοστρατιωτικού συνασπισμού αργότερα το υιοθέτησαν και άλλες πόλεις της Περραιβίας, με αποτέλεσμα να δημιουργήσουν το «κοινό των Περραιβών» το οποίο μας είναι γνωστό από τα νομίσματα του 5^{ου} αιώνα π.Χ.

Από τις πόλεις που χτίστηκαν μερικές έχουν εντοπιστεί: Ολοσσών, Χυρετίες, Γόννοι, Αζωρός, Πύθιο, Φάλαννα. Άλλες παραμένουν αταύτιστες: Μονδαία, Ερεικινείο, Μάλλοια, Μύλες, Όρθη, Μειμώνη, Δολίχη και μερικές αμφισβητούνται: Δωδώνη, Ερίτιο.

Η Περραιβία συνόρευε στα νότια με την περιφέρεια των Γόννων και με την Πελασγιώτιδα. Ο Πηνειός αποτελούσε το κοινό σύνορό τους. Στα ανατολικά με την Πιερία στις πόλεις Φίλα, Ηράκλειο (Πλαταμών) και Δίον. Στα βόρεια, όπως μας πληροφορεί μια επιγραφή, συνόρευε με την περιφέρεια της Δολίχης και την Ελιμιώτιδα. Στα νοτιοδυτικά η Αζωρός συνόρευε με την Εστιαιώτιδα και με την

Μονδαία, ενώ όλη η κοιλάδα του Τιταρήσιου ήταν Περραιβική. Ο Πηνειός ήταν το σύνορο ανάμεσα στη Θεσσαλία και στην Περραιβία.

Κέντρο του οδικού δικτύου ήταν η Ολοσσόνα, ενώ η Φάλαννα το σταυροδρόμι των δυο δρόμων που οδηγούσαν στη Θεσσαλική πεδιάδα. Ο συντομότερος και πιο απότομος περνά από τη διάβαση της Μελούνας, ενώ ο άλλος ακολουθεί τις κοιλάδες του Ευρωπού και του Ελασσονίτικου.

A.4.5.3.2. Μνημεία

Η ευρύτερη περιοχή μελέτης είναι πλούσια σε μνημεία κυρίως της βυζαντινής περιόδου, που βρίσκονται σ' ένα χώρο εξαιρετικού φυσικού κάλλους. Αξίζει να σημειωθεί ότι όλος ο Λαρισσαϊκός Όλυμπος, επομένως και η περιοχή μελέτης, έχει χαρακτηριστεί ως αρχαιολογικός χώρος (ΦΕΚ 217/Β/24-6-1987 ΙΕ' ΕΠΚΑ).

■ Η Μονή Κανάλων

Η Μονή των Κανάλων ή του Γενεθλίου της Θεοτόκου βρίσκεται βορειοανατολικά στο δρόμο προς τη Λεπτοκαρυά, στην είσοδο δηλαδή του στενού μέσω του οποίου κατέρχεται από την πεδιάδα της Καρυάς στην Πιερία ο μικρός ποταμός Συς ή Ζηλιάνα, που χωρίζει τον Όλυμπο από τον Κάτω Όλυμπο.

Γύρω από τη μονή υπάρχει ζώνη προστασίας 500 μέτρων σύμφωνα με το ΦΕΚ 373/Β/19-5-1994. Η 7^η Εφορία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων έχει μεριμνήσει για την αποτύπωση της Μονής και έχει συντάξει μελέτη με βάση την οποία έγιναν εργασίες αποκατάστασης, για την διάσωση του μνημείου. Η Μονή γιορτάζει στις 8/9 στο Γενέθλιο της Παναγίας και συγκεντρώνει αρκετό κόσμο. Μάλιστα, από το 2001 λειτουργεί ξανά με μικρό αριθμό καλογριών.

Η ονομασία της Μονής ως «Κανάλων» οφείλεται στο φυσικό περιβάλλον. Σύμφωνα με την περιγραφή των επισκεπτών της περιοχής από κάποιο σημείο δίπλα στη Μονή πήγαζαν 4 χείμαρροι (κανάλια) οι οποίοι σχημάτιζαν το μικρό ποταμό Ζηλιάνα.

Εικόνα Α.1.: Πανοραμική άποψη της Ιεράς Μονής Κανάλων Καρυάς

- *Ίδρυση και ιστορία της Μονής*

Σύμφωνα με την παράδοση η Μονή ιδρύθηκε από τους μοναχούς Δαμιανό και Ιωακείμ κατά τον 11^ο αιώνα. Ο ιστορικός Leon Heuzey που επισκέφτηκε και μελέτησε την περιοχή του Ολύμπου, τοποθετεί την ίδρυση της στις αρχές του 9^{ου} αιώνα παρά το ότι οι γραπτές μαρτυρίες για την ύπαρξη της είναι κατά πολλούς αιώνες μεταγενέστερες.

Η αρχαιότερη περιγραφή της Μονής Κανάλων ανάγεται στα 1638, όταν με έξοδα του ηγούμενου Καλλίνικου και των μοναχών ανακαινίστηκε ο νάρθηκας του Καθολικού της και έγινε η αγιογράφησή του, μετά την καταστροφή του παλαιού. Ανάμεσα στην τραπεζαρία και το καθολικό βρίσκεται το παρεκκλήσιο του Αγίου Δημητρίου. Πρόκειται για ένα μονόχωρο ναΐδριο με όμορφες τοιχογραφίες. Σύμφωνα με επιγραφή ο ναός τοιχογραφήθηκε το 1668. Τοιχογραφίες σώζονται επίσης στην τραπεζαρία της μονής.

Ο περίβολος της Μονής σώζεται σε αρκετό ύψος (3,5 μέτρα) σ' όλη του την έκταση εκτός από την ανατολική πλευρά που είναι κατεστραμμένη. Κοντά στο ναό υπάρχει το παρεκκλήσι της μονής ο Αγ. Δημήτριος με πολλές διατηρημένες τοιχογραφίες. Επίσης, σε μικρή απόσταση από τη μονή βρίσκεται ο κοιμητηριακός ναός των Αγίων Πάντων. Πρόκειται για ένα μονόχωρο ναΐδριο το οποίο σήμερα είναι ερειπωμένο. Μεταξύ άλλων παραστάσεων άνωθεν της Ωραίας Πύλης, ο περιηγητής Usrenskij είδε και εκείνη των ιδρυτών ή ανακαινιστών της Μονής, των Δαμιανού και Ιωακείμ. Οι πολλές μαρτυρίες των επιγραφών οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η Μονή παρουσίασε αυτόν τον αιώνα μεγάλη ακμή, συνδεδεμένη με τα ονόματα των ηγουμένων Καλλίνικου και Συμεών.

Η Μονή των Κανάλων είχε μικρό αριθμό μοναχών. Στην αρχή του 19^{ου} αιώνα, σύμφωνα με διασωθείσες πληροφορίες, ο αριθμός ανήλθε σε 20, ενώ αργότερα περιορίστηκε σε 5. Παρά τον ολιγάριθμο των μοναχών, αυτήν την εποχή, η Μονή των Κανάλων διέθετε ικανή περιουσία, προερχόμενη από εισοδήματα (δημητριακά και ξυλεία). Κατά την πληροφορία του Leon Heuzey, το έτος 1843 η Μονή δέχθηκε επίθεση Αλβανών οι οποίοι, ορμώμενοι σε ώρα λειτουργίας και εγκλωβίζοντας τους μοναχούς στο καθολικό, αφαίρεσαν από την Μονή 70.000 πιάστρα. Σε πατριαρχικό έγγραφο του 1841, στην απαρίθμηση των μοναχών του επισκόπου Πλαταμώννα, σημειώνεται και η Μονή των Κανάλων.

Κατά το έτος 1875, επί επισκόπου Πλαταμώννα Ιακώβου, η Μονή αντιμετώπισε περιουσιακά θέματα. Από ανέκδοτα έγγραφα του αρχείου της Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης γίνεται γνωστή η διαφορά της Μονής και των κατοίκων του Λιτοχώρου, αναφορικά με τα όρια της μοναστηριακής περιουσίας. Είναι προφανές ότι τα όρια αυτής δεν ήταν καταγεγραμμένα στο κτηματολόγιο και συνεπώς η πρώτη απαιτούμενη πράξη προς εξασφάλιση της μοναστηριακής περιουσίας ήταν η

λεπτομερής καταγραφή τους. Αυτό κατ' εντολή του μητροπολίτου Θεσσαλονίκης έπρεπε να γίνει το συντομότερο, άλλα ο γέρος ηγούμενος δεν προέβαινε στην απαιτούμενη καταγραφή. Μετά το θάνατό του το 1876 ο επίσκοπος Ιάκωβος μετέβη αυτοπροσώπως στην Μονή Κανάλων και έλαβε τα δέοντα μέτρα για τη σφράγιση του κελιού του θανόντος ηγούμενου.

Η Μονή των Κανάλων κατά τα έτη της αρχιερατείας του επισκόπου Πλαταμώνα Αμβρόσιου (1877-1900) απασχόλησε αρκετά τον επίσκοπο τόσο λόγω περιουσιακών θεμάτων, όσο και διοικητικών. Συγκεκριμένα, κατά το έτος 1878 οι κάτοικοι των γειτονικών χωριών Συκαμινέα, Νιζηρός και Πουλιάνα ζήτησαν να μετέχουν στην επιτροπή ελέγχου των οικονομικών της. Μετά την προσάρτηση της Θεσσαλίας και την κατάργηση της επισκοπής Πλαταμώνα, η ιδιοκτησία της περιήλθε στον επίσκοπο Ελασσόνας, ενώ σήμερα ανήκει στη μητρόπολη Κίτρους, συγχωνευμένη με την Μονή του Αγίου Διονυσίου Ολύμπου.

Η μικρή αυτή ιστορία αποδεικνύει ότι η Μονή δεν γνώρισε ιδιαίτερη ακμή και παρέμεινε όπως φαίνεται μικρό ησυχαστήριο.

Εικόνα Α.2.: Ο ναός της Ιεράς Μονής Κανάλων Καρυάς

ο *Τέμπλο, δάπεδο, κρήνες*

Το τέμπλο του ναού είναι ξύλινο, απλό, χωρίς κανένα αρχαιολογικό ενδιαφέρον. Αντικατέστησε το παλιό το οποίο μεταφέρθηκε γύρω στα 1954-55, από τον τότε επίσκοπο του Κίτρους Βαρνάβα, στην Κατερίνη ή στο μετόχι του Αγίου Διονύσου στο Λιτόχωρο της Πιερίας. Οι εικόνες που κοσμούν το σημερινό τέμπλο είναι καινούργιες, χωρίς αρχαιολογικό ενδιαφέρον.

Το δάπεδο του ναού είναι καλυμμένο από σχιστολιθικές πλάκες και βρίσκεται σε καλή κατάσταση. Επίσης, δυο αξιόλογες και όμοιες κρήνες βρίσκονται στη βόρεια πλευρά της Μονής εσωτερικά και εξωτερικά αντίστοιχα. Πρόκειται για κρήνες που στηρίζονται σε τέσσερις πεσσούς και δημιουργούν εσωτερικό θόλο. Η κρήνη που βρίσκεται έξω από τη Μονή φέρει χαραγμένη την επιγραφή «1847 Μαΐου 2».

■ Το μοναστήρι των Κλημάδων

Το Μοναστήρι της Αγίας Τριάδας των Κλημάδων ή του Αγίου Ελευθερίου του Κλήμεντος ή Παλαιομονάστηρο, όπως συνηθίζεται να λέγεται από τους ντόπιους, στον κυρίως όγκο του Ολύμπου, σε υψόμετρο 1320 μ², βόρεια της Καρυάς και απέχει από αυτή 7,5 χιλιόμετρα. Είναι κτισμένο σε ένα κοίλωμα της γης που προήλθε μάλλον από καθίζηση. Περιτριγυρισμένο από πυκνά πυξάρια και έλατα, αθέατο από απόσταση λίγων μέτρων αποτέλεσε για πολλά χρόνια ιδεώδη τόπο για πνευματική ανάταση και ηθική ολοκλήρωση των μοναχών που έζησαν εκεί.

• *Ίδρυση του μοναστηριού*

Ίδρύθηκε προς τιμήν της Αγίας Τριάδος το 1676, αλλά κατά την τοπική παράδοση είναι πολύ παλαιότερο, αρχαιότερο μάλιστα από τα άλλα δύο της περιοχής (Κανάλων ανατολικά και Σπαρμού δυτικά). Κατά μια εκδοχή μάλιστα η παλαιά Συκαμινέα κτίστηκε σε περιοχή που παραχωρήθηκε από αυτό το Μοναστήρι. Το μοναστήρι επίσης λειτούργησε κατά την τουρκοκρατία ως κρυφό σχολειό.

Το 1833, στις 25 προς 26 Δεκεμβρίου, το Μοναστήρι κάηκε ολοσχερώς από κάποιο μοναχό Ευγένιο, όπως μας πληροφορεί ο κώδικάς του 1872. Έκτοτε και για ογδόντα χρόνια, παραμένει σωρός ερειπίων. Στα 1913, στη θέση του καθολικού του παλαιού Μοναστηριού, κτίζεται προς τιμήν της Αγίας Τριάδος και του Αγίου Ελευθερίου, μικρός ναός που με μικροαλλαγές σώζεται μέχρι σήμερα.

- *Ο σημερινός ναός*

Πρόκειται για έναν ηλόχτιστο μονόχωρο ναό, διαστάσεων 12,8 x 7,40 μ. Τα δύο μικρά του παράθυρα, στη βόρεια και νότια πλευρά, επιτρέπουν σε ελάχιστο φως να διεισδύσει στο εσωτερικό του.

Το ύψος του είναι σχετικά χαμηλό και οι παλαιές εικόνες, για λόγους ασφαλείας, αντικαταστάθηκαν από νεώτερες. Η ύπαρξή του ναού διατηρεί τη μνήμη του άλλοτε φημισμένου Μοναστηριού και εξακολουθεί να συγκεντρώνει πολλούς πιστούς την ημέρα της γιορτής της Αγίας Τριάδος.

- *Ιστορικά στοιχεία του Μοναστηριού*

Σύμφωνα με την παράδοση, η κάρα του Αγίου Ιερομάρτυρα Ελευθερίου του Κλήμεντος μεταφέρθηκε στη Μονή από δύο μοναχούς, την πήραν μαζί τους από το μοναστήρι που φιλοξενούνταν προηγουμένως, για να γίνουν ευνοϊκά δεκτοί στον νέο τόπο εγκατάστασής τους.

Λόγω των θαυμάτων που συνδέθηκαν με την κάρα, το Μοναστήρι έμεινε περισσότερο γνωστό σαν Μοναστήρι Αγ. Ελευθερίου του Κλήμεντος. Η κάρα του Αγίου είναι τοποθετημένη μέσα σε ασημοχρυσοκέντητο κιβώτιο που κατασκευάστηκε στις 20 Μαΐου 1786 στο Λιτόχωρο. Αποτελεί εδώ και χρόνια καύχημα του Μοναστηριού. Η κάρα πολύ λίγες μέρες τον χρόνο παραμένει στην εκκλησία καθώς τον περισσότερο χρόνο βρίσκεται στα σπίτια των χωριανών που επικαλούνται τη χάρη του. Επίσης, η κάρα του Αγίου βοήθησε οικονομικά το Μοναστήρι σε δύσκολους καιρούς με το διαδεδομένο την εποχή εκείνη θεσμό της «ζητείας», σύμφωνα με τον οποίο μοναχοί, λεγόμενοι και ταξιδιώτες, έκαναν πολύμηνες περιοδείες σε πόλεις και χωριά ζητώντας από τους πιστούς να εγγραφούν στα κατάστιχα εισφορών υπέρ της Μονής.

Το Μοναστήρι διατηρούσε μια πλούσια βιβλιοθήκη, την πιο αξιόλογη των μοναστηριών της περιοχής. Δυστυχώς αυτή η λαμπρή βιβλιοθήκη κάηκε το 1833, αφήνοντας μόνο μια σειρά βιβλίων απαραίτητων στην ιερή ακολουθία, 15 πατερικά και ένα λεξικό του Γεωργίου Ηπειρώτου.

Η πνευματική και εθνική προσφορά του Μοναστηριού είναι μεγάλη. Σαν απόηχος αυτής της προσφοράς διασώθηκε μέχρι σήμερα η φήμη της λειτουργίας σε αυτό, κρυφού σχολείου. Στα δύσκολα χρόνια της σκλαβιάς, της οικονομικής και πνευματικής εξαθλίωσης, τότε που οι δυνατότητες του χωριού δεν μπορούσαν να συντηρήσουν κάποιο σχολείο, το Μοναστήρι αυτό στάθηκε το καντήλι που φώτιζε τα σκοτάδια της αμάθειας και η πηγή που έσβηναν τη δίψα τους για μάθηση οι νέοι της Καρυάς και των άλλων περιοχών.

Εξάλλου η σπουδαία βιβλιοθήκη του δημιουργήθηκε από εξαιρετικής μορφώσεως μοναχούς και έγινε αιτία προσέλκυσης πολλών άλλων. Το Μοναστήρι, όπως και τα άλλα του Ολύμπου, προσέφερε επίσης μεγάλη υπηρεσία στην υπόθεση του Γένους. Στάθηκε ο τροφοδότης και ο πληροφοριοδότης των επαναστατημένων κλεφταρματωλών του Ολύμπου. Μάλιστα, την περίοδο του Μακεδονικού Αγώνα, οι ντόπιοι έκρυβαν στο Μοναστήρι και στο Μετόχι του πυρομαχικά, τα οποία και προωθούσαν στον Αγώνα. Το 1919 συγχωνεύεται με το Μοναστήρι της Κοιμήσεως της Θεοτόκου του Γλικόβου Σαρανταπόρου και λίγο αργότερα έπαψε να λειτουργεί λόγω έλλειψης μοναχών κα κτηματικής περιουσίας.

- *Το μετόχι του μοναστηριού*

Μετά την ολοσχερή καταστροφή του 1833, οι μοναχοί εγκαθίστανται στο μετόχι του Μοναστηριού που βρίσκεται στα πρώτα σπίτια βορειοανατολικά της Καρυάς. Ο κώδικας του Μοναστηριού του 1872 αναφέρει ότι το Μετόχι την εποχή εκείνη αποτελείται από ένα μικρό ναό, αφιερωμένο στον Άγιο Παντελεήμονα, έξι ισόγεια κελιά μοναχών, τρία δωμάτια - ξενώνες και πολλούς αποθηκευτικούς χώρους. Το κτιριακό αυτό συγκρότημα παρέμεινε άθικτο μέχρι τον Απρίλιο του 1943, οπότε κάηκε από τους Γερμανούς μαζί με όλο το χωριό. Στη θέση του κτίστηκε το 1950 ο ναός του Αγίου Ελευθερίου που υπάρχει σήμερα.

- Εκκλησάκι της Αγίας Ανάληψης

Στο εκκλησάκι αυτό υπήρχε παλαιότερα πηγή, το νερό της οποίας θεωρείτο αγιασμένο. Την ημέρα των Θεοφανίων οι κοπέλες συνήθιζαν να πλένουν με βαμβάκι τις εικόνες σ' αυτήν την πηγή εκφράζοντας έτσι την πίστη τους στις θαυματουργές ιδιότητες του νερού. Η απόσταση από το κέντρο του χωριού είναι πολύ μικρή, γεγονός που δικαιολογεί την μεγάλη προσέλευση κατοίκων και επισκεπτών στην τοποθεσία αυτή.

- Εκκλησία του Αγίου Νεκταρίου

Κτίστηκε από τους κατοίκους του χωριού πρόσφατα, είναι φωταγωγημένο και διακρίνεται από όλα τα σπίτια του χωριού. Στις 9 Σεπτεμβρίου, ημέρα γιορτής του Αγίου, πλήθος επισκεπτών έρχονται να προσκυνήσουν τη χάρη του.

- Εκκλησία της Παναγίας

Στην εκκλησία αυτή, που βρίσκεται σε υψόμετρο 1300 μ., κατά την παράδοση εμφανίστηκε η Παναγία η Ολυμπιώτισσα. Σύμφωνα με όσα λέγονται, σε αυτό το σημείο, κάποιος βοσκός είδε τη σκιά της Παναγίας και μη γνωρίζοντας ποιος είναι, τρομοκρατήθηκε και έριξε μικρή πέτρα προς την κατεύθυνσή της. Τότε η Παναγία

μαρμάρωσε τον βοσκό, τα πρόβατά του, το σκύλο που είχε μαζί του και ένα ξύλο πάνω στο οποίο ακουμπούσε εκείνη τη στιγμή. Σήμερα αν προσέξει κανείς, υπάρχουν βράχοι με τη μορφή των προβάτων και του σκύλου καθώς και δύο δένδρα στα οποία λέγεται ότι μεταμορφώθηκε ο βοσκός και το ξύλο.

Εικόνα Α.3.: Η εκκλησία της Παναγίας στην Καρυά

Επίσης διακρίνει κανείς το αποτύπωμα της Παναγίας στο μικρό εκκλησάκι, που βρίσκεται λίγα μέτρα πιο κάτω από τον ναό της Παναγίας, σύμφωνα πάντα με την παράδοση.

Η θαυματουργή εικόνα της Παναγίας, φυλάσσεται εδώ και πολλά χρόνια στο μοναστήρι της Παναγίας της Ολυμπιώτισσας στην Ελασσόνα. Κάθε χρόνο, στις 15 Αυγούστου, την ημέρα της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, οι κάτοικοι της Καρυάς παραλαμβάνουν την εικόνα από το μοναστήρι της Ελασσόνας και τη μεταφέρουν με ευλάβεια ως τον ιερό ναό του Αγίου Νικολάου, που υπάρχει από το 1803 και βρίσκεται μέσα στο χωριό. Για το διάστημα των επομένων 7 ημερών η εικόνα μεταφέρεται από σπίτι σε σπίτι, καλύπτοντας ολόκληρη την περιοχή της Καρυάς.

Στις 23 Αυγούστου οι κάτοικοι συνοδεύουν την εικόνα στο ναό της Παναγίας όπου γίνεται δοξολογία και συγκεντρώνεται τεράστιο πλήθος επισκεπτών. Στο τέλος της ημέρας η εικόνα μεταφέρεται από τους κατοίκους πίσω στην Ιερά Μονή της Παναγίας της Ολυμπιώτισσας στην Ελασσόνα, ενώ στην Καρυά κορυφώνεται το τοπικό πανηγύρι, που διαρκεί αρκετές μέρες με πολιτιστικές, θεατρικές και μουσικές εκδηλώσεις.

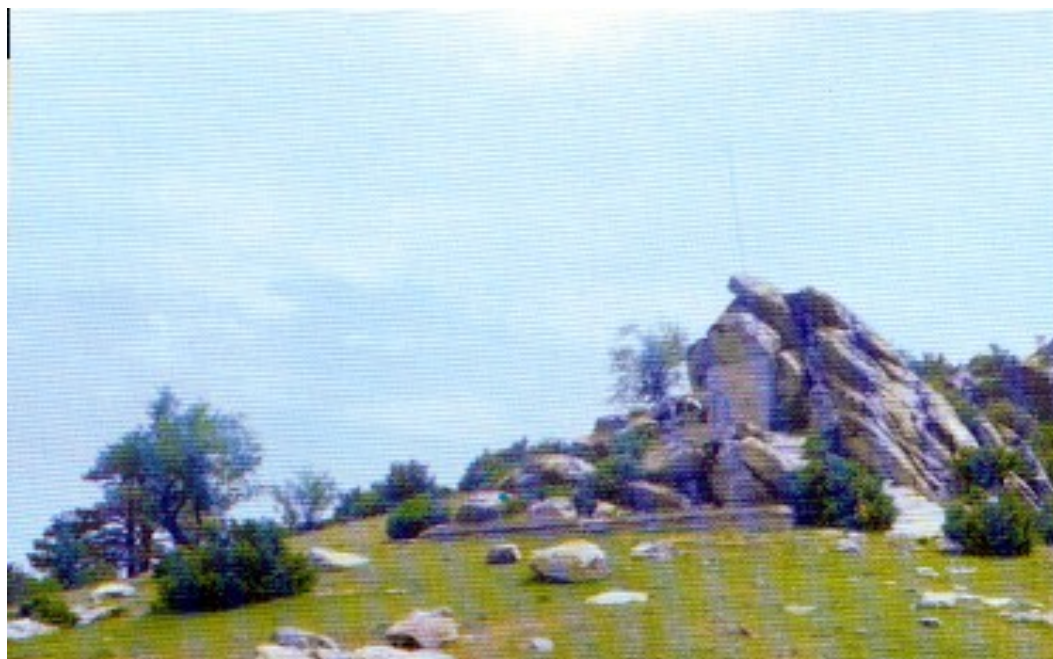
■ Σέλωμα

Σε απόσταση 2 χιλιομέτρων περίπου από το ναό του Αγίου Νεκταρίου βρίσκεται η τοποθεσία «Σέλωμα», η φήμη της οποίας είναι μεγάλη. Στο σημείο αυτό εκτελέστηκαν κατά τη περίοδο της Κατοχής έξι αγωνιστές της Εθνικής Αντίστασης από τα γερμανικά κατοχικά στρατεύματα. Μάλιστα ορισμένοι από αυτούς υπέστησαν φρικτά βασανιστήρια πριν θανατωθούν.

■ Μπεχτές

Πρόκειται για μια από τις ωραιότερες τοποθεσίες του Ολύμπου σε υψόμετρο 1.500 μ. βόρεια της Καρυάς. Η συναρπαστική θέα από το σημείο αυτό καθώς και οι πηγές που υπάρχουν, το καθιστούν ένα από τα πιο ελκυστικά μέρη της περιοχής. Στο θέση αυτή γίνονταν εκδήλωση μνήμης για τους αγωνιστές της Εθνικής Αντίστασης η οποία τα τελευταία χρόνια μεταφέρθηκε στον Ξηρόλακκα.

Εικόνα Α.4.: Μπεχτές - Οροπέδιο του Ολύμπου Υψ. 1500 μ.

Εικόνα Α.5.: Τοπίο στο δρόμο Καρυάς – Μπεχτές

■ Τούμπα

Ο δρόμος Καρυάς – Τούμπας καλύπτει τη διαδρομή από τη βορειοανατολική πλευρά του χωριού μέχρι το βουναλάκι που λέγεται Τούμπα, όπου κατά την παράδοση υπάρχει θαμμένος ο θησαυρός του Μ. Αλεξάνδρου. Η παράδοση αναφέρει ότι ο Μ. Αλέξανδρος τον είχε κρύψει στο σημείο αυτό, όπου παρέμεινε καταπλακωμένος ύστερα από καταστροφικό σεισμό που έπληξε την περιοχή.

Επίσης, οι αρχαίοι κάτοικοι των Λειβήθρων έφτιαξαν στη Τούμπα (Υποκρίνη κατά την αρχαιότητα) ένα καταφύγιο για τον φόβο των εχθρικών επιδρομών με είσοδο από την πλευρά του Ξηρόλακα, όπου υπήρχαν στο εσωτερικό του πολύτιμα αντικείμενα. Μέχρι σήμερα πιστεύεται πως τα αντικείμενα αυτά παραμένουν θαμμένα κάτω από τη γη.

Κατά τους θερινούς μήνες η πλαγιά κατακλύζεται από τους κατοίκους της περιοχής που συλλέγουν το αρωματικό τσάι του βουνού.

■ Αμπέλια

Στη νοτιοανατολική πλευρά του χωριού της Καρυάς υπάρχει δρόμος που οδηγεί στην τοποθεσία «Αμπέλια», όπου στο σημείο αυτό έχει τοποθετηθεί μεγάλος σταυρός στη μνήμη όσων βασανίστηκαν και σκοτώθηκαν κατά την περίοδο της Εθνικής Αντίστασης. Το μνημείο αυτό είναι ορατό από όλο το χωριό.

■ Προφήτης Ηλίας

Στο νότιο τμήμα της Καρυάς και σε απόσταση 3 χιλ. περίπου συναντάμε την εκκλησία του Προφήτη Ηλία. Στις 20 Ιουλίου, ημέρα εορτασμού του,

συγκεντρώνονται εκεί όλοι οι κάτοικοι της Καρυάς και των γύρω χωριών για να παραστούν στη Θεία Λειτουργία και να εορτάσουν την μνήμη του.

■ Κονόσπολη

Σε απόσταση 4 χιλιομέτρων νότια της Καρυάς υπάρχει μια περιοχή που ονομάζεται Κονόσπολη, δηλαδή κονιορτοποιημένη πόλη. Το 1908 Γερμανοί αρχαιολόγοι ήλθαν στον τόπο αυτό οδηγούμενοι από τα «Γεωγραφικά» του Στράβωνα και βρήκαν το μνημείο του στρατηγού Μαρδοχάιου, γαμπρού από αδερφή του Ασουϊρου που αναφέρει και η Αγία Γραφή. Εκτός από το μνημείο βρέθηκαν και άλλα αντικείμενα του βασιλιά των Συρίων και ο χρυσοϋφαντος χιτώνας του, ο οποίος βρίσκεται σήμερα στο Αρχαιολογικό Μουσείο Αθηνών.

Δυτικότερα από αυτή τη θέση και σε απόσταση 3 χιλιομέτρων υπάρχει ένα βουναλάκι, λεγόμενο Σίμου Ράχη. Εκεί βρίσκεται μια πλάκα μεγαλύτερη του ενός τετραγωνικού μέτρου που φέρει τα εξής ρωμαϊκά γράμματα: «Επί Τραϊανού Αυτοκράτορος ετέθησαν τα όρια Πιερίας – Ελασσόνας». Την έθεσε, λοιπόν, ο Αυτοκράτορας Τραϊανός που άκμασε το 122 μ.Χ. και διαχώρισε τα όρια Πιερίας – Θεσσαλίας, διότι ακριβώς από αυτό το σημείο ξεκινούν τα νερά προς την αντίθετη κατεύθυνση του ποταμού Ζηλιάνα και του ρεύματος της Διαβάς.

Στη ίδια περιοχή βρίσκεται η εκκλησία του Αγίου Γεωργίου, σε απόσταση 3 χιλιομέτρων από το κέντρο του χωριού, καθώς και το παλιό χωριό Αγία Παρασκευή, όπου σήμερα υπάρχει ξενώνας για την φιλοξενία των επισκεπτών.

■ Λείβυθρα

Σε απόσταση 9 χιλ. ανατολικά της Καρυάς και επί της δημόσιας οδού Ελασσόνας – Λεπτοκαρυάς, βρισκόταν σύμφωνα με τις μαρτυρίες η αρχαία πόλη Λείβυθρα, της οποίας μόνο λείψανα υπάρχουν σήμερα. Η παράδοση αναφέρει ότι η αρχαία αυτή τοποθεσία ονομαζόμενη και «Παλαιοχώρα», αποτελεί τόπο συνδεδεμένο με τον Ορφέα.

Οι κάτοικοι των Λειβύθρων διατηρούσαν τα οστά του Ορφέα σε μια λάρνακα πάνω στην οποία υπήρχε χρησμός που προειδοποιούσε για ολοκληρωτική καταστροφή της πόλης από κάποιον άγνωστο με το όνομα «Συς», εφόσον τα οστά αυτά αντίκριζαν το φως του ήλιου. Σύμφωνα με την παράδοση, η λάρνακα αυτή ήταν υπό συνεχή περιφρούρηση από τους κατοίκους, μέχρις ότου δύο βοσκοί αδιαφόρησαν για τον χρησμό, ρίχνοντας τη λάρνακα κάτω, με συνέπεια τα οστά να δουν το φως του ήλιου. Ο ισχυρός σεισμός και η καταρρακτώδης βροχή που επακολούθησαν είχαν ως αποτέλεσμα τον σχηματισμό του ποταμού «Συς» γνωστός σήμερα με το όνομα Ζηλιάνα. Στο πέρασμά του κατέστρεψε την πόλη και διαχώρισε τα δύο όρη του Κάτω Ολύμπου από τον Άνω Όλυμπο. Οι κάτοικοι των

Λειβύθρων μετοίκησαν στη σημερινή περιοχή της Σκοτίνας Πιερίας ενώ κάποιοι άλλοι εγκαταστάθηκαν στην Καρυά.

Κατά μήκος και παραπλεύρως του δρόμου Καρυάς - Λειβήθρων - Λεπτοκαρυάς ανακαλύφθηκε πρόσφατα πέτρινο μονοπάτι, το οποίο διάβηκαν τα στρατεύματα του βασιλιά των Περσών Ξέρξη το 480 π.Χ. Το μονοπάτι αυτό έχει προσελκύσει το έντονο ενδιαφέρον ιστορικών και αρχαιολόγων.

■ Σπήλαιο της Οξιάς - Τινάτα

Ένα ακόμη μέρος που αξίζει να αναφερθεί είναι το μεγαλιθικό σπήλαιο της Οξιάς, η είσοδος του οποίου πρέπει να βρίσκεται στο χωριό Παλαιά Σκαμνιά, βορειοδυτικά της Καρυάς. Σημαντική είναι η ύπαρξη και η αναφορά στο σπήλαιο αυτό, το οποίο διαπερνά τον όγκο του όρους Τινάτα (όπου κατά την μυθολογία κατοικούσαν οι Τιτάνες) και επικοινωνεί με την Καρυά. Η παράδοση αναφέρει ότι τα δύο χωριά Καρυά και Σκαμνιά συνδέονται μέσω του σπηλαίου αυτού. Το σπήλαιο αναφέρεται ότι έχει στο εσωτερικό του σταλακτίτες και σταλαγμίτες, αλλά δεν έχει εξερευνηθεί ακόμη, ενώ η είσοδος του δεν είναι ορατή, γιατί έχει κλεισθεί από πεσμένες πέτρες. Ωστόσο, η διερεύνηση του σπηλαίου παρουσιάζει:

α. Σπηλαιολογικό και παλαιοντολογικό ενδιαφέρον, γιατί είναι μεγάλο.

Κατά την παράδοση χωρούσε όλους τους κατοίκους του χωριού και χρησίμευε ως κατοικία, τάφος των πρώτων ανθρώπων και καταφύγιο προστασίας των ζώων του Ολύμπου.

β. Αρχαιολογικό ενδιαφέρον, μιας και βρίσκεται στη βάση του βουνού Τινάτα, στην κορυφή του οποίου υπάρχει ένα αρχαίο κάστρο, που χτίστηκε κατά την παράδοση από τους δώδεκα Τιτάνες. Το κάστρο αυτό ονομάζεται σήμερα από τους ντόπιους Παλαιόκαστρο.

γ. Ιστορικό ενδιαφέρον, γιατί σύμφωνα με την παράδοση μέσα στο σπήλαιο είναι κρυμμένα τα όπλα που χρησιμοποίησε ο οπλαρχηγός της επανάστασης του Ολύμπου Γεώργιος Τζαχείλας, ο οποίος καταγόταν από την Καρυά και με 300 παλικάρια, εθελοντές από τα χωριά Σκαμνιά – Καρυά - Κρυόβρυση, έλαβε μέρος στις μάχες της Ραψάνης και της Πουλιάνας κατά των Τούρκων το 1878.

δ. Τουριστικό ενδιαφέρον, αφού θα γίνει πόλος έλξης τουριστών.

Η Ντινάτα είναι το βουνό που χωρίζει την κοιλάδα του Σπαρμού από την πεδιάδα της Καρυάς. Είναι συνδεδεμένο με τον ορεινό όγκο του Πάνω Ολύμπου με ένα λόφο που λέγεται «Προβατοπάζαρο» και προχωρεί προς Ν/ΝΔ διεύθυνση, ολοκληρώνοντας ένα σύστημα τεμνόμενων οροπεδίων. Στην ΝΑ άκρη αυτό το βουνό (ύψους 1450 μ.) πραγματικός κώνος με πλαγιές απότομες, κλείνει την πεδιάδα της Καρυάς, η οποία το χωρίζει από το οροπέδιο της Κονόσπολης. Στην

αντίθετη κατεύθυνση, το στήριγμα του Αγ. Ηλία, που ανήκει στον Κάτω Όλυμπο, αποτελεί το άλλο φυσικό όριο αυτού του οροπεδίου. Η κορυφή της Ντιπνάτας είναι ένα εξαιρετο σημείο παρατήρησης όλων των δρόμων που έρχονται από δυτικά, ανατολικά και νότια και καταλήγουν στην πεδιάδα της Καρυάς.

■ Το Μακεδονικό Φρούριο

Τα επιβλητικά ερείπια που υπάρχουν στην Τιπνάτα βορειοδυτικά της πεδιάδας της Καρυάς ταυτίζονται με το φρούριο του Dierous, σύμφωνα με την περιγραφή του Τίτου-Λίβιου Παρά την σπουδαιότητά τους, αυτά τα ερείπια δεν τράβηξαν, όπως έχει προαναφερθεί, όσο έπρεπε την προσοχή των ειδικών. Από την φυσική της θέση, η τοποθεσία αποτελεί ένα φρούριο πολύ απροσπέλαστο. Η κορυφή αυτού του βουνού είναι οροθετημένη από μία χαράδρα στο βορρά και βορειοανατολικά. Στα νοτιοανατολικά απλώνεται μια πλαγιά σχετικά ήπια, με επιχώματα διαδοχικά σε σχήματα ημικυκλίου. Το τείχος που περιζώνει την κορυφή σε ένα μήκος 580 μέτρα, είναι κατασκευασμένο από πλίνθους ασβεστούχους διαφόρων διαστάσεων. Όπως είναι ο κανόνας στα φρούρια αυτού του είδους, διαγράφεται ένα σχήμα ανώμαλο τραπεζοειδές που ακολουθεί το ανάγλυφο του εδάφους και εκμεταλλεύεται όλα του τα πλεονεκτήματα. Η πιο μεγάλη βάση αυτού του τραπεζίου θα ήταν 200μ., η πιο μικρή 120μ. και το ύψος 150μ. ο χαρακτήρας πολύ ανώμαλος και απόκρημνος (55% μέχρι 60% κλίση) του βόρειου τομέα εξηγεί την αταξία της κατασκευής. Στον ΒΑ τομέα, μια απόκρημνη πλευρά, φυσική άμυνα, ύψους 9μ, και μήκους 20μ., κατέστησε την ανύψωση ενός τοίχου περιττή. Αντίθετα, η κλίση πιο ήπια στα ΝΔ και στα ΝΑ απαίτησε την κατασκευή ενός τείχους, πιο ομαλού, ελλειψοειδούς σχήματος. Δεν υπάρχει πύργος που θα ήταν άχρηστος για ένα φρούριο τόσο δύσκολο.

Το ίδιο το τείχος αποτελεί μία προστασία αρκετή στα πιο απόκρημνα μέρη. Αντίθετα στον δυτικό τομέα, η κλίση πιο ήπια και η παρουσία μιας εισόδου απαίτησαν την ενίσχυσή του με ένα «προτείχισμα» που σχηματίζει με το τείχος του οχυρώματος μια αυλή καμπυλόγραμμη, πολύ ανοιχτή προς το νότο. Αυτό το προτείχισμα απέκλειε το άμεσο πλησίασμα του επιτιθέμενου στην είσοδο.

Ο Scranton σημείωσε ότι το ύψος δόμησης των φρουρίων έχει στενή σχέση με την γεωγραφία του και τα τοπικά έθιμα και ποικίλλει από τον έναν τόπο στον άλλον, σε μια συγκεκριμένη περίοδο. Αυτό ανταποκρίνεται περισσότερο στα φρούρια της υπαίθρου κατασκευασμένα συνήθως με τα υλικά, τα εργαλεία και τους διαθέσιμους ανθρώπους. Εξάλλου η γεωγραφική απομάκρυνση της Ντιπνάτας και η μεγάλη δυσκολία προσέγγισης εξηγεί καλά τον ελάχιστα επιμελημένο χαρακτήρα της κατασκευής του όγκου από ξερές πέτρες, μέσου μεγέθους, όχι συναρμοσμένες, αποσπασμένες από λατομείο προς τα ΝΑ. Οι πέτρες που δεν

συνδέονται ούτε με πηλό, ούτε είναι συγκολλημένες με μέταλλο είναι ισοσταθμισμένες με μικρές πέτρες. Οι πιο μεγάλοι όγκοι χρησιμοποιούνται κυρίως για τα εξωτερικά διαχωρίσματα, ενώ η εσωτερική πρόσοψη είναι από σωρό λίθων.

Τέλος, ο περίβολος είναι καλύτερα διατηρημένος στη ΝΑ πλευρά. Οι πέτρες είναι πιο μεγάλες και καλύτερα προσαρμοσμένες, η κατασκευή είναι πιο σταθερή σε έναν τομέα πιο εκτεθειμένο.

- *Πήλινα σκεύη*

Παρά τις προσεκτικές έρευνες, βρέθηκε μικρός αριθμός τεμαχίων κοινής κεραμικής, πλίθινων και μερικά συντρίμματα χωρίς διακόσμηση διασπαρμένα σ' όλο το οχύρωμα. Τα πιο χαρακτηριστικά μπορούν να χρονολογηθούν του 3ου και 2ου αι. π.Χ. και αυτή η ευρεία χρονολόγηση θα συμφωνούσε τέλεια και με την χρονολογία της Πύδνας (169 π.Χ.). Η κατάσταση των ερειπίων θα μπορούσε να δείξει ότι το φρούριο υπήρξε αποτοχισμένο, χωρίς να γνωρίζουμε αν αυτό συνέβη με την διαταγή των Ρωμαίων, μετά την Πύδνα. Είναι σίγουρο σε κάθε περίπτωση ότι μετά την κατάκτηση της Μακεδονίας, το φρούριο δεν είχε να παίξει κανένα ρόλο και είναι λοιπόν προφανές ότι εγκαταλείφθηκε.

- *Ο ρόλος του Φρουρίου*

Το φρούριο του Diegous είναι ένα στρατόπεδο οχυρωμένο, κατασκευασμένο από μια στρατιά σε μια στρατιωτική θέση, μεγάλης στρατηγικής σημασίας. Η χρήση των πλεονεκτημάτων της τοποθεσίας καθώς επίσης η απουσία συστηματικού σχεδίου, είναι ανάλογες με την περιγραφή των ελληνικών στρατοπέδων από τον Πολύβιο. Ο περίβολος μπορούσε να χρησιμεύει στην απόθεση μιας πρώτης επίθεσης και ως καταφύγιο για το λαό. Μια τέτοια χρήση του φρουρίου της υπαίθρου από τους Μακεδόνες είναι πιστοποιημένη από την κλασσική εποχή. Για να πληροί αυτές τις λειτουργίες, αρκούσε ένα οχύρωμα με μερικούς στρατωνισμούς και δεξαμενές. Ο πρόσκαιρος χαρακτήρας των κατασκευών, η απλότητα του σχεδίου, όλα δείχνουν ότι κατασκευάστηκε βιαστικά, προφανώς από άπειρους κτίστες. Το φρούριο δεν διαθέτει νερό, στοιχείο απαραίτητο για μια έδρα σταθερή. Δεν χρησιμοποιήθηκε παρά σε μερικές περιόδους.

Το φρούριο του Diegous εγγράφεται σ' ένα ευρύ σύστημα άμυνας, σε μια περιοχή συνόρων, όπου η παρουσία του δυνάμωνε την μακεδονική κυριαρχία σε όλη την χώρα. Εάν δεν μπορούμε να χρονολογήσουμε την καταγωγή αυτού του πνεύματος και να προσδιορίσουμε τα στάδια της πραγματοποίησής του, γνωρίζουμε ότι οι βασιλείς της Μακεδονίας από τον Πέρδικα ΙΙ και τον Αρχέλαο, κατάλαβαν τη ζωτική σπουδαιότητα που αντιπροσώπευε ένα μέρος της Περραιβίας για την ασφάλεια του βασιλείου και πολλαπλασίασαν τις μεσολαβήσεις. Ο Φίλιππος

ο 2ος γνώριζε βέβαια να εκμεταλλεύεται αυτό το προτείσμα για να ιδρύσει την μακεδονική κυριαρχία σε όλη την περιοχή. Αυτή η κυριαρχία, που θα διαρκέσει έναν αιώνα και μισό, πήρε τέλος με τον 2ο μακεδονικό πόλεμο, όταν η Περραιβία ξανάγινε ανεξάρτητη.

■ Αλλά μνημεία

Στο κοινοτικό διαμέρισμα της Κρυόβρυσης, υπάρχει ο νερόμυλος του Σερέτη, 300 μέτρα από το χωριό. Η εκκλησία του χωριού είναι ο Άγιος Δημήτριος, ενώ υπάρχουν επίσης, τα εξωκλήσια της Αγίας Παρασκευής, του Αγίου Ιωάννη, του Προφήτη Ηλία και της Αγίας Κυριακής.

Στο κοινοτικό διαμέρισμα της Συκαμινέας, υπάρχει ο Ιερός Ναός της Αγίας Τριάδος, που χτίστηκε το 16 αιώνα, αλλά κάηκε από τους Γερμανούς στη Κατοχή. Σήμερα, γύρω από το Ναό βρίσκεται ζώνη προστασίας 500 μέτρων (ΦΕΚ 373/Β/19-5-1994).

Στο κέντρο του χωριού της Καρυάς μπορεί κανείς να επισκεφθεί την εξωτερικά ολόλευκη εκκλησία του Αγίου Νικολάου, κτισμένη το 1803, την εκκλησία της Αγίας Παρασκευής και λίγο πιο βόρεια την εκκλησία του Αγίου Διονυσίου. Για την εκκλησία του Αγίου Νικολάου αναφέρεται ότι κτίστηκε με έξοδα των Τούρκων, προκειμένου να ηρεμήσει ο Τούρκος Διοικητής της περιοχής τους κλέφτες και τους αρματολούς. Σε αυτή φυλάσσεται η Αγία Κάρα του Αγ. Ελευθερίου. Άλλα μνημεία της περιοχής είναι τα εξωκλήσια του Αγίου Θεοδώρου και του Αγίου Αντωνίου.

Εικόνα Α.6.: Η εκκλησία του Αγίου Νικολάου στην Καρυά

A.4.5.3.3. Ειδικές περιοχές τουριστικού ενδιαφέροντος

■ Χιονοδρομικό Κέντρο Ολύμπου - Κέντρο εκπαίδευσης Ορεινού Αγώνα Χιονοδρομιών

Το *Χιονοδρομικό Κέντρο Ολύμπου* βρίσκεται στην περιοχή Βρυσσοπούλες και είναι προσπελάσιμο με χωματόδρομο από το χωριό Ολυμπιάδα. Σημαντικό πρόβλημα υπάρχει το χειμώνα που η ανάβαση μπορεί να γίνει μόνο με τζιπ. Το χρησιμοποιεί ο στρατός για την εκπαίδευση των στελεχών του. Σε αυτό λειτουργούν δυο πίστες καταβάσεων μήκους 1140μ και 900μ με συρόμενο αναβατήρα στη κάθε μια. Ο τελευταίος πυλώνας του δεύτερου αναβατήρα βρίσκεται σε υψόμετρο 2.400μ. Η δεύτερη πίστα έχει για μεγάλη περίοδο του χρόνου χιόνι, αλλά κάποιες βλάβες και η κακοκαιρία, αναστέλλουν συχνά τη λειτουργία της. Ετησίως υπολογίζεται ότι το επισκέπτονται 2.500 άτομα, κυρίως κατά τη χειμερινή περίοδο.

Η συγκεκριμένη περιοχή εξαιτίας της παρουσίας του στρατού (ΚΕΟΑΧ) θεωρείται αναξιοποίητη. Πολλοί θεωρούν ότι η εντατικοποιημένη ανάπτυξη του με νέες υποδομές θα επιφέρει σοβαρά τουριστικά οφέλη στην περιοχή. Πάντως γενικότερα υιοθετείται η άποψη της αξιοποίησης του με ήπιες μορφές τουρισμού χωρίς βαριές επεμβάσεις.

■ Κοντινά καταφύγια

Πάνω από το Μαυρατζόρεμα, κοντά στο ΚΕΟΑΧ, στην περιοχή Βρυσσοπούλες υπάρχει καταφύγιο με 60 κλίνες, σε υψόμετρο 1800μ.,. Εκεί μπορούν να καταλύσουν μόνο έλληνες πολίτες εξαιτίας της παρουσίας στρατιωτικής μονάδας στην περιοχή ενώ για τους αλλοδαπούς απαιτείται ειδική άδεια.

Στην ευρύτερη περιοχή υπάρχουν ακόμη 4 ορειβατικά καταφύγια κυρίως στο νομό Πιερίας. Αυτά είναι: **α.** του "**Σπήλιου Αγαπητού**" σε υψόμετρο 2.060 μέτρων, με 100 κρεβάτια, **β.** του "**Γιόσου Αποστολίδη**" στα 2.720 μ. και "**Χρήστου Κάκαλου**" στα 2.650 μ., στο οροπέδιο των Μουσών, στο διάσελο μεταξύ Τούμπας και Προφήτη Ηλία με 80 και 18 κρεβάτια αντίστοιχα και **γ.** του "**Δημήτρη Μπουντόλα**" που

εξυπηρετείται από δρόμο και βρίσκεται στη θέση Σταυρός, στα 930μ. και στα 9.5 χιλιόμετρα από το Λιτόχωρο για τα Πριόνια με 30 κρεβάτια.

Άλλα καταφύγια στην περιοχή τα οποία λειτουργούν κυρίως το χειμώνα σε περιπτώσεις ανάγκης είναι του Αγίου Αντωνίου (6 κλίνες), Λιβαδάκι (5 κλίνες), Μεγάλη Γούρνα (10 κλίνες), Σαλατούρα (6 κλίνες) και Βρυσοπούλες (6 κλίνες).

Από τις υπάρχουσες υποδομές σε καταφύγια προκύπτει ότι αυτά δεν εξυπηρετούν απολύτως την τουριστική ζήτηση.

A.4.5.3.4. Πολιτιστικές εκδηλώσεις και Σύλλογοι

Κάθε χρόνο στην Καρυά γίνονται τα εννιάμερα της Παναγίας στις 23 Αυγούστου. Επίσης, το μήνα Αύγουστο στην κορυφή Μπεχτέσι ή άλλοτε στο Ξηρόλακκα (1300 μέτρα υψόμετρο) γίνεται εκδήλωση για την σύσταση της πρώτης αντάρτικης ομάδας της περιοχής που έγινε το 1942. Στις 7 με 8 Σεπτεμβρίου γίνεται πανηγύρι στο Μοναστήρι των Κανάλων. Τέλος, την 28η Φεβρουαρίου γιορτάζεται η τελευταία νύχτα του χειμώνα από ομάδες νέων που με κουδούνες και καμπανάκια «κυνηγούν» τον χειμώνα και καλωσορίζουν την άνοιξη.

Η Συκαμινέα είναι γνωστή για τις διήμερες εορτάστικες εκδηλώσεις στο πανηγύρι που γίνεται κάθε χρόνο για τον εορτασμό του Αγίου Πνεύματος.

Από την άλλη η Κρυόβρυση είναι γνωστή για τις τριήμερες εορταστικές εκδηλώσεις που διοργανώνονται κάθε χρόνο την περίοδο του δεκαπενταύγουστου όπου συμμετέχουν χορευτικά και μουσικά συγκροτήματα. Άλλη πολιτιστική εκδήλωση είναι οι καρναβαλικές εκδηλώσεις που διοργανώνονται τη Πρωτοχρονιά.

Σημαντικές ακόμη είναι οι εκδηλώσεις κατά την Καθαρά Δευτέρα (Γύφτικος γάμος κ.α). Επίσης, σημαντικές γιορτές για το χωριό είναι οι γιορτές της Αγίας Τριάδας, του Αγίου Γεωργίου και του Προφήτη Ηλία. Η πρωτομαγιά γιορτάζεται με πικ νικ σε Μπεχτέ και Ξηρόλακκα.

Παράλληλα υπάρχει δραστηριοποίηση δέκα συλλόγων. Οι πιο σημαντικοί από αυτούς στον τομέα του πολιτισμού-αθλητισμού είναι ο Μορφωτικός Εκπολιτιστικός Σύλλογος Καρυωτών «Ο ΟΛΥΜΠΟΣ», η Αθλητική Ένωση Καρυάς, ο ορειβατικός σύλλογος και ο Σύλλογος Απανταχού Κρυοβρυσιωτών «ΞΕΝΙΟΣ ΖΕΥΣ».

Ο πρώτος και ο τέταρτος συμμετέχουν στους εορτασμούς της κοινότητας διοργανώνοντας διάφορες θεατρικές, χορευτικές, μουσικές και άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις. Επίσης, ο πρώτος απαριθμεί 150 μέλη, εκδίδει διμηνιαία εφημερίδα και βοηθά σημαντικά στην πολιτιστική αναβάθμιση του τόπου. Έχουν έδρα την Καρυά και Λάρισα αντίστοιχα. Επίσης, σημαντική έκδοση του πρώτου είναι το «Τα χωριά του Θεσσαλικού Ολύμπου στο 1860» ενώ του δευτέρου το «Σελίδες από την ιστορία της Καρυάς».

Ο δεύτερος δραστηριοποιείται στο χώρο του ποδοσφαίρου. Η Αθλητική Ένωση Καρυάς απαρτίζεται από 50 μέλη και 32 ποδοσφαιριστές ενώ έχει υπό την κατοχή της γήπεδο ποδοσφαίρου και γήπεδα μπάσκετ και βόλεϊ. Αγωνίζεται στα τοπικά πρωταθλήματα του νομού Λάρισας.

Ο ορειβατικός σύλλογος με έδρα την Κρυόβρυση διοργανώνει αναβάσεις, πεζοπορίες, ορειβασία και φυσιολατρικές δραστηριότητες.

Οι υπόλοιποι σύλλογοι φαίνονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας Α.36.: Σύλλογοι της διευρυμένης κοινότητας

Επωνυμία	Έδρα	Χαρακτήρας	Μέλη
Δασικός Συνεταιρισμός Σουκαμινέας	Σουκαμινέα	Συλλογή και εμπορία γκι	25
Αγροτικός – Πιστωτικός Συνεταιρισμός Σουκαμινέας	Σουκαμινέα	Διακίνηση λιπασμάτων και σπόρων – διεκπεραίωση επιδοτήσεων	-
Αγροτικός Δασικός Συνεταιρισμός Καρυάς	Καρυά	Ξύλευση δημοσίου δάσους	25
Γεωργικός Πιστωτικός Συνεταιρισμός Καρυάς	Καρυά	Προμήθεια ζωοτροφών - σπόρων	120
Αναγκαστικός Συνεταιρισμός Συνιδιοκτησίας Δάσους Καρυάς	Καρυά	Οικονομική εκμετάλλευση – διαχείριση δάσους Καρυάς	3.000
Σωματείο Εκδοροσφαγέων	Καρυά	Εκδοροσφαγή ζώων	20

Πηγή: Μελέτη ολοκληρωμένου προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης στο ΒΑ τμήμα του Ν. Λάρισας, 2000

Τέλος, αξίζει να αναφερθούν δύο ακόμη σύλλογοι των αποδήμων ελλήνων του εξωτερικού που έχουν σχέσεις με την περιοχή και αυτή είναι οι Σύλλογοι Απόδημων Καρυωτών Μελβούρνης και Τορόντο.

A.5. Χωροταξική ένταξη της περιοχής

Η διευρυμένη κοινότητα της Καρυάς βρίσκεται στα βορειοανατολικά σύνορα του νομού Λάρισας, στη δυτική πλευρά του Ολύμπου.

Το γεγονός ότι:

α. ανήκει σε ένα σημαντικό, για τη χώρα μας, νομό, το νομό της Λάρισας (προοπτική ανάδειξής του σε στρατηγικό κόμβο δικτύων),

β. γειτονεύει με τον Εθνικό Δρυμό του Ολύμπου και με ορεινές περιοχές υψηλού φυσικού κάλλους με μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης δραστηριοτήτων αναψυχής, σπορ, οικοτουρισμού κ.λ.π και

γ. γειτνιάζει με παραλιακούς προορισμούς

της δίνει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που αποτελούν τη βάση για την αναπτυξιακή της πορεία.

Στη βόρεια πλευρά και σε απόσταση 52, περίπου, χιλιομέτρων από την έδρα της διευρυμένης κοινότητα Καρυάς, βρίσκεται η πόλη της Κατερίνης. Τα 28 πρώτα χιλιόμετρα της διαδρομής Καρυά – Κατερίνη ανήκουν στο επαρχιακό δίκτυο και τα υπόλοιπα 24 αποτελούν τμήμα της ΠΑΘΕ. Άμεση εξάρτηση με την Κατερίνη δεν υπάρχει δότι δεν το επιτρέπει το οδικό δίκτυο. Η συγκεκριμένη περιοχή όμως είναι σημαντική για την διευρυμένη κοινότητα της Καρυάς διότι μπορεί μέσα από το Λιτόχωρο ή την Λεπτοκαρυά να την τροφοδοτήσει με τουριστικό πληθυσμό.

Η μικρή σχετικά απόσταση των 27 χιλιομέτρων της Λεπτοκαρυάς από την Καρυά επιτρέπει την επικοινωνία και την προσφορά στους τουρίστες που φιλοξενεί η Λεπτοκαρυά στα παράλια της τουριστικά ενδιαφέροντα βουνού.

Επισκέπτης που βρίσκεται στην ευρύτερη περιοχή του δήμου Ανατολικού Ολύμπου, για καλοκαιρινές διακοπές, εύκολα μπορεί να αποδράσει από τις δραστηριότητες μαζικού τουρισμού και να ασχοληθεί με κάτι τελείως διαφορετικό, πηγαίνοντας στην περιοχή της Καρυάς όπου θα μπορεί να απολαύσει οικοτουριστικές δραστηριότητες. Το ίδιο μπορεί να γίνει, σύνδεση δηλαδή της θάλασσας με το βουνό και με τις υπόλοιπες παραλίες των νομών Λάρισας και Πιερίας.

Η περιοχή μελέτης βρίσκεται σε άμεση εξάρτηση από την Καλλιθέα, έδρα του δήμου Ολύμπου και την Ελασσόνα σε τομείς, κυρίως, παροχής υπηρεσιών και κοινωνικών αγαθών. Η επικοινωνία είναι αναγκαία και πρέπει να υποστηριχθεί.

Η πλέον σημαντική στήριξη της περιοχής μπορεί να προέλθει από την πόλη της Λάρισας, ειδικά στον τομέα του τουρισμού. Η απόσταση της επαρχιακής οδού Λάρισα-Καρυά, μέσω Ροδιάς, της οποίας υπολοίπεται τμήμα 7 χιλιομέτρων για κατασκευή, είναι ίση με την απόσταση Ελασσόνα-Καρυά. Εφ' όσον η οδός ολοκληρωθεί εύκολα και γρήγορα ο Λαρισαίος θα μπορεί να απολαμβάνει τα τοπία του Ολύμπου σαν εναλλακτική λύση αναψυχής, τονώνοντας έτσι την τοπική οικονομία.

Το χωροταξικό Σχέδιο Θεσσαλίας, 1998, επιβεβαιώνει την ως άνω εξάρτηση της περιοχής σε πολλούς τομείς της οικονομίας και της κοινωνίας.

Η διευρυμένη κοινότητα της Καρυάς είναι εξαρτημένη και από την κοιλάδα των Τεμπών. Μέσω αυτής ο ταξιδιώτης μπορεί να έχει πρόσβαση στην εθνική οδό για Θεσσαλονίκη ή Αθήνα. Ο οικισμός της Καρυάς απέχει από την κοιλάδα των Τεμπών 39χιλ. ενώ ο οικισμός της Συκαμινέας 44χιλ. και ο οικισμός της Κρυόβρυσης 48χιλ.

Η περιοχή των Τεμπών είναι πλούσια σε φυσική ομορφιά και βλάστηση και αποτελεί χώρο στάθμευσης των ταξιδιωτών που διέρχονται την εθνική οδό. Σημαντικό στοιχείο, στα πλαίσια της δημιουργίας ενός ισχυρού δικτύου προσφοράς εναλλακτικών λύσεων τουρισμού και αναψυχής, είναι το γεγονός ότι στην περιοχή των Τεμπών βρίσκεται η εκκλησία της Αγίας Παρασκευής, όπου υπάρχουν οργανωμένες υποδομές πρόσβασης στον Πηνειό ποταμό. Το φυσικό τοπίο που συνδυάζει το ποτάμι με τους ορεινούς όγκους και το εκκλησάκι της Αγίας Παρασκευής προκαλεί, αν μη τι, άλλο συναισθήματα θαυμασμού.

Τέλος, άλλη ισχυρή σχέση της περιοχής μελέτης στον τομέα του τουρισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος είναι αυτή με τον Εθνικό Δρυμό του Ολύμπου ο οποίος περιλαμβάνει την ψηλότερη κορυφή του βουνού το Μύτικα (υψόμετρο 2917μ.). Η απόσταση του Μύτικα από την Κρυόβρυση είναι περίπου 24 χιλ. Στον Εθνικό Δρυμό του Ολύμπου μπορεί να θαυμάσει κανείς την πλούσια πανίδα και χλωρίδα και να μάθει για την ιστορία και τα διάφορα είδη φυτών και ζώων που ζουν στην περιοχή.

**Πίνακας Α.37.: Χιλιομετρικές αποστάσεις από
βασικές περιοχές εξάρτησης.**

	Λάρισα	Τέμπη	Λεπτοκαρυά	Κατερίνη	Σκοτινά	Πλαταμώνα
Καρυά	54	39	27	51	34	38
Κρυόβρυση	53	48	36	60	43	47
Συκαμινέα	49	44	32	56	38	44

Προς Κατερίνη, Σκοτινά και Πλαταμώνα μέσω Λεπτοκαρυάς

Προς Λάρισα μέσω Ροδιάς

Προς Τέμπη μέσω Καλλιπεύκης, Γόννων

Πηγή: Ελλάς οδικοί τουριστικοί χάρτες, 1995

A.6. Οργανωτικές δομές και λειτουργία της τοπικής και δημόσιας διοίκησης

A.6.1. Οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού

Ο Νομός Λάρισας αποτελείται από 28 δήμους και 3 κοινότητες οι οποίοι προήλθαν από την ενοποίηση 161 ΟΤΑ (7 δήμοι και 154 κοινότητες). Η συγκρότησή τους έγινε με βάση το Ν. 2539/97 «Συγκρότηση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης», πρόγραμμα «Ιωάννη Καποδίστρια».

Η θεσμοθέτηση και συγκρότηση των νέων «Καποδιστριακών» δήμων έγινε με στόχο την αντιμετώπιση των προβλημάτων που δημιουργούσε ο κατακερματισμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, την αναβάθμιση των παρεχόμενων από τους ΟΤΑ υπηρεσιών και την ενδυνάμωση του προγραμματικού – αναπτυξιακού ρόλου της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης.

Ο Ν. 2539/97 ήρθε ως επακόλουθο των νόμων 1416/1984, 1622/1986 και Ν. 2218/1994 οι οποίοι αναφέρονται στους αναπτυξιακούς συνδέσμους, τις εθελοντικές συνενώσεις και τα συμβούλια περιοχής.

A.6.1.1. Διευρυμένη κοινότητα Καρυάς

Η διευρυμένη κοινότητα Καρυάς, δημιουργήθηκε με βάση το Ν. 2539/97 από τη συνένωση των οικισμών-πρώην κοινοτήτων της Καρυάς της Συκαμινέας και της Κρυόβρυσης.

A.6.1.1.1. Διοικητικά όργανα

Η κοινότητα Καρυάς είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου και εκπροσωπείται από τον πρόεδρο.

Το κοινοτικό συμβούλιο αποτελείται από τον πρόεδρο, έξι κοινοτικούς συμβούλους και δύο παρέδρους που είναι οι εκπρόσωποι των κοινοτικών διαμερισμάτων της Κρυόβρυσης και της Συκαμινέας.

A.6.1.1.2. Οργανωτική λειτουργία

Το κοινοτικό συμβούλιο αποφασίζει για όλες τις τοπικές υποθέσεις, σύμφωνα με τα όσα ορίζει ο κώδικας δήμων και Κοινοτήτων(Π.Δ. 410/1995). Αναζητεί λύσεις για τα προβλήματα που απασχολούν την τοπική κοινωνία με σκοπό την βελτίωση των συνθηκών ζωής των κατοίκων και στις δραστηριότητες του περιλαμβάνεται η ανάπτυξη του τόπου και ο

σχεδιασμός στρατηγικής αξιοποίησης της ευρύτερης περιοχής της Κοινότητας.

Ο πρόεδρος και τα μέλη του κοινοτικού συμβουλίου συνεδριάζουν τουλάχιστον μία φορά το μήνα. Η συζήτηση διευθύνεται από τον πρόεδρο.

Οι δύο πάρεδροι αποτελούν τους αντιπροσώπους των κοινοτικών διαμερισμάτων της Συκαμινέας και της Κρυόβρυσης και έχουν σαν κύριο μέλημα την προώθηση σχεδίων αναπτυξιακού χαρακτήρα για τα διαμερίσματα που εκπροσωπούν. Οι πάρεδροι έχουν δικαίωμα ψήφου στο κοινοτικό συμβούλιο μόνο για θέματα τοπικού ενδιαφέροντος.

Η κοινότητα Καρυάς διατηρεί άμεση επικοινωνία με τους πολίτες, οι οποίοι επισκέπτονται καθημερινά τα γραφεία της κοινότητας, για υπηρεσιακές εξυπηρετήσεις ή κατάθεση των προβλημάτων που τους απασχολούν.

Άλλος τρόπος επικοινωνίας μπορεί να γίνει μέσω του διαδικτύου και του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, στην διεύθυνση karia@hol.gr.

A.6.1.1.3. Διοικητικές υπηρεσίες

Οι υπηρεσίες που λειτουργούν στην διευρυμένη κοινότητα Καρυάς είναι: Η κοινότητα, ο αστυνομικός σταθμός, το αγροτικό ιατρείο, η Αναπτυξιακή Εταιρία Καρυάς (ΑΝ.ΕΚ) και το δασοφυλακείο.

Η οργάνωση τους είναι ικανοποιητική με σημαντικές ελλείψεις. Παρακάτω δίνεται μία εικόνα των φορέων αυτών.

Πίνακας Α.38.: Εξοπλισμός υπηρεσιών της διευρυμένης κοινότητας Καρυάς

Υπηρεσίες	Θέση	Εξοπλισμός	Υπάλληλοι	Καθήκοντα
Κοινοτικό Γραφείο	Καρυά	Πέντε Η/Υ	Ένα	Γραμματειακή Υποστήριξη
Αστυνομικός Σταθμός	Καρυά	Γραφομηχανή	Ένα	Αστυφύλακας
Αγροτικό Ιατρείο	Καρυά	Καρδιογράφος και διάφορα ιατρικά εργαλεία	Ένα / μία φορά την εβδομάδα από ΓΝΛ	Ιατρικές υπηρεσίες στους δημότες
Αναπτυξιακή Εταιρεία Καρυάς (ΑΝ.ΕΚ)	Καρυά	Δύο Η/Υ	Δύο	Χειριστές Η/Υ
Δασοφυλάκειο	Καρυά		Ένα	Δασοφύλακας, έλεγχος παράνομης υλοτόμησης

Πηγή: Διευρυμένη κοινότητα Καρυάς

Α.6.1.1.4. Χρηματοδοτικοί μηχανισμοί

Τα οικονομικά έσοδα της κοινότητας του έτους 2001

Προέλευση	Ποσό
• Υπουργείο Εσωτερικών (Τακτική επιχορήγηση)	113.000 Ευρώ
• Υπουργείο Εσωτερικών (ΣΑΤΑ)	60.137 Ευρώ
• Υπουργείο Εσωτερικών (διεύθυνση πολιτικής προστασίας)	7.847 Ευρώ
• Υπουργείο Εσωτερικών (επισκευές σχολείων) καταναλώθηκαν	1.514 Ευρώ

Η αύξηση της επιχορήγησης σε σχέση με το 2000 ήταν της τάξεως του 5%.

Α.6.2. Ενώσεις Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης νομού Λάρισας

Α.6.2.1. Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων (Τ.Ε.Δ.Κ)

Είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου και αποτελεί το συνδικαλιστικό όργανο των δήμων και κοινοτήτων σε επίπεδο νομού.

A.6.2.2. Ένωση των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης – Αποχέτευσης (Ε.Δ.Ε.Υ.Α.)

Είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και συστήθηκε το 1989 με σκοπό τη βελτιστοποίηση του χρηματοδοτικού καθεστώτος του Ν. 1069/80, τη μελέτη και προώθηση των αναγκαίων θεσμικών τροποποιήσεων και τη βοήθεια και στήριξη των ΔΕΥΑ.

A.6.3 Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λάρισας

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση θεσπίστηκε με το Ν. 2218/94 και τροποποιήθηκε με τους νόμους 2240/94, 2307/75 και τον πιο πρόσφατο 2503/97. Σκοπός του θεσμού η άμεση συμμετοχή των πολιτών στη διοίκηση και διαχείριση των υποθέσεων που τους αφορούν και η εφαρμογή του δημοκρατικού προγραμματισμού.

A.6.3.1. Όργανα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης

Ο Νομάρχης, που προΐσταται όλων των υπηρεσιών της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης. Εκτελεί τις αποφάσεις του Νομαρχιακού Συμβουλίου και της Νομαρχιακής Επιτροπής. Υπογράφει τις συμβάσεις και εκπροσωπεί τη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση. Ασκεί τις αρμοδιότητες που του ανατίθενται από το νόμο.

Η Νομαρχιακή Επιτροπή, η οποία είναι επταμελής και στις αρμοδιότητές της περιλαμβάνονται η σύνταξη του προϋπολογισμού και η επεξεργασία του απολογισμού της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, η διάθεση των πιστώσεων που είναι εγγεγραμμένες στον προϋπολογισμό, οι διακηρύξεις των διαγωνισμών για την εκτέλεση έργων και γενικά αρμοδιότητες που της μεταβιβάζει το Νομαρχιακό Συμβούλιο

Το Νομαρχιακό Συμβούλιο, το οποίο είναι τριάκοντα-επταμελές και αρμοδιότητές του είναι όλες αυτές της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης εκτός από αυτές που ανήκουν στο Νομάρχη και τη Νομαρχιακή Επιτροπή. Είναι αρμόδιο για τη διαδικασία του δημοκρατισμού προγραμματισμού.

A.6.3.2. Υπηρεσίες

Σύμφωνα με τον οργανισμό οργάνωσης και λειτουργίας της Ν. Α. Λάρισας (ΦΕΚ 412/12-5-1995) οι Υπηρεσίες διαρθρώνονται ως ακολούθως:

1. στις υπηρεσίες υποστήριξης του νομάρχη και των νομαρχιακών συλλογικών οργάνων, όπως το γραφείο νομάρχη, το γραφείο ειδικών συμβούλων και επιστημονικών συνεργατών, το γραφείο δημοσίων και διεθνών σχέσεων, το γραφείο τύπου, τη νομική υπηρεσία και το τμήμα πολιτικής σχεδίασης εκτάκτων αναγκών.

2. στις υπηρεσίες-διευθύνσεις οικονομικής κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης

α. Προγραμματισμού και Ανάπτυξης, με αρμοδιότητα τη σύνταξη σχεδίων προγραμμάτων έργων και μέτρων οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης του νομού.

β. Διοικητικών Υπηρεσιών, με αρμοδιότητα το διορισμό, τις μεταβολές, τη μισθοδοσία του προσωπικού και την αλληλογραφία της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης.

γ. Οικονομικών Υπηρεσιών, με αρμοδιότητα την κατάρτιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού, την προστασία και αξιοποίηση της περιουσίας της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης.

δ. Τεχνικών Υπηρεσιών, με αρμοδιότητα τις μελέτες, την εκτέλεση και την συντήρηση πάσης φύσεως τεχνικών έργων

ε. Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος, με αρμοδιότητα την εκπόνηση πολεοδομικών μελετών, την έκδοση οικοδομικών αδειών και τη λήψη μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος.

στ. Αγροτικής Ανάπτυξης, με αρμοδιότητα τον προγραμματισμό, την ανάπτυξη και προστασία της φυτικής και ζωικής παραγωγής. Επίσης την εφαρμογή της ΚΑΠ και όλων των μέτρων που απορρέουν απ' αυτή.

ζ. Εγγείων Βελτιώσεων, με αρμοδιότητα την εκπόνηση υδρολογικών, γεωλογικών και γεωφυσικών μελετών. Επίσης την αξιοποίηση των εγγειοβελτιωτικών έργων και την εκμηχάνιση της γεωργίας.

η. Τοπογραφικής, με αρμοδιότητα προγράμματα και εφαρμογές κτηματολογικών εργασιών, την τήρηση αρχείου, τη μηχανοργάνωση και τον έλεγχο των κτηματολογικών εργασιών.

θ. Κτηνιατρικής, με αρμοδιότητα την υγεία των ζώων, την προστασία της δημόσιας υγείας από τις λειτουργίες του τομέα αρμοδιότητας της, την υγιεινή και τεχνολογία του γάλακτος και των προϊόντων εξ' αυτού.

ι. Βιομηχανίας, με αρμοδιότητα τη χορήγηση αδειών για τη λειτουργία των βιομηχανιών, τον έλεγχο των εγκαταστάσεων, τη μελέτη των δυνατοτήτων βιομηχανικής ανάπτυξης του νομού και την εφαρμογή

προγραμμάτων αξιοποίησης ήπιων μορφών ενέργειας.

ια. Εμπορίου και Τουρισμού, με αρμοδιότητα την έκδοση αδειών σύστασης Ανωνύμων Εταιρειών και ΕΠΕ, την προστασία του καταναλωτή, την εκπόνηση προγραμμάτων έργων και μέτρων τουριστικής ανάπτυξης και τις προμήθειες δημοσίου ΝΠΔΔ που υπάγονται στη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση.

ιβ. Μεταφορών και Επικοινωνιών, με αρμοδιότητα τον σχεδιασμό και την ανάθεση εκτέλεσης της υπεραστικής επιβατικής συγκοινωνίας, την χορήγηση αδειών οχημάτων και τη λειτουργία του Κέντρου Τεχνικού Ελέγχου Οχημάτων.

ιγ. Απασχόλησης, με αρμοδιότητα τη συγκέντρωση στοιχείων για τις συνθήκες αγοράς εργασίας και την απασχόληση, την επιθεώρηση και τον έλεγχο για την τήρηση της νομοθεσίας που αφορά τους όρους εργασίας αμοιβών κ.λ.π

ιδ. Υγιεινής, με αρμοδιότητα την υλοποίηση προγραμμάτων δημόσιας υγιεινής, την εποπτεία και τον έλεγχο των Νοσοκομείων και λοιπών μονάδων υγείας. Επίσης τη νοσοκομειακή και εξωνοσοκομειακή περίθαλψη των ασφαλισμένων.

ιε. Κοινωνικής Προστασίας, με αρμοδιότητα την προστασία της οικογένειας, των παιδιών, των ατόμων με ειδικές ανάγκες κ.λ.π. Ακόμη την εποπτεία και χορήγηση αδειών άσκησης επαγγελματιών κοινωνικής πρόνοιας.

ιστ. Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, με αρμοδιότητα ζητήματα της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης όπως το Εκπαιδευτικό προσωπικό, η ίδρυση ή υποβιβασμός σχολείων, η εποπτεία των ιδιωτικών μονάδων, η μεταφορά μαθητών κ.λ.π.

ιζ. Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, με αρμοδιότητα ζητήματα που αφορούν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, στο εκπαιδευτικό προσωπικό, στην ίδρυση ή υποβιβασμό σχολείων, στην εποπτεία των ιδιωτικών μονάδων, στην τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση, στη φυσική αγωγή κ.λ.π

ιη. Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας, με αρμοδιότητα την προαγωγή και ανάπτυξη του αθλητισμού, την ανάπτυξη και προώθηση πολιτιστικών δραστηριοτήτων και την φροντίδα για τους νέους.

ιθ. Πολιτικών Δικαιωμάτων και Προστασίας των Πολιτών, με αρμοδιότητα τα θέματα αστικής και δημοτικής κατάστασης, τις εκλογές, την προστασία και ενημέρωση των πολιτών.

κ. Αλιείας, με αρμοδιότητα την προστασία και ανάπτυξη της αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.

Με το νόμο 2817/2000 οι αρμοδιότητες των Δ/σεων Α/θμιας και Β/θμιας εκπαίδευσης μεταφέρθηκαν στην κεντρική διοίκηση (Υ.ΠΕ.ΘΟ).

A.6.3.3. Οι επιχειρήσεις της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης

Αυτές είναι η Αναπτυξιακή Εταιρεία Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Λάρισας (ΑΕΝΑΛ. Α.Ε) με στόχο την υποστήριξη περιοχών και την υλοποίηση μελετών που θα δώσουν αναπτυξιακή διάσταση σε περιοχές του νομού, και το Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης Ν. Λάρισας (Κ.Ε.Κ Α.Ε) με σκοπό την υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης και προώθησης στην απασχόληση μειονεκτικών πληθυσμιακών ομάδων.

A.6.4. Περιφερειακή Διοίκηση

Ο θεσμός της περιφέρειας καθιερώθηκε με το νόμο 1622/82. Με το νόμο 2503/97 η περιφέρειες απέκτησαν το χαρακτήρα ενιαίας αποκεντρωμένης μονάδας διοίκησης του κράτους και δικό τους προσωπικό. Η Περιφέρεια Θεσσαλίας, τρίτη σε πληθυσμό ανάμεσα στις 13 Περιφέρειες της χώρας, περιλαμβάνει τους νομούς Καρδίτσας, Λάρισας, Μαγνησίας και Τρικάλων.

A.6.4.1. Όργανα

Ο Γενικός Γραμματέας, είναι ο διορισμένος εκπρόσωπος της Κυβέρνησης στην Περιφέρεια και ο συνδετικός κρίκος με την Κεντρική Διοίκηση. Προΐσταται όλων των υπηρεσιών και προεδρεύει του Περιφερειακού Συμβουλίου και του Περιφερειακού ταμείου Ανάπτυξης.

Το περιφερειακό Συμβούλιο, είναι δεκαεπταμελές όργανο, απαρτιζόμενο από εκπροσώπους των νομών και σημαντικών φορέων της Περιφέρειας, με βασικές αρμοδιότητες κυρίως το ετήσιο και μεσοπρόθεσμο Περιφερειακό πρόγραμμα ανάπτυξης.

Το Περιφερειακό ταμείο Ανάπτυξης, το οποίο διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο οριζόμενο από τον γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας. Οι πιο σημαντικές αρμοδιότητες του είναι η διαχείριση των πιστώσεων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και η τεχνική υποστήριξη της Περιφέρειας στον τομέα της εκπόνησης μελετών και ερευνών για την αποδοτικότερη αξιοποίηση των πόρων της Περιφέρειας.

A.6.4.2. Υπηρεσίες

Σύμφωνα με το οργανωτικό σχήμα η Περιφέρεια διαρθρώνεται σε 17 Διευθύνσεις και 52 τμήματα. Οι Διευθύνσεις είναι:

- α.** Σχεδιασμού και Ανάπτυξης,
- β.** Υγείας πρόνοιας,
- γ.** Δημοσίων έργων,
- δ.** Ελέγχου κατασκευής έργων (ΔΕΚΕ),
- ε.** Ελέγχου συντήρησης έργων (ΔΕΣΕ),
- στ.** Περιβάλλοντος Χωροταξίας,
- ζ.** Δασών,
- η.** Γεωργικής Ανάπτυξης,
- θ.** Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης,
- ι.** Διοίκησης,
- ια.** Δασών Λάρισας,
- ιβ.** Δασών Καρδίτσας,
- ιγ.** Δασών Μαγνησίας,
- ιδ.** Δασών Τρικάλων,
- ιε.** Αυτοδιοίκησης Καρδίτσας,
- ιστ.** Αυτοδιοίκησης Μαγνησίας,
- ιζ.** Αυτοδιοίκησης Τρικάλων.

Παρακάτω ακολουθούν η διάρθρωση της περιφέρειας και η δομή των υπηρεσιών όπως αυτές υφίστανται στην Περιφέρεια Θεσσαλίας.

Εικόνα Α.7.: Διάρθρωση της Περιφέρειας Θεσσαλίας (Ν. 2503/97)

* Υπό την γενική διεύθυνση βρίσκονται και τα τμήματα:

- ✓ Τμήμα ΠΣΕΑ
- ✓ Αυτοτελές Γραφείο Πολιτικής Προστασίας
- ✓ Αυτοτελές Τμήμα Επικοινωνίας και Εξυπηρέτησης του Πολίτη

Α.6.4.2.2. Υπηρεσίες με χωρική αρμοδιότητα το νομό Λάρισας

Εικόνα Α.9.: Υπηρεσίες με χωρική αρμοδιότητα το νομό Λάρισας

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΔΑΣΩΝ	ΔΑΣΑΡΧΕΙΑ ΤΩΝ 4 ΝΟΜΩΝ	ΔΑΣΑΡΧΕΙΑ ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ, ΑΓΙΑΣ, ΑΛΜΥΡΟΥ ΚΑΙ ΣΚΟΠΕΛΟΥ	ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ
Τοπικής Αυτοδιοίκησης & Ν.Π.Δ.Δ	Προγραμματισμού και Μελετών	Διοίκησης και Διαχείρισης Δασών	Προστασίας Δ/σης & Διαχ/σης και Δημ. κατηγόρου	Διοίκησης και διαχείρισης Δασών	Διοίκησης και διαχείρισης Δασών και Δημ. κατηγόρου
Τεχνικής Υπηρεσίας Δήμων και Κοινοτήτων	Δασικό	Εκτελέσεως Δασοτεχνικών έργων	Εκτελέσεως Δασοτεχνικών έργων	Εκτελέσεως Δασοτεχνικών έργων	Εκτελέσεως Δασοτεχνικών έργων
Διοικητικού Οικονομικού	Δασικών Χαρτογραφήσεων	Δασοπροστασίας		Δασοπροστασίας	Δασοπροστασίας
Γραμματείας		Διοικητικό Λογιστικό		Διοικητικό Λογιστικό	
				Δασικών βιομηχανιών	
				Κέντρο δασικής Εκπαίδευσης «Ξυλογλυπτικής και Διακοσμητικής Επίπλου»	

Οι διευθύνσεις δασών και τα δασαρχεία διαρθρώνονται και έχουν τις αρμοδιότητες την έδρα και την τοπική αρμοδιότητα που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις, όπως ίσχυαν κατά την έναρξη του Ν. 2503/97

A.7. Πολιτικές και εφαρμοζόμενα προγράμματα στην περιοχή μελέτης

A.7.1. Προτεινόμενα από τη διευρυμένη κοινότητα έργα μέσω του ειδικού προγράμματος τοπικής αυτοδιοίκησης (ΕΠΤΑ)

Η κατάθεση πρότασης για το ΕΠΤΑ έγινε το 1999 στο Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης με βάση την εφαρμογή του προγράμματος «Ι. Καποδίστριας». Η πρόταση της κοινότητας Καρυάς περιείχε δράσεις για το υποπρόγραμμα 3 «Βελτίωση βασικών τεχνικών και παραγωγικών υποδομών – Περιβάλλοντος» (749 εκ. δρχ.) και για το υποπρόγραμμα 4 «Κοινωνικές υποδομές και δραστηριότητες» (204 εκ. δρχ).

Το πρώτο, από τα προτεινόμενα, έργο με τίτλο «**Ανέγερση κοινοτικού καταστήματος Καρυάς Ολύμπου – αγορά οικοπέδου**» περιελάμβανε την αγορά οικοπέδου 370m², την κατασκευή διώροφου κτιρίου και την διαμόρφωση του περιβάλλοντα χώρου. Προβλέπονταν εκπόνηση αρχιτεκτονικής, στατικής, ηλεκτρομηχανολογικής μελέτης και η σύνταξη των τευχών δημοπράτησης.

Το δεύτερο έργο με τίτλο «**Υδρευση - Εσωτερική οδοποιία οικισμού Καρυάς**» προέβλεπε την αντικατάσταση των αμιαντοσωλήνων του υπάρχοντος δικτύου ύδρευσης με πλαστικούς PVC 10 atm (6,5χλμ), τη βελτίωση της εσωτερικής οδοποιίας στα σημεία των έργων αντικατάστασης των σωλήνων (πλάτος 5μ, μήκος 6,5χλμ), την κατασκευή δεξαμενής χωρητικότητας 200m³ στη θέση Παλιάμπελα, την ανόρυξη υδρευτικής γεώτρησης βάθους 150 μ στην ίδια θέση, και τη σύνδεση της δεξαμενής με το δίκτυο (300μ).

Το τρίτο έργο με τίτλο «**Υδρευση - Εσωτερική οδοποιία οικισμού Συκαμινέας**» προέβλεπε την αντικατάσταση και κατασκευή των αμιαντοσωλήνων του υπάρχοντος δικτύου ύδρευσης από πλαστικούς PVC 10 atm (3,5χλμ) και τη βελτίωση της εσωτερικής οδοποιίας στα σημεία των έργων αντικατάστασης των σωλήνων (πλάτος 5μ, μήκος 4χλμ).

Το δεύτερο και τρίτο έργο περιελάμβαναν και τις μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων, οδοποιίας, υδραυλικής καθώς και τη σύνταξη των τευχών δημοπράτησης.

Το τέταρτο έργο με τίτλο «**Έργα συντήρησης, αποκατάστασης και διατήρησης της πολιτιστικής ταυτότητας της κοινότητας Καρυάς**» αναφέρεται στην αναστήλωση της μονής Κανάλων και της εκκλησίας της Αγίας Τριάδας στη παλαιά Συκαμινέα. Υπεισέρχεται σε επεμβάσεις στις τοιχογραφίες, αγιογραφίες και στην αναστήλωση των οικημάτων. Τα βυζαντινά, ως άνω, μνημεία είναι σημαντικά γιατί τα επισκέπτονται, λόγω δεσμών, οι κάτοικοι από τις περιοχές της Ελασσόνας και του Αμπελώνα αλλά και πολλοί άλλοι επισκέπτες της περιοχής. Η μονή Κανάλων είχε χρηματοδοτηθεί και από το LEADER I (τέλος εργασιών 1996). Φορέας υλοποίησης του έργου είναι η 7^η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων.

Το πέμπτο έργο με τίτλο «**Έργα ανάπλασης διευρυμένης κοινότητας Καρυάς**» περιλαμβάνει την ανάπλαση:

- α.** του κέντρου της Κρυόβρυσης, με πλακοστρώσεις,
- β.** της Παναγιάς της Κρυόβρυσης,
- γ.** του αλσουλίου (Πικ Νικ) της Συκαμινέας,
- δ.** της κεντρικής πλατείας Συκαμινέας,
- ε.** των εισόδων οικισμού Συκαμινέας με πλακοστρώσεις, πεζοδρόμια και ελεύθερους χώρους,
- στ.** της περιοχής του Ξερόλακα,
- ζ.** των εισόδων οικισμού Καρυάς με πλακοστρώσεις και πεζοδρόμια,
- η.** του χώρου του μνημείου Ηρώων της Καρυάς με δενδροφύτευση και αρχιτεκτονικές παρεμβάσεις.

Στο ίδιο έργο περιλαμβάνεται η συντήρηση των καλντεριμιών Καρυάς και η αποπεράτωση του κοινοτικού της πάρκου.

Το έκτο έργο με τίτλο «**Κατασκευή μικρών υδροταμιευτήρων Κοινότητας Καρυάς**» αφορά στην κατασκευή υδροταμιευτήρα στο ρέμα Ξυνή (μεταξύ Καρυάς – Συκαμινέας) με τη βοήθεια φράγματος και υπερχειλιστή για την άρδευση της περιοχής. Στο έργο προβλέπεται η εκπόνηση μελέτης προέγκρισης χωροθέτησης, περιβαλλοντικών

επιπτώσεων, γεωλογικής αναγνώρισης, οδοποιίας, υδραυλικής και η σύνταξη των τευχών δημοπράτησης.

Το έβδομο έργο με τίτλο «**Βελτίωση αθλητικών εγκαταστάσεων οικισμού Καρυάς**» περιλαμβάνει τη βελτίωση των αθλητικών εγκαταστάσεων του οικισμού της Καρυάς με κατασκευή αποδυτηρίων και την κατασκευή γηπέδου αντισφαίρισης (τέννις). Στο έργο προβλέπεται η εκπόνηση μελέτης εφαρμογής και η σύνταξη των τευχών δημοπράτησης.

Το όγδοο έργο με τίτλο «**Εσωτερική οδοποιία οικισμού Κρυόβρυσης**» περιλαμβάνει τη βελτίωση της εσωτερικής οδοποιίας του οικισμού της Κρυόβρυσης με διαπλάτυνση 5χλμ δρόμων μέσου πλάτος 5μ. Στο έργο προβλέπεται η εκπόνηση μελέτης οδοποιίας και η σύνταξη των τευχών δημοπράτησης.

Το ένατο έργο με τίτλο «**Εξοπλισμός αγροτικών ιατρείων κοινότητας Καρυάς**» αναφέρεται στον εξοπλισμό του αγροτικού ιατρείου του κοινοτικού διαμερίσματος Καρυάς με ιατρικό και μηχανολογικό εξοπλισμό.

Το δέκατο έργο με τίτλο «**Δημιουργία σταθμού μεταφόρτωσης οικιακών απορριμμάτων**» αναφέρεται στη δημιουργία χώρου σταθμού μεταφορτώσεως οικιακών απορριμμάτων με ταυτόχρονη κατάργηση του υπάρχοντος, μη εγκεκριμένου, σημερινού χώρου διάθεσης. Στο έργο προβλέπεται η εκπόνηση μελετών προέγκρισης χωροθέτησης, περιβαλλοντικών επιπτώσεων και η σύνταξη των τευχών δημοπράτησης.

Το ενδέκατο έργο με τίτλο «**Συντήρηση και βελτίωση σχολικών κτιρίων οικισμού Καρυάς**» αναφέρεται στη συντήρηση και βελτίωση των σχολικών κτιρίων οικισμού Καρυάς και περιλαμβάνει τη βελτίωση των εσωτερικών χώρων του υφιστάμενου κτιρίου του δημοτικού σχολείου του κοινοτικού διαμερίσματος Καρυάς και τη διαμόρφωση του περιβάλλοντα χώρου. Στο έργο προβλέπεται η εκπόνηση μελέτης εφαρμογής και η σύνταξη των τευχών δημοπράτησης.

Πίνακας Α.39.: Προτεινόμενα έργα για το ΕΠΤΑ

Τίτλος έργου	Υπομέτρο	(εκ. δρχ.) Προυπο	Δημοπράτησης Εκτιμ Ημερο	Κατάσταση
1. Ανέγερση κοινοτικού καταστήματος Καρυάς Ολύμπου – αγορά οικοπέδου	4.1	82	Οκτ-99	Ολοκληρώθηκε
2. Ύδρευση - Εσωτερική οδοποιία οικισμού Καρυάς	3.1 3.3	210	Απρ-00	Έγινε το 80%
3. Ύδρευση - Εσωτερική οδοποιία οικισμού Σουκαμινέας	3.1 3.3	80	Ιουν-01	Έγινε το 80%
4. Έργα συντήρησης, αποκατάστασης και διατήρησης της πολιτιστικής ταυτότητας της κοινότητας Καρυάς υποέργο 1 υποέργο 2	4.4	60	Σεπ-99 Νοε-01	Έγινε το 9% Αναμένεται στα μέσα 2003
5. Έργα ανάπλασης διευρυμένης κοινότητας Καρυάς	3.1 3.6	250	Μαΐ-00	Αναμένεται στα τέλη 2004 Έγινε το 25%
6. Κατασκευή μικρών υδροταμιευτήρων Κοινότητας Καρυάς	3.1 3.7	50	Αυγ-01	Έγινε το 70%
7. Βελτίωση αθλητικών εγκαταστάσεων οικισμού Καρυάς	4.3	30	Απρ-00	Έγινε το 0%
8. Εσωτερική οδοποιία οικισμού Κρυόβρυσης	3.1 3.2	70	Μαΐ-01	Έγινε το 10%
9. Εξοπλισμός αγροτικών ιατρείων κοινότητας Καρυάς	4.2	10	Ιουν-00	Έγινε το 20%
10. Δημιουργία σταθμού μεταφόρτωσης οικιακών απορριμμάτων	3.1 3.5	60	Ιουν-02	Έγινε το 0%
11. Συντήρηση και βελτίωση σχολικών κτιρίων οικισμού Καρυάς	4.5	22	Μαΐ-00	Έγινε το 25%

Πηγή: Ειδικό πρόγραμμα τοπικής αυτοδιοίκησης, 1999

Α.7.2. Προγραμματισμένα έργα από το Γ' κοινοτικό πλαίσιο στήριξης 2000-2006

Το Γ' κοινοτικό πλαίσιο στήριξης 2000-2006 αποτελεί ένα ολοκληρωμένο σύνολο πολιτικών, θεσμών και χρηματοδοτικών μέσων, το οποίο συνδυάζεται με τους στόχους και τις προτεραιότητες. Εφαρμόζεται μέσω εξειδικευμένου επιχειρησιακού σχεδιασμού.

Το ΠΕΠ Θεσσαλίας έχει ως στόχο τη διαμόρφωση ένα νέου βιώσιμου τομειακού μίγματος υψηλής τεχνολογίας, σύγχρονης οργάνωσης, εξειδίκευσης, ικανοτήτων και τεχνογνωσίας του ανθρωπίνου δυναμικού στο ανθρωπογεωγραφικό διαμέρισμα της Θεσσαλίας με σκοπό την αξιοποίηση της νέας οικονομία και των νέων αγορών.

Οι άξονες του ΠΕΠ που ενδιαφέρουν την περιοχή μελέτης έχουν σχέση:

- με την ενίσχυση του παραγωγικού περιβάλλοντος (άξονας 1),
- την ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου (άξονας 2),
- την ποιότητα ζωής (άξονας 3) και
- την ανάπτυξη των ανθρωπίνων πόρων (άξονας 5).

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λάρισας, μετά από τις αναγκαίες διεργασίες, κατήρτισε επιχειρησιακό σχέδιο και ενέταξε στη ΣΑΝΑ/3 (ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΡΓΩΝ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ) 31 έργα στο ΠΕΠ Θεσσαλίας συνολικού προϋπολογισμού 115 εκ. Ευρώ (39 δις δρχ.).

Η περιοχή μελέτης ωφελείται από τα προγραμματισμένα έργα της ΣΑΝΑ/3 με δράσεις που περιγράφονται παρακάτω:

Στις υπό ωρίμανση δράσεις είναι ενταγμένο, στον τομέα των συγκοινωνιών και αναφέρεται με αριθμό μητρώου έργου 10031, το έργο «ασφαλτόστρωση και βελτιστοποίηση του δρόμου Σπαρμός-Βρυσσούλες» με προϋπολογισμό 4.402.504,29 Ευρώ. (Εκτίμηση ωριμότητας Νοέμβρης του 2002).

Στις ώριμες δράσεις εντάσσονται δύο έργα.

Το πρώτο, με αριθμό μητρώου έργου 10007, είναι η κατασκευή δρόμου μεταξύ των τοποθεσιών Καλύβια και Τουρτοφωλιά, με προϋπολογισμό 534.659,13 Ευρώ. Βρίσκεται στη φάση της υλοποίησης.

Το δεύτερο έργο, με αριθμό μητρώου έργου 10008, είναι πλήρως ώριμο και αναφέρεται στη ασφαλτόστρωση και κατασκευή του δρόμου Ροδιάς - Συκαμινέας. Ο προϋπολογισμός του ανέρχεται στα 4.930.000,00 Ευρώ.

Ένα τρίτο έργο το οποίο διευκολύνει έμμεσα την πρόσβαση προς Καρυά από Καλλιπεύκη είναι η κατασκευή της γέφυρας των Γόννων το οποίο δημοπρατήθηκε, με προϋπολογισμό 9.614.086,57 Ευρώ (αριθμός μητρώου έργου 10028).

Η νομαρχία Λάρισας επιχορηγείται από ΣΑΕΠ με το ποσό των 2.180.751,02 Ευρώ. Στον τομέα τουρισμός του προγράμματος, υποτομέας πολιτισμός, με κωδικό 8418 εντάσσεται η συντήρηση του Ι.Ν. Αγ. Πάντων Σπαρμού με προϋπολογισμό 15.000,00 Ευρώ. Επίσης, στον τομέα διάφορα εντάσσεται με κωδικό 8452 εντάσσεται η μελέτη ολοκληρωμένης ανάπτυξης της διευρυμένης κοινότητας Καρυάς και η αξιοποίηση των φυσικών και πολιτισμικών στοιχείων του Ολύμπου με προϋπολογισμό 30.000 Ευρώ (παρούσα μελέτη).

Σε φάση υλοποίησης βρίσκονται τέσσερα άλλα έργα τα οποία έχουν έμμεση προσφορά στην διευρυμένη κοινότητα Καρυάς διότι συνδέονται με την κτηνοτροφική διαδικασία και τις υποδομές πρόσβασης στην κοινότητα.

Τα δύο απ' αυτά. με κωδικούς 8428 - 8351, αναφέρονται στην αποπεράτωση και επισκευή του αγροτικού κτηνιατρείου Ελασσόνας και χρηματοδοτούνται (ΣΑΕΠ και ΚΑΠ) με 5.870 και 13.200 Ευρώ αντίστοιχα.

Το τρίτο με κωδικό 8244 και τίτλο εγκατάσταση σφαγιοτεχνικού εξοπλισμού στο σφαγείο Καλλιπεύκης χρηματοδοτείται από ΚΑΠ και έχει προϋπολογισμό 26.377,73 Ευρώ.

Το τέταρτο έργο με κωδικό 10050 και τίτλο συντήρηση του οδικού δικτύου Τυρνάβου - Δελερίων - Ροδιάς έχει έμμεση προσφορά στην περιοχή μελέτης. Χρηματοδοτείται από ΚΑΠ και έχει προϋπολογισμό 26.400 Ευρώ.

Τέλος, υπάρχουν δύο έργα της ΚΑΠ (του τομέα τουρισμού - υποτομέας πολιτισμού) που αναφέρονται σε επισκευές στη μονή Σπαρμού (κωδ. 8169, προϋπολογισμός 11.730 Ευρώ) και στη μελέτη κατασκευής Κέντρου Μύθου και Ιστορίας Ολύμπου (κωδ. 8453, προϋπολογισμό 100.000 Ευρώ).

Για όλα αυτά τα έργα φορέας παρακολούθησης είναι η ΤΔΕ της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Λάρισας.

Βιβλιογραφία

- ΑΝΚΟ ΑΕ κ.α.*, 1995, Χωροταξική μελέτη αξιοποίησης ορεινού όγκου Πιερίων, (Α' και Β' τεύχος), Κοζάνη, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ημαθίας κ.α.
- Διεύθυνση προγραμματισμού και ανάπτυξης*, 2002, Εισηγήσεις για έργα υπό ένταξη στο πρόγραμμα ΣΑΝΑ/3, προς επιχορήγηση από ΣΑΕΠ, στο πρόγραμμα ΚΑΠ, Λάρισα, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λάρισας

- Δημητριάδης Ι.Δ. & συνεργάτες, 1985, Τουριστική αξιοποίηση βορειοανατολικού Ολύμπου, (Β' φάση), Κατερίνη, Νομαρχιακό Ταμείο Πιερίας*
- Expert consulting, 2000, Μελέτη ολοκληρωμένου προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης, ΒΑ τμήμα νομού Λάρισας, (Δ' μηνιαία έκθεση προόδου), Λάρισα, Υπουργείο Γεωργίας*
- Expert consulting, 1999, Ειδικό πρόγραμμα τοπικής αυτοδιοίκησης (ΕΠΤΑ) για την κοινότητα Καρυάς, Λάρισα, ΥΠΕΣΔΔΑ*
- Forest AE & TEAM 4 ΕΠΕ, 2000, Μελέτη για τη διαχείριση του εσωτερικού τμήματος της Θεσσαλίας που ορίζεται από τον ορεινό χώρο του Ολύμπου και του Κισσάβου, με στόχο την ήπια, οικολογική τουριστική ανάπτυξή του, (τεύχη I, II, III & IV), Λάρισα, Γενική Γραμματεία Περιφέρεια Θεσσαλίας*
- Μουσούλης Τ., 1996, Ιστορία της Καρυάς Ολύμπου και των Καρυωτών, Βόλος, Εκδόσεις Τυποκορ*
- Μπελέσης Α., 2000, Μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων του έργου: Ανόρυξη υδρευτικής γεώτρησης στο κοινοτικό διαμέρισμα Καρυάς, Λάρισα, Διευρυμένη κοινότητα Καρυάς*
- Μπλέτας Χ., 1995, Τα Τέμπη, Θεσ/νικη, Μαϊάνδρος*
- Πολιτιστικό Οργανισμός Δήμου Ελασσόνας, 1994, Ο Όλυμπος, (Ανακοινώσεις Έ και ΣΤ' Συνεδρίων), Ελασσόνα*
- Σκραπανίδης Σ. & Φώτης Ν. ΟΕ, 1996, ΕΛΛΑΣ: Οδικοί και τουριστικοί χάρτες, (23^η έκδοση), Αθήνα*
- Σύλλογος των Απόδημων Καρυωτών της Λάρισας και Περιχώρων «Ο ΖΕΥΣ», 1995, Σελίδες από την Ιστορία της Καρυάς, πρακτικά Α ημερίδας Καρυώτικης Ιστορίας, Λάρισα*
- Σύμπραξη μελετητών Δασκαλάκης Κ, Τσακίρης Σ., 1998, Χωροταξικό σχέδιο Περιφέρειας Θεσσαλίας, (Α', Β' & Γ' φάση), ΥΠΕΧΩΔΕ*
- ΤΕΔΚ Νομού Λάρισας, 2002, Ετήσιος Οδηγός Νομού Λάρισας, Λάρισα, ΤΕΔΚ Ν. Λάρισας, Περιφερειακές εκδόσεις Ελλα*